

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
PSİKOLOJİ ANA BİLİM DALI
KLİNİK PSİKOLOJİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BAĞLANMA STİLLERİ, KARANLIK ÜÇLÜ KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ
VE ÇATIŞMA ÇÖZME STİLLERİNİN AYRILIK STRATEJİLERİ İLE
İLİŐKİŐİ: ROMANTİK İLİŞKİLERDE HAYALETLEME VE
OYALAMA DAVRANIŞLARI

HAZIRLAYAN

MELİS GİZEM HALLİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ DANIŞMANI

DR. ÖĞR. ÜYESİ TUĞBA UYAR SUIÇMEZ

ANKARA – 2024

BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS / DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Tarih: 04 / 07 / 2024

Öğrencinin Adı, Soyadı: Melis Gizem Halli

Öğrencinin Numarası: 22110067

Anabilim Dalı: Psikoloji Anabilim Dalı

Programı: Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı

Danışmanın Unvanı/Adı, Soyadı: Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Uyar Suiçmez

Tez Başlığı: Bağlanma Stilleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözme Stillерinin Ayrılık Stratejileri ile İlişkisi: Romantik İlişkilerde Hayaletleme ve Oyalama Davranışları

Yukarıda başlığı belirtilen Yüksek Lisans tez çalışmamın; Giriş, Ana Bölümler ve Sonuç Bölümünden oluşan, toplam 62 sayfalık kısmına ilişkin, 04 / 07 / 2024 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %10' dur. Uygulanan filtrelemeler:

1. Kaynakça hariç
2. Alıntılar hariç
3. Beş (5) kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

“Başkent Üniversitesi Enstitüleri Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Usul ve Esaslarını” inceledim ve bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranlarına tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Öğrenci İmzası:

ONAY

Tarih: 04 / 07 /2024

Öğrenci Danışmanı Unvan, Ad, Soyad, İmza

Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Uyar Suiçmez

TEŞEKKÜR

Akademik yolculuğum bundan yedi sene önce Prof. Dr. Doğan Kökdemir' in psikolojiye giriş dersine girdiğimde başladı. Ufuk açıcı derslerini ipe çektim lisans ve yüksek lisans eğitimim boyunca. Sadece psikoloji bilimine dair değil felsefeye, sanata, insana ve varoluşa dair de pek çok şey öğrendiğim saygı değer hocam, bana kattığınız bütün değerler ve öğretiler için size minnettarım. Sizin öğrenciniz olmak benim için büyük bir ayrıcalık. Işıklar içinde uyuyun.

Tez sürecimde bana eşlik eden sadece bilgileri ile değil tutumlarıyla da süreç boyu destekleyen, mizahi anlayışı ile psikolojik dirençliliğimi arttıran tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Tuğba Uyar Suiçmez' e teşekkür ederim. Tez savunma jürimde bulunan hocalarım Dr. Öğr. Üyesi Emine İnan ve Dr. Öğr. Üyesi Elif Üzümcü Özdemir 'e bana zaman ayırdıkları için ve kıymetli geri bildirimleri için teşekkür ederim. Ayrıca bende nasıl terapist olunur' un temellerini atan hem terapist olma sürecinde hem de kendimi keşfetme sürecimde yolumu aydınlatan süpervizörüm Klinik Psikolog Didem Sevük' e teşekkür ederim.

Lisans eğitimimin başından itibaren yanımda olan *Irregulars*'ıma çok teşekkür ederim. Ayça Beril Budak, Buse Yılmaz, Dilara Tutum, İkra Aldemir, Mahmut Çatalkaya, Özlem İlkay ve Sude Özdemir sizler olmasaydınız dağları tek başıma aşamazdım. Yüksek lisans sürecim boyunca her tökezlediğimde elimden tutup sizler kaldırdınız. Süreç boyunca en büyük enerji kaynaklarım sizlerdiniz. İyi ki sizin gibi efsane bir ekibim var.

Değerli meslektaşlarım, sınıf ve süpervizyon arkadaşlarım, tez sürecimde de bana akran danışmanı oldular. İnişli çıkışlı bu yolu beraber paylaştık, zaman zaman akademik tükenmişlik içinde tökezlese de her zaman birbirimizi destekleyip cesaretlendirdik. Yüksek lisansta başlayan sınıf arkadaşlığımız hayat yolculuğumuzu da paylaşmamızla daha da derin bir dostluğa evrilen portakal çiçeklerim Nil Alara Okyay ve Büşra Kök'e çok ama çok teşekkür ederim. Bununla birlikte, süreçteki yoldaşlıkları ve içten arkadaşlıkları için Ceyda Arzuhalcı, Hilal Ünsaldı, Merve Deniz ve Zeynep Emel Öztürk' e çok teşekkür ederim.

Her türlü koşulda yamacımda olan canım dostlarım akademik hayatımda da en büyük destekçilerim oldular. Ceren Çakmak, Ediz Karaali, Hande Avtan, Zeynep Büşra Kaya güzel arkadaşlığınız ve eşlik ettiğiniz tüm zorlu duygularım için sağ olun, hep var olun! Aramıza

kıta lar girdiğinde bile varlığı ile bana güç veren, hayatın zorluklarını ve aynı zamanda güzelliklerini beraber paylaştığımız, Ankara'yı benim için anlamlı ve güzel hale getiren biricik arkadaşım Işıl İdrisoğlu'na özel bir teşekkür etmek isterim. Bir insanın sahip olabileceği en güzel dostlara sahip olduğum için kendimi çok şanslı hissediyorum.

Hayatıma girdiği andan beri bana daima güç veren, kaygımı göğüsleyen, heyecanımı ve mutluluğumu paylaşan; sonsuz sevgisiyle daima benimle olan Tuncer Bıçak söz yok anlatmaya seni... Tezimle ilgili her fikri, gelişmeyi ve problemi büyük bir merak ile dinlediğin için; en kaygılı, karamsar anlarıma tükenmeyen bir sabır ile eşlik ettiğin için ve bana yaşattığın tüm duygular için sonsuz teşekkür ederim *güvenli sığınacağım*. İyi ki hayatımdasın.

En çok da eğitim hayatım boyunca maddi ve manevi desteklerini benden esirgemeyen, bunca yıldır beni okutan canım aileme minnet duyuyorum. Üzerimdeki sonsuz emeği için minnettar olduğum, neşesi ve sevgisiyle dünyamı güzelleştiren can özüm, annem Nevin Halli'ye, hayatımı kolaylaştırmak için daima çabalayan, sırtımı her zaman yaslayabileceğim en büyük güç kaynağım canım babam Servet Halli'ye ve son olarak hayatımın her aşamasında yanımda olan ve aldığım tüm kararlarda destekçim olan candaş abim Kemalcan Halli'ye benim için sağladıkları sayısız olanak ve koşulsuz destekleri için ne kadar teşekkür etsem az kalır. Hayatımdaki paha biçilmez varlığımız için içtenlikle teşekkür ederim canım ailem!

Tüm bu insanların bana inancı, desteği ve katkıları olmasaydı bu süreci tek başıma atlatamazdım! Tez kapsamında ihtiyaç duyduğum katılımcı sayısına ulaşmam için seferber olan yakınlarımla her birine ve zamanlarını ayırıp sabırla ölçekleri dolduran tüm katılımcılara gönülden teşekkür ederim.

Son olarak, benim için psikolojik olarak oldukça yıpratıcı bir dönemde karşılaştığım tüm güçlüklerle *rağmen* tezimi tamamlamayı başardığım için; üç senedir psikoterapist olma yolundaki merakım, cesaretim, azmim ve tüm gayretim için kendime de kocaman bir teşekkür etmek istiyorum.

ÖZET

HALLİ, Melis Gizem. Bağlanma Stilleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözme Stillерinin Ayrılık Stratejileri ile İlişkisi: Romantik İlişkilerde Hayaletleme ve Oyalama Davranışları. Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans Programı, 2024.

Mevcut çalışma, bireysel ve ilişkisel değişkenlerin bireylerin romantik ilişkilerde başvurdukları hayaletleme ve oyalama davranışları üzerindeki rolünü keşfetmeyi amaçlamıştır. Ayrılık stratejileri olarak ele alınan "hayaletleme" (ghosting), iletişimi kesmek için ani bir şekilde ortadan kaybolmayı ifade ederken, "oyalama" (breadcrumbing) ise belirsiz zamanlarda sınırlı ilgi göstermeyi veya minimum iletişim sürdürmeyi ifade eder. Romantik ilişkilerin içsel bir yönü olan çatışmaların ele alınış biçimi, ilişkinin sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Çalışma Türkiye'deki 19-40 yaş arası 450 genç yetişkin katılımcı (304 kadın, 141 erkek) ile gerçekleştirilmiştir. Katılımcıdan elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 26.0 programı kullanılmıştır. Araştırmanın amacı ve hipotezleri doğrultusunda değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Hayaletleme ve oyalama davranışının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analizinde t-testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. Son olarak, bağlanma türleri, çatışma çözme stilleri ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin hayaletleme ve oyalama davranışları üzerindeki yordama etkisini araştırmak amacıyla Basit ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizleri yürütülmüştür. Bu çalışmada, Demografik Bilgi Formu, Hayaletleme-Oyalama Davranışları Anketi, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği ve Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği olmak üzere beş materyal kullanılmıştır. Veriler, betimleyici ve korelasyon analizlerinin ardından, hayaletleme ve oyalama davranışlarını öngören değişkenleri belirlemek için regresyon analizleri ile incelenmiştir. Araştırma, bağlanma örüntüleri ve çatışma çözme stillerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarına olan etkilerini özgün yordayıcı faktörler olarak inceleyen öncül bir çalışmadır. Bulgular, kadınların erkeklere göre daha fazla hayaletleme davranışı sergilediğini, yaşın oyalama davranışı ile negatif yönde ilişkili olduğunu ve kaçınan bağlanmanın hem hayaletleme hem de oyalama davranışını pozitif yönde yordadığını göstermiştir. Ayrıca, narsisizm ve psikopati, hayaletleme davranışını; narsisizm, psikopati ve makyavelizm ise oyalama davranışlarını pozitif yönde yordadığı bulunmuştur. Olumlu çatışma çözme stilleri bu davranışları negatif, olumsuz çatışma çözme stilleri ise pozitif yönde yordamaktadır. Bu çalışma hayaletleme ve oyalama davranışlarını yordayan faktörleri açıklamak için keşifsel sonuçlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Hayaletleme, oyalama, karanlık üçlü kişilik özellikleri, bağlanma stilleri, çatışma çözme stilleri

ABSTRACT

HALLI, Melis Gizem. The Relationship Between Attachment Styles, Dark Triad Personality Traits and Conflict Resolution Styles with Breakup Strategies: Ghosting andBreadcrumbing Behaviors in Romantic Relationship. Başkent University, Institute of Social Sciences, Clinical Psychology Master's Program with Thesis, 2024.

This study aims to explore the role of individual and relational determinants on ghosting and breadcrumbing behaviors in romantic relationships. Ghosting, as a breakup strategy, refers to the sudden disappearance to cut off communication, while breadcrumbing involves showing limited interest at uncertain times or maintaining minimal communication without real commitment. Conflict management is critical for relationship sustainability. In the literature, breakup strategies have received relatively less attention. This thesis, conducted with 450 young adults aged 19-40 in Turkey (304 females, 141 males), examines the prevalence of these behaviors and their relationship with demographic variables, as well as the role of both psychosocial and relational predictors. Data from 450 participants were analyzed using IBM SPSS Statistics 26.0. Pearson's Product-Moment Correlation Analysis was conducted to investigate the relationships among variables. Independent samples t-tests and ANOVA tests analyzed differences in ghosting and breadcrumbing behaviors based on demographic characteristics. Simple and Multiple Linear Regression Analyses explored the predictive effects of demographic variables, attachment styles, conflict resolution styles, and Dark Triad personality traits. Five materials were used: the Demographic Information Form, the Ghosting-Breadcrumbing Behavior Questionnaire, the Experiences in Close Relationships Inventory II, the Short Dark Triad Scale, and the Conflict Resolution Styles Scale. Data were first examined through descriptive and correlation analyses, followed by regression analyses to identify predictors of ghosting and breadcrumbing behaviors. The study examines the effects of attachment patterns and conflict resolution styles on ghosting and breadcrumbing behaviors. Findings indicate that females engage in ghosting behaviors more than males. Age is negatively correlated with breadcrumbing behavior, and avoidant attachment positively predicts both ghosting and breadcrumbing behavior. Additionally, narcissism and psychopathy positively predict ghosting behavior, while narcissism, psychopathy, and Machiavellianism positively predict breadcrumbing behaviors. Positive conflict resolution styles negatively predict these behaviors, whereas negative conflict resolution styles positively predict them. This study presents exploratory findings to explain the factors predicting ghosting and breadcrumbing behaviors.

Keywords: Ghosting, breadcrumbing, dark triad personality traits, attachment styles, conflict resolution styles

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	i
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
ŞEKİLLER LİSTESİ	viii
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Bağlanma Kuramı	2
1.1.1 Yetişkin bağlanma stilleri.....	5
1.2. Çatışma Çözme Stilleri	7
1.3. Ayrılık Stratejileri	11
1.3.1. Hayaletleme (Ghosting)	13
1.3.2. Oyalama (Breadcrumbing).....	15
1.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri	17
1.4.1. Narsisizm.....	18
1.4.2. Makyavelizm.....	20
1.4.3. Psikopati.....	21
1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi	22
1.6. Araştırma Soruları ve Hipotezleri	23
2. YÖNTEM	24
2.1. Örneklem.....	24
2.2. Veri Toplama Araçları.....	26
2.2.1. Demografik bilgi formu	26
2.2.2. Hayaletleme - oyalama davranışları anketi	26
2.2.3. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri	27
2.2.4. Kısaltılmış karanlık üçlü ölçeği.....	28
2.2.5. Çatışma çözüm stilleri ölçeği.....	28
2.3. İşlem.....	29
2.4. Veri Analizi	30

3. BULGULAR.....	31
3.1. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı Analiz Bulguları	31
3.2. Çalışmanın Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizi Bulguları	32
3.3. Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Bulguları	34
3.4. Hayaletleme ve Oyalama Davranışlarına İlişkin Regresyon Analizi Bulguları.....	36
4. TARTIŞMA.....	45
4.1. Değişkenler Arası Korelasyonel İlişkilerin Tartışılması.....	45
4.2. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulguların Tartışılması.....	49
4.3. Hayaletleme ve Oyalama Davranışını Yordayan Değişkenlerin Tartışılması	51
4.3.1. Hayaletleme davranışını yordayan değişkenler	51
4.3.2. Oyalama davranışını yordayan değişkenler	54
4.4. Genel Değerlendirme	56
4.5. Araştırmanın Klinik Doğurguları.....	57
4.6. Araştırmanın Kısıtlılıkları ve Gelecek Araştırmalar İçin Öneriler	58
KAYNAKLAR	63

EKLER

- EK 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu**
- EK 2. Demografik Bilgi Formu**
- EK 3. Hayaletleme- Oyalama Davranışları Anketi**
- EK 4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II**
- EK 5. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği**
- EK 6. Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği**
- EK 7. Etik Kurul Onayı**

TABLolar LİSTESİ

Sayfa

Tablo 2.1. Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri.....	25
Tablo 2.2. Katılımcıların Cinsiyetleri ve Tercih Ettikleri/ Çekim Duydukları Partnerlerin Cinsiyet Bilgileri	26
Tablo 2.3. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	31
Tablo 3.1. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler.....	31
Tablo 3.2. Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları.....	33
Tablo 3.3. Hayaletleme ve Oyalama Ölçek Puanlarının Bağımsız Örneklemeler için t-Testi ile Cinsiyete Göre Karşılaştırılması	34
Tablo 3.4. Hayaletleme Oyalama Davranışlarında Bugüne Kadar Beraber Olduğu/ Çekim Duyduğu Partnerin Cinsiyeti Bakımından Farklılaşma Durumunu Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları	36
Tablo 3.5. Bağlanma Türlerinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Yordayıcılığının Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	37
Tablo 3.6. Kaçınan ve Kaygılı Bağlanmanın Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi	38
Tablo 3.7. Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopatinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	39
Tablo 3.8. Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopatinin Oylama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi	40
Tablo 3.9. Olumlu Çatışma Çözme Stilinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi	40
Tablo 3.10. Olumlu Çatışma Stilinin Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	41
Tablo 3.11. Olumsuz Çatışma Stilinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	41
Tablo 3.12. Olumsuz Çatışma Stilinin Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	42
Tablo 3.13. Bağlanma Türleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözüm Stillerinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Çoklu Regresyon Analizi ile İncelenmesi	43
Tablo 3.14. Bağlanma Türleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözüm Stillerinin Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Çoklu Regresyon Analizi ile İncelenmesi.....	44

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1.1 İlişki Sonlandırma Stratejileri Modeli (Baxter, 1985).....	11
--	----

1. GİRİŞ

Romantik ilişkiler, insan olma deneyiminin en derin ve karmaşık yönlerini yansıtır. Tanışmadan başlayarak ayrılma, barışma ve ötesine kadar, romantik ilişkilerin her evresi kendine özgü özelliklere sahiptir (Finkel vd., 2017). Bu bağlamda, bağlanma kuramı romantik ilişkilerin evrelerini anlama ve açıklama konusunda önemli bir teorik çerçeve sunmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Bowlby (1980/ 1982) tarafından ifade edildiği üzere, partnerlerin birbirlerine olan davranışlarının yanı sıra, ilişkilerdeki çatışma ve ayrılma gibi belirli olaylara verdikleri tepkilerin de incelenilmesi önem taşımaktadır. Bağlanma teorisi, bebek ve bakım veren arasındaki ilişki sonucunda gelişen bağlanma örüntüsünün, yetişkinlikte kurulan ilişkilerindeki davranışlarını etkilediğini belirtir (Bowlby, 1980/ 1982; Feeney ve Noller, 1990). Bağlanma stilleri temel olarak kaygı ve kaçınma boyutlarıyla ilişkilendirilir. Bu boyutlar ise bireyin kendilik algısı ve başkalarına yönelik tutumlarıyla belirlenir. Kaygılı bağlanma, romantik ilişkilerde reddedilme ve terk edilme korkularıyla ilişkilendirilirken, kaçınan bağlanma yakın ilişki kurmaktan kaçınma gibi davranış eğilimleri ile ilişkilendirilir (Fraley ve ark, 2000; Sümer ve Güngör, 1999). Bununla birlikte, bağlanma stillerinin ilişkiyi sürdürme çabaları üzerindeki etkisini belirten çalışmalar mevcuttur (Cassidy ve Shaver, 2008; Mikulincer ve Shaver, 2007).

Sosyal ilişkilerdeki etkileşimin doğası gereği, çatışmalar ortaya çıkmaktadır (Rahim, 1983; Rahim, 2001). Çatışma çözme stilleri, bireylerin çatışma durumlarını ele alırken tercih ettikleri belirli davranış kalıplarıdır ve sıklıkla bağlanma tarzları ile birlikte incelenir; zira bağlanma tarzları, çatışma gibi tehlikeli ve stresli algılanan durumlarda tetiklenebilir (Kobak ve Duemmler, 1994). Romantik ilişkilerde, partnerlerin istek ve ihtiyaçlarının uyumsuzluğu sonucu meydana gelen çatışmalar, birey ve ilişki açısından hem yapıcı hem de yıkıcı sonuçlara neden olabilir (Folger vd., 2021). Bu çerçevede yapıcı bir çatışma, ilişkide değişim ve büyüme için bir fırsat olarak kabul edilir (Erber ve Erber, 2018; Gottman, 1993). Romantik ilişkilerdeki yakınlık ve gelişim, çatışmanın etkili bir şekilde çözülmesi yoluyla sağlanır (Gottman, 1993; Gottman ve Krokoff, 1989). Öte yandan, olumsuz çatışma davranışları ilişkiye zarar verebilir ve hatta ilişkinin sona ermesine yol açabilir (Gottman ve Levenson, 1992).

Çiftlerin ilişkilerini sonlandırmak için başvurabilecekleri çeşitli stratejiler mevcuttur (Baxter, 1982; Cody, 1982; Collins ve Gillath, 2012). Hayaletleme (ghosting), bir ilişkiyi sonlandırma stratejisi olarak öne çıkan ve kaçınma/geri çekilme davranışının çağdaş bir

yansımasıdır (Freedman vd., 2019). Hayaletleme, iletişimi kesmek yoluyla tek taraflı olarak bir ilişkiyi sonlandırma eylemi olarak tanımlanmıştır (Freedman vd., 2019; LeFebvre, 2017). Oyalama (breadcrumbing) ise bir kişinin tam anlamıyla bağlanma veya ilişki kurma niyeti olmadan, karşı tarafa aralıklı ve genellikle belirsiz 'ilgi kırıntıları' gönderme davranışını ifade eder (Navarro ve ark, 2020a). Bu davranışların motivasyonları ve bireyler üzerindeki etkileri karmaşık bir yapıya sahiptir. Mevcut literatürdeki çalışmalar, bu durumun muhtemelen bireysel kişilik özellikleriyle ilişkilendirilebileceğine işaret etmektedir (Helin, 2023; Kıvanç, 2022; Willis vd., 2023).

Romantik ilişkilerde yaşanan ayrılıklar, bireyler arasında duygusal karmaşıklıkları ve psikolojik etkileşimleri beraberinde getirir (Baxter 1982, 1984). Bu çerçevede, ayrılık stratejileri ve bu stratejilerin arkasındaki dinamikleri anlamak hem birey hem de ilişki düzeyinde önemli bir araştırma konusunu oluşturur. Bu tez çalışması, günümüz romantik ilişkilerindeki ayrılık süreçlerini inceleyerek, bağlanma stilleri, kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri ile ayrılık stratejileri arasındaki kompleks ilişkilere ışık tutmayı hedeflemektedir. Bu bölümün devamında, araştırmanın amacına uygun olan teorik çalışmalar ve bulgular sunulacaktır. Öncelikle, bağlanma kuramı ve romantik ilişkilerde bağlanma kavramı ele alınacaktır. İkinci bölümde, ayrılık stratejileri ile birlikte hayaletleme (ghosting) ve oyalama (breadcrumbing) kavramları açıklanacaktır. Son olarak, karanlık üçlü kişilik özellikleri tanımı, araştırmanın amacıyla ilişkilendirilen özellikleri açısından tartışılacaktır.

1.1. Bağlanma Kuramı

Sosyal etkileşimin temeli bebeklik dönemine dayanır. Hayatın başlangıcında gözlenen ilk sosyal etkileşim ise bebeğin annesiyle kurduğu bağlanma davranışdır (Isabella, 1993). Yaşamlarının ilk yıllarında hayatta kalmak için bakıma muhtaç olan bazı memeli hayvan türlerinin yavrularında da benzer bir bağlanma deneyimi gözlemlenmiştir (Van Der Horst vd., 2007). Hayvanlarda olgunlaşma süreci insanlara nazaran daha hızlı gerçekleştiğinden, bakım veren ile kurulan bağlanma ilişkisi konusunda hayvanlar üzerinde sistematik olarak pek çok araştırma yapılmıştır (Soysal vd., 2005). Harry Harlow ve Konrad Lorenz, 1950'ler ve 1960'lar boyunca yaptıkları etoloji çalışmaları ile bağlanma teorisinin temellerini atmışlardır (Biringen, 1994; Suomi vd., 2008).

Harrow' un (1958) *telden anneler* deneyi en bilinen bağlanma deneylerindedir. Bu deneyde Harlow ve Zimmermann (1959) sekiz tane maymunu doğumdan hemen sonra

annelerinden ayırıp her bir yavrunun kendine ait kafesine cansız ikame tel anneler yerleştirmişlerdir. Kafese yerleştirilen ikame annelerin biri tel ve ahşaptan yapılmış vekil anne iken diğeri ise kauçuk ve yumuşak havlu kumaş ile kaplı bir ikame annedir. Bebekler, en az 165 gün süresince taşıyıcı anneleriyle birlikte yaşamıştır ve bu süre zarfında duygusal tepki gelişimleri, tasarlanmış farklı bir dizi test ile ölçülmüştür. Bu deneyin sonuçlarına göre, kumaş vekil annelerin süt sağlamadığı koşullarda bile, tüm yavru maymunların kumaş anneleriyle daha fazla zaman geçirdikleri gözlenmiştir. Bebek maymunlar, genellikle yalnızca aç oldukları zamanlarda, biberon taşıyan tel annenin yanına yönelmişlerdir. Yemeklerini aldıktan sonra ise, günün büyük bir kısmını kumaş annelerinin yanında geçirmişlerdir. Bununla birlikte, kumaş annenin yavruların korkularını azaltma konusundaki daha etkili olduğu ve yavru maymunların keşif davranışlarını artırdığı sonucuna da ulaşılmıştır (Harlow, 1958; Harlow ve Zimmermann, 1959). Bu araştırmalar, ağız yoluyla beslenmenin bağlanma davranışının kökenini oluşturduğu hipotezini çürütme potansiyeline sahiptir. Rhesus maymunları üzerinde yapılan gözlemler, özellikle sıcak temasın bağlanma ilişkisi için belirgin bir öneme sahip olduğunu göstermektedir (Marrone, 2014). Benzer şekilde Lorenz (1965) damgalama (imprinting) üzerine yaptığı araştırma sonucunda, bazı kuş türlerinde ebeveyn figürüne olan bağlanmanın beslenmeyle değil, sosyal ulaşılabilirlik ile birlikte geliştiği gözlemlenmiştir. Bu nedenle, kuşlar doğduktan sonra ilk maruz kaldıkları ebeveyn figürüne bağlanma ve bu figürle bir yakınlık arama eğiliminde olduğunu rapor etmiştir (Lorenz, 1965).

Harlow ve arkadaşları (1965) bağlanma konusundaki çalışmalarının bir diğerinde ise, doğdukları andan itibaren rhesus maymunlarını üç ay, altı ay, dokuz ay veya ilk yaşlarına kadar değişen zaman dilimlerinde farklı gruplara ayrılarak izole etme yoluna gitmişlerdir. Bu araştırmanın bulgularına göre bağlanmanın olmaması, başka bir deyiş ile hiçbir bağ kurulamaması uzun vadeli ciddi zararlara neden olabilir. Üç ay boyunca izole edilen maymunlar, etkilenme açısından en az zarara uğrayan grup olarak belirlenirken bir yıl boyunca izole edilenlerde bağlanma yoksunluğunun etkilerini hiçbir zaman tamamen düzeltemediği tespit edilmiştir (Harlow vd.,1965). Harlow' un araştırma bulgularına dayanarak, anne ve yavrusu arasında gelişen bağlanma ilişkisinin sonraki yaşam dönemlerinde diğer insanlarla kurulan tüm ilişkilerde güven duygusunun temelini oluşturduğu sonucuna varılabilir (Suomi vd., 2008).

Bowlby'nin bağlanma teorisini geliştirmesinde, Lorenz'ın (1965) ve Harlow'un (1958, 1959, 1965) etolojideki öncü araştırmalarının etkisi açıkça görülmektedir (Biringen,

1994). Bowlby (1969/1982, 1973) bağlanmayı, bireylerin yakın ilişkilerde aidiyet hissi ve güvende hissetme deneyimini yaratmak amacıyla oluşturdukları duygusal bağ olarak tanımlar. “Bağlanma figürü” ise Bowlby’ e göre (1969/1982, 1977) ihtiyaç anında kişiye yeterli duygusal destek sağlaması beklenen kişilerdir. Bağlanma sistemi, dört temel evrimsel ilkeye dayanır. İlk olarak, bağlanma sistemi bebeğe olası tehdit ve tehlikelerden korunmak amacıyla bakım vereni ile "yakınlık arama" motivasyonu sağlar. İkinci ilke, bağlanma figürünün dış dünyada keşiflerle yeni deneyimler edinmek için kullanılabilir bir kaynak "güvenli bir üs" sunmasıdır. Üçüncü ve belki de yetişkinlik döneminde kurulan romantik ilişkilerdeki davranış yapısını en çok etkileyen ilke ise bağlanma figürü tehlike anında sığınacak bir liman “güvenli bir sığınak” olarak bebeğe hizmet eder ve son olarak bebek, bağlanma figüründen istemsiz ayrıldığında kaygısal bir karşı tepki "ayrılık anksiyetesi" gösterir (Bowlby, 1969/1982; Hazan ve Shaver, 1994; Sümer ve Güngör, 1999).

Bağlanma ilişkisi, hayatta kalmak için evrimsel olarak kritik bir rol oynamasının yanı sıra sağlıklı büyüme ve gelişimin sağlanması için de büyük bir öneme sahiptir (Bowlby, 1977; Cassidy, 2008; Sroufe ve Waters, 1977). Bu nedenle sağlıklı bağlanma ilişkisi içeren sistemlerde tutarlı ve destekleyici ebeveynliğin, bireylerin yaşam boyu fiziksel ve psikolojik refahına katkı sağladığı gözlemlenmektedir (Gerslma, 2000). Bağlanma davranış sistemi doğuştan gelen ve içgüdüsel olarak oluşan bir düzenleme sistemidir (Bowlby 1969/1982, 1973). Özellikle de zor ve sıkıntılı dönemlerde, yeni doğanlar ve bağlanma figürleri arasındaki etkileşimin kalitesi bu sistemdeki bireysel farklılıkları belirler (bkz. Cassidy, 2008). Başka bir ifadeyle, bebekler, bakım verenlerinin ihtiyaçlarına verdikleri tepkilere göre çeşitli bağlanma örüntüleri geliştirirler. Ancak, bu farklı örüntülerin tümünün temel amacının güvenlik duygusunu temin etmek olduğu kabul edilmektedir (Bowlby, 1973; Park, Crocker ve Mickelson, 2004).

Mary Ainsworth ve arkadaşları (1978), Bowlby'nin bağlanma kuramını esas alarak, bazı bebeklerin bağlanma figüründen ayrıldıklarında yaşadıkları sıkıntının sebebini ve aynı stresli duruma maruz kalmalarına rağmen farklı tepkiler gösteren bebeklerin tepkilerinin altında yatan nedenleri anlamak amacıyla “Yabancı Ortam” olarak tanımladıkları gözlem yöntemiyle bir deney gerçekleştirmiştir. Bu deneyden elde edilen bulgular doğrultusunda, araştırmacılar üç kategorili bir bağlanma stili modeli geliştirmişlerdir: *Güvenli Bağlanma* stili gözlemlenen bebek, bakım verenin varlığında çevreyi özgürce keşfe çıkar, bakım verenin yokluğunda rahatsızlık duyar ancak bakım veren döndüğünde kolayca sakinleşebilir ve çevreyi keşfetmeye devam edebilir. *Kaygılı- Kararsız Bağlanma* stilinde bebek, bakım

vereni varken dahi endişe hissederken, bakım verenlerinden ayrıldığında yoğun korku, öfke ve endişe yaşar. Bakım verenle tekrar bir araya geldiğinde ona yapışır fakat rahatlamakta ve keşfe dönmekte zorluk yaşar. *Kaçınan Bağlanma* stiline sahip olan bebek ise, bakım vereninin ne varlığını ne de yokluğunu umursar. Bakım vereniyle yakınlık ve etkileşim kurmaktan kaçınır (Ainsworth ve ark, 1978; Collins vd., 2002). Araştırmacılara göre, bebeğin duygusal, davranışsal ve sosyal gelişimi için bağlanma figürünün, bebeğin duygusal ihtiyaçlarına duyarlı ve tutarlı bir tepki vermesi kritik bir öneme sahiptir (Ainsworth vd., 1978; Ainsworth 1982; Ainsworth ve Bowlby, 1991).

Bakım veren ile bebek arasındaki devamlı ve tekrarlı bağlanma stilleri bireyin hem sosyal ilişkilerde sergilediği kişilik modeline hem de dış dünyayı algılamasına şekil veren zihinsel temsillerini geliştirir (Bowlby, 1969/1982, 1973; Collins ve Read, 1990). Bowlby (1969/1982; 1973) tarafından “içsel çalışan modeller” olarak tanımlanan bu zihinsel temsiller, bireyin benlik değerine ve diğerleriyle ilişkilerine dair beklentilerini ve inançlarını kapsar. İhtiyaçları tutarlı ve duyarlı şekilde karşılanan çocuklar, pozitif zihinsel modeller oluşturarak kendilerine ve diğerlerine dair olumlu içsel çalışan modeller geliştirirler. Bu çocuklar, içselleştirdikleri modellerde kendilerini değerli ve sevilbilir olarak algılamak diğer insanları ise güvenilir ve ihtiyaç duyulduğunda ulaşılabilir olarak algılamak böylece güvenli bağlanmanın temelini oluştururlar. Öte yandan çelişkili ve duyarsız bakım davranışlarına maruz kalan çocukların negatif içsel çalışan modelleri benliğin değersiz ve sevilmez olduğu, diğer insanların ise güvenilmez olduğu bir algı temelinde oluşur. Nihayetinde, bu algı çocukların yetişkinlikte kuracağı ilişkilerin yapısını belirleyecek olan güvensiz bağlanma geliştirmelerine neden olur (Bowlby 1969/1982, 1973; Sümer ve Güngör, 1999).

1.1.1 Yetişkin bağlanma stilleri

Bowlby (1969/ 1982) Yaşamın erken dönemlerinde oluşturulan içsel çalışma modellerin, yetişkinlikteki bağlanma yönelimlerini de şekillendirdiğini vurgulamaktadır. Bowlby’ e göre bebeklikte gelişen içsel çalışan modelleri genellikle kalıcı ve istikrarlıdır, bu nedenle yetişkinlikte büyük değişikliklere uğramadan etkilerini sürdürürler (Cassidy ve Shaver, 2016; Hazan ve Shaver, 1994).

Çocukluk dönemine ait bağlanma süreçleri, yetişkinlikte de önemini ve etkisini koruyarak farklı biçimlerde işlev görmeye devam eder (Feeney ve Noller, 1990). Yetişkin bağlanma tarzını çocukluk dönemi bağlanma tarzından farklılaştıran üç temel özellik bulunmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Bunlardan birincisi, kişinin tercih ettiği bağlanma

figürünün kim olduğu ile ilgilidir. Çocuklar genellikle ebeveynlere bağıllık gösterirken, yetişkin bireyler genellikle akranlarıyla veya romantik partnerleriyle bir bağ kurma eğilimindedirler. İkinci ayırım, bireyin bağlandığı kişiyle olan ilişkisindeki konumudur. Bebeklik döneminde ebeveynleri ile bağ kuran bireyler, genellikle ebeveynlerinin sağladığı bakım ve güvene ihtiyaç duyarlar; ancak yetişkin bireyler sadece partnerlerine bakım ve güven sağlamakla kalmaz, aynı zamanda bu desteği karşılıklı olarak beklerler. Diğer bir deyişle, çocukluk döneminden farklı olarak, yetişkinlerde bağlanma figürünün rolü karşılıklıdır. Son olarak, romantik ilişkilerde cinsel çekim neredeyse her zaman mevcutken, çocukluk dönemi bağlanmasında cinsel çekimle ilgili bir durumdan bahsedilmez (Crowell ve Treboux, 1995; Hazan ve Shaver, 1987; Hazan ve Shaver, 1994).

Bartholomew ve Horowitz (1991), yetişkin bağlanma sınıflandırması için dört kategorili bir model önermiştir. “Dörtlü Bağlanma Modeli (DBM)” olarak adlandırılan bu modelde bağlanma stillerinin sınıflandırılması, benlik modeli ve başkaları modeli olmak üzere iki temel boyutta gerçekleşir. Bu boyutlar, Bowlby'nin (1973) öne sürdüğü zihinsel modeller kavramına dayanmaktadır. Benlik modeli, kişinin kendi özsaygısını içselleştirme derecesini ifade ederken, başkaları modeli ise kişinin diğer insanları ne kadar duyarlı ve samimi algıladığına yöneliktir. Bireyin bağlanma deneyimlerinin sonucu olarak gelişen, benliğine ve diğerlerine ilişkin olumlu ve olumsuz içsel modellere dayanan DBM' ye göre *güvenli* bağlanan kategoride hem benlik modeli hem de diğerleri modeli olumluyken, *saplantılı* bağlanan kategori içselleştirilmiş bir olumsuz benlik ve olumlu diğerleri modeline işaret eder. *Kayıtsız* bağlanan kategorisi olumlu bir benlik modelini ve olumsuz bir diğerleri modelini yansıtmaktadır. *Korkulu* bağlanma kategorisi ise içselleştirilmiş olumsuz benlik ve olumsuz diğerleri modeli ile karakterizedir (Bartholomew ve Horowitz, 1991).

Bartholomew ve Horowitz' in (1991) kategorik yaklaşımını takiben, Brennan ve arkadaşları (1998), yetişkin bağlanma stillerini kategorilerden ziyade boyutlar dair kullanarak tanımlamanın yetişkin bağlanması üzerinde açıklayıcı bir perspektif sağladığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda, Brennan ve arkadaşları (1998), en yaygın kullanılan bağlanma ölçeklerini analiz ederek yetişkin bağlanma davranışları *kaygı* ve *kaçınma* olmak üzere iki ana boyutta sınıflandırmışlardır. DBM' de tanımlanan benlik modeli ile kaygı boyutu arasında, başkaları modeli ile ise kaçınma boyutu arasında ilişki olduğu öne sürülmüştür. Kaygı boyutu, bireyin reddedilme ve terk edilmeye dair endişesine karşılık gelirken, kaçınma boyutu bireyin yakın ilişki kurmaktan duyduğu rahatsızlığı ifade etmektedir. Güvenli bağlanma stili hem kaygı hem kaçınma boyutunda düşük puanlarla

tanımlanırken karşıt kutbunda bulunan korkulu bağlanma her iki boyutta da yüksek puanlarla ortaya çıkar (Brennan vd., 1998; Fraley ve ark, 2000; Sümer ve Güngör, 1999). İlgili alan yazın, bağlanma stillerini basit kategorilere ayırmak yerine bağlanma kaygısı ve kaçınma temelli boyutsal ölçümlerin daha güvenilir bir değerlendirme sunduğunu göstermektedir (Fraley ve Shaver, 2000; Collins ve Read, 1990; Sümer, 2006). Boyutsal ölçümler, bağlanmayla ilgili kaygı ve kaçınmadaki bireysel farklılıkların ve derecelerinin daha ayrıntılı bir şekilde değerlendirilmesine olanak tanır ve kategorik sınıflandırmaların kullanımıyla ortaya çıkacak veri kaybını minimize eder (Fraley, Waller ve Brennan, 2000). Mevcut tez çalışması da literatürle uyumlu bir yaklaşımla, boyutsal ölçüm kullanarak, bağlanma güvensizliği ile romantik ilişkilerde sergilenen hayaletleme ve oyalama davranışları arasındaki ilişkileri daha iyi açıklanılması ve böylelikle bağlanma dinamiklerinin modern romantik etkileşimlere nasıl tesir ettiğine dair kapsamlı bir anlayış sağlamayı hedeflemektedir.

Bağlanma stilleri, bireylerin ilişkilerinde düşünceler, duygular ve eylemler bağlamında belirleyici bir rol oynar (Collins ve Allard, 2001). Bu nedenle, romantik ilişki çalışmalarında en yaygın kullanılan bakış açısı olarak bağlanma örüntüleri öne çıkmaktadır (Mikulincer ve Shaver, 2007). Romantik ilişkilerin stabilitesi ve ayrılık sürecinde ve sonrasında ortaya çıkan deneyimler gibi romantik ilişki deneyimlerinin çeşitli yönleri, bağlanma teorisi perspektifi ile incelenmiştir (Cassidy ve Shaver, 2008). Özellikle güvenli bağlanan kimselerin daha iyi ve daha tutarlı ilişki doyumu deneyimleme olasılıkları yüksektir (Feeney, 2016; Li ve Chan, 2012;) çünkü daha olumlu içsel çalışma modelleri vardır ve bu modeller sayesinde ihtiyaç duydukları halde parterlerinin uygun ve erişilebilir olduklarına inanırlar (Baldwin ve ark, 1993; Collins ve Read, 1990). Çatışma durumlarını ise yakınlaşma fırsatı olarak gördükleri için daha uyumlu davranışlar gösterirler, dolayısıyla zihin okumalara takılıp kalmadan daha hızlı toparlanırlar (Salvatore ve ark, 2011). Buna karşın, Fraley ve Shaver (2000) çalışmalarında güvensiz bağlanan bireylerin ilişkilerinden daha az tatmin olduklarını ve bu bireylerin kişilerarası çatışmayı bir tehdit olarak algıladıkları için nispeten daha fazla ayrılık yaşadıklarını belirtmiştir.

1.2. Çatışma Çözme Stilleri

Ayrılık sürecine gelinmesi konusu bizi bu noktada çatışma çözme stillerinin önemine vurgu yapmaya götürmektedir. Çatışmalar, bireyler arasındaki etkileşimli süreçlerin bir sonucu olarak ortaya çıkar ve sosyal varlıkların doğasında yer alan anlaşmazlıklar, uyumsuzluklar ve tutarsızlıkların bir yansımasıdır. Bu etkileşimler, her türlü ilişkide

karşılaşılan kaçınılmaz dinamiklerden biridir (Peterson, 1983; Rahim, 1983; Rahim 2001). İnsanlar, karşılaştıkları uyumsuzlukları ve anlaşmazlıkları gidermek için belirli davranış kalıplarını tercih etme eğilimindedirler (Hocker ve Wilmot, 2018). Bu tür davranış örüntüleri, çatışma çözme stilleri olarak tanımlanır (Hocker ve Wilmot, 2018; Marchand, 2004). Araştırmalar, çatışma anlarında ortaya çıkan bu davranış kalıplarının zaman içinde istikrarlı bir şekilde devam ettiğini göstermektedir (Corcoran ve Mallinckrodt, 2000; Gottman ve Krokoff, 1989; Karney ve Bradbury, 1995).

Farklı kuramcılar alan yazında çatışma çözme stilleri üzerine çeşitli yaklaşımlar sunmuşlardır. Deutsch'un (1949) modeli, çatışma çözme stillerini ilk defa kişilerarası ilişkiler alanında detaylı bir şekilde ele almıştır. Bu modele göre, insanlar çatışmalara yaklaşımlarını genellikle işbirlikçi veya rekabetçi olarak belirlerler. İşbirlikçi yaklaşım, çatışmayı rekabetten ziyade işbirliği fırsatı olarak görmeyi içerir ve çatışmalarda sergilenen rekabetçi tutumdan daha olumlu sonuçlar doğurur (Deutsch, 1949).

Thomas (1976), Rahim (1983) ve Kurdek (1994) gibi önde gelen araştırmacılar, çatışma çözme stillerini literatüre önemli katkılarda bulunan isimlerdir. Thomas'ın (1976) yapısal modeline göre, bireyler beş farklı çatışma çözme davranışını sergileyebilirler: Rekabet, uyum sağlama, kaçınma, uzlaşma ve işbirliği. *Rekabet etme* çözüm stiline sahip olanlar, genellikle kendi duygu ve düşüncelerini öncelikli görürler ve partnerlerinin istek/ihtiyaçlarını dikkate almaksızın çatışmayı sürdürürler. Diğer yandan, *uyum sağlama*, kişinin kendi ihtiyaçlarına az ilgi gösterip, başkalarının ihtiyaçlarını ön planda tutma eğilimini ile karakterize edilmiştir. Uyum sağlama çözüm stilini benimseyen bireyler genellikle başkalarının yararı için kendi ihtiyaçlarını feda ederler. *Kaçınma* çözüm stiline sahip bireyler, genellikle çatışmaları çözmek yerine kaçınırlar ve çözüm arayışına girmeme eğilimindedirler. Kendi veya partnerlerinin gereksinimlerini karşılamak için az veya hiç çaba göstermezler. *Uzlaşmacı* çözüm stiline sahip olan bireyler, genellikle kendileri ve diğerleri hakkında orta düzeyde endişe sahibidirler ve iki tarafın da kısmen tatmin olduğu ortak bir çözüm bulma eğilimindedirler. Son olarak, *işbirliği* çözüm stilini benimseyen bireyler ise, kendileri ve diğerleri için önemli bir düzeyde kaygı taşırlar; iki tarafın da beklentilerini karşılayan yapıcı bir çözüm arayışındadırlar Thomas (1976), rekabet etme, kaçınma ve uyum sağlama çözüm stillerini genellikle yıkıcı olarak değerlendirilirken, uzlaşma ve işbirliği çözüm stilleri yapıcı olarak sınıflandırmıştır. Örneğin evlilikteki ilişki doyumu ile çatışma çözme stilleri arasındaki en güçlü olumlu yönde ilişki sırası: işbirlikçi

ve uzlaşmacı çatışma çözüm stratejileridir. Kaçınmacı stil ise evlilikteki düşük uyuma işaret eder (Özen vd., 2016).

Rahim (1983), Thomas'un (1976) çalışmalarına benzer şekilde, kişilerarası çatışmanın çözüm stillerine ilişkin alternatif bir model önermiştir. Çatışma durumlarında, bireyin kendi ihtiyaçlarına ve diğerlerinin ihtiyaçlarına yönelik ilgilerini karşılama boyutlarına odaklanan Rahim (1983), baskıcı, bütünleştirici, kaçınmacı, işbirlikçi ve uzlaşmacı olmak üzere beş farklı çatışma çözme tarzını tanımlamıştır. Bu beşli modeller, çatışma çözme stiline yönelik olarak Thomas (1976) ve Rahim (1983) tarafından farklı terminolojilerle tanımlanmış olmasına rağmen, temelde benzer anlamları içerir. Kurdek (1994), ise romantik ilişkideki çiftlerin dört farklı çatışma çözme tarzına başvurabileceklerini öne sürmektedir. Bu tarzlar, olumlu problem çözme, çatışmaya girme, geri çekilme ve boyun eğme şeklinde sıralanabilir. *Olumlu problem çözme*, partnerlerin çatışmayı etkili bir şekilde ele aldığı ve yapıcı müzakereler yaptığı bir süreci ifade eder. Diğer yandan *çatışmaya girme*, kişisel saldırı girişimlerini içeren, sözlü veya fiziksel saldırı davranışlarını içerir. *Geri çekilme* ise, çatışmalardan kaçınmayı ve sorunun üstünü örtmeyi içerir. Son olarak, *boyun eğme*, Kurdek'e (1994) göre, kendi perspektifini ve arzularını belirtmeksizin, partnerin isteklerini ve ihtiyaçlarını kabul etmekle ilişkilendirilir. İlişkilerin olumlu etkilenmesinde olumlu problem çözme yeteneklerinin sağladığı katkı büyükken, çatışmaya girmenin ilişki üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olduğu görülmektedir (Özen vd., 2016). Sonuç olarak alan yazında çatışma çözüm stilleriyle ilgili yapılan incelemeler, genellikle dört farklı stile odaklanmaktadır ve bu stiller benzerlik göstermektedir. Bahsedilen stiller; çatışmayı etkin, yapıcı ve olumlu bir biçimde çözmek, etkin fakat olumsuz bir şekilde çözmek, pasif ve yıkıcı bir biçimde çözmek, ve son olarak da pasif ve uyum sağlayıcı bir biçimde partnerle uyum sağlayarak çözmektir (Özen vd., 2016).

Romantik ilişkilerde yaşanan çatışmalar ilişkinin gelişimi için bir fırsat ya da bir tehdit olabilir. Dolayısıyla, çatışmanın etkili bir şekilde yönetilmesi önemlidir (Erber ve Erber, 2018; Gottman, 1993). Hansen ve L'Abate (1982)'ye göre sağlıklı ilişki, çatışmanın hiç yaşanmamasını veya her zaman anlaşmazlıkların tamamen çözülmesini gerektirmez; aksine, çatışmanın uygun bir şekilde ele alınması önemlidir (akt. Fıfıloğlu, 2023). İlişkilerde çatışmanın ortaya çıkması, bağlanma süreçlerinin geri çekilme, kabullenme, özür dileme, reddetme gibi belirli davranışları tetikleyebilir (Gottman, 1993; Gottman ve Krokoff, 1989). Bireylerin çatışmaları fırsat veya tehdit olarak algılamaları ve olumlu ya da olumsuz çatışma

çözme stilleri kullanmalarının, bağlanma stilleri ile ilişkisi üzerine pek çok çalışma bulunmaktadır (Corcoran ve Mallinckrodt, 2000; Kobak ve Duemmler, 1994; Pietromonaco vd., 2004; Ricco ve Sierra, 2017; Shi, 2003). Bir çatışma meydana geldiğinde, partnerlerin içsel çalışma modelleri, çatışmayı ele alış biçimlerini etkiler ve böylelikle kişiler bağlanma tarzlarına uygun davranış kalıplarını sergilerler (Pietromonaco vd., 2004; Shi, 2003). Yetişkin bağlanma araştırmaları, bağlanma güvenliğinin uzlaşma ve problem çözme gibi olumlu çatışma çözme yöntemleriyle ilişkilendirildiğini göstermiştir (Corcoran ve Mallinckrodt, 2000; Shi, 2003; Pistole, 1989). Benzer şekilde mevcut çalışmalarda, güvenli bağlanma tarzına sahip bireylerin, daha az saldırgan ve daha yapıcı tartışma davranışları sergiledikleri (Pistole ve Arricale, 2003), duygularını ve düşüncelerini ifade etme isteğiyle etkin problem çözme gibi olumlu çatışma çözme yaklaşımlarıyla birlikte daha az savunmacı bir tutum benimsedikleri (Shi, 2003) ve ayrıca daha az tehditkar veya suçlayıcı bir dil kullandıkları gözlemlenmiştir (Ricco ve Sierra, 2017).

Alan yazında, bağlanma güvensizliği ile uyumsuz çatışma çözme stilleri arasındaki ilişkiyi inceleyen bir dizi çalışma bulunmaktadır (Creasey, 2002; Pistole ve Arricale, 2003; Shi, 2003; Ricco ve Sierra, 2017). Örneğin, yüksek kaçınma düzeyinde bağlanma stiline sahip yetişkinler, tartışmalardan kaçınma ve geri çekilme eğilimindedirler (Pistole ve Arricale, 2003; Shi, 2003). Endişeli bağlanma örüntülerine sahip bireyler ise çatışmaları tehdit olarak algılar ve bu nedenle çatışma sırasında partnerleriyle yakınlaşma konusunda yoğun kaygı hissedebilirler (Pistole ve Arricale, 2003), hatta bazen partnerlerine karşı sözel saldırılar yapabilirler (Shi, 2003). Ayrıca, kaygılı bağlanan yetişkinler genellikle partnerlerine karşı daha fazla güvensizlik, kıskançlık ve çatışma deneyimlerler (Campbell, Simpson, Boldry ve Kashy, 2005; Collins ve Read, 1990; Hazan ve Shaver, 1987).

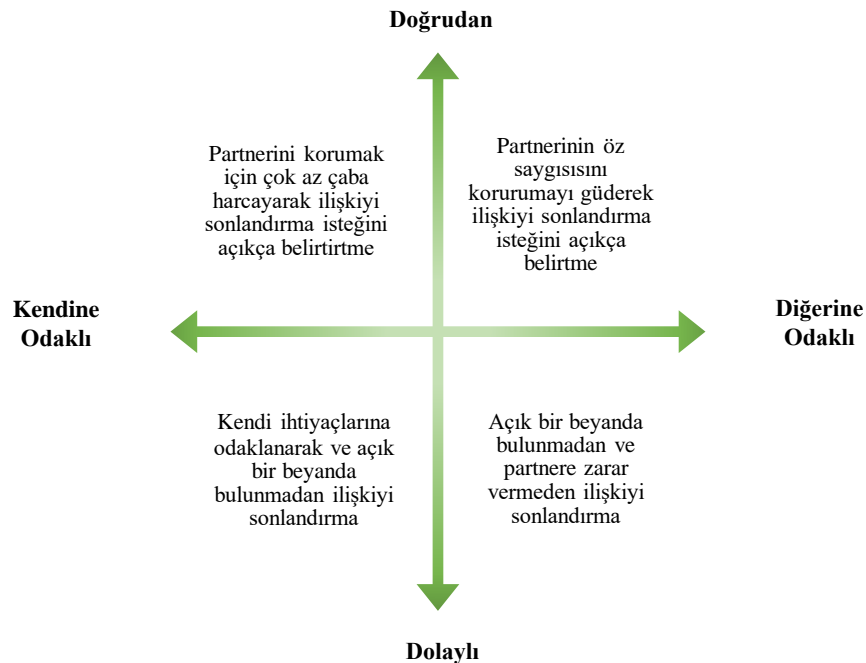
Romantik ayrılıklar üzerinde çatışma çözme stillerinin etkisini inceleyen çeşitli çalışmalar mevcuttur (Welsh ve Shulman, 2008; Kato, 2016). Bu araştırmalar, boyun eğme, geri çekilme ve olumsuz çatışma stillerinin ilişkinin sonlanma sürecini öngördüğünü göstermektedir (Welsh ve Shulman, 2008; Kato, 2016). İspanya'da 2021 yılında gerçekleştirilen bir araştırma ise (Navarro vd., 2021), hayaletleme niyetleri ve davranışları ile çatışma çözme stilleri arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmanın sonuçları, romantik ilişkilerdeki hayaletleme niyetleri ve davranışları ile yapıcı olmayan çatışma çözme tarzları arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Bu bağlamda, çatışma anlarında kaçınmacı veya düşmanca tutum sergileyen bireylerin hayaletleme davranışlarına daha fazla başvurduğu ortaya konmuştur. Öte yandan, pozitif çatışmayı çözme çözme stili ile

hayaletleme niyetleri arasında negatif bir ilişki olduğu belirlenmiştir (Navarro vd., 2021). Literatürdeki bulgulara dayanarak, çatışma durumlarında olumlu bir yaklaşımın, örneğin müzakere etme ve farklılıkları yapıcı bir şekilde tartışma gibi yöntemlerin romantik ilişkilerde kullanılan hayaletleme niyelerini ve davranışlarını azaltabileceği düşünülmektedir (Navarro vd., 2021).

1.3. Ayrılık Stratejileri

Sağlıklı şekilde çözülemeyen çatışmalar muhakkak ki ilişkilerin sonlandırılması yani ayrılık sürecine götürür. Baxter (1982, 1984, 1985) ve Cody (1982), ilişkileri sonlandırma sürecine dair temel çalışmalar gerçekleştirmişlerdir. Baxter (1985), ilişki sonlandırma stratejilerinin iki temel boyut ile açıklayan model Şekil 1’de gösterilmektedir. İlk boyut- *x* eksenine kendine veya diğerine odaklılık olarak belirtilmiştir. Diğerine odaklı yaklaşım ayrılma girişiminde bulunan kişinin partnerini koruma düzeyini yansıtmaktadır. Diğerine odaklı yaklaşımı benimseyen birey partnerinin utandıran veya manipüle edici tutumlardan kaçınarak partnerine verdiği zararı en aza indirmeyi amaçlarlar. Kendine odaklı yaklaşım ise, başlatıcının kendi istek ve ihtiyaçlarını yani yalnızca kendi benlik saygısını odağa almasını ifade eder. İkinci boyut ise dolaylılık ve doğrudanlık olarak ifade edilen *Y-eksenidir* bu boyut, partnerin ilişkiden çıkmak isteğini ne ölçüde açıkça ifade ettiğini gösterir. Doğrudan stratejiler ayrılık sürecinde açık sözlü ve dürüst iletişimi kapsarken, dolaylı stratejiler örtük, belirsiz ve net olmayan iletişim ile gerçekleşir. Bu iki boyut, dört ayrılma stratejisi kategorisini oluşturur (Baxter, 1985).

Şekil 1.1. Baxter Ayrılık Stratejileri Modeli (Baxter, 1985)

Collins ve Gillath (2012), Baxter'ın (1985) tanımladığı ayrılık stratejilerini takiben, teknolojik ilerlemelerin etkisiyle ortaya çıkan yeni stratejileri yansıtmak amacıyla ayrılık stratejilerini güncellemişlerdir. Bu güncelleme, Baxter'ın (1985) modeline paralel olarak, ayrılık stratejilerinin temelinde doğrudanlık seviyeleri ve partnerle ilgili duyulan endişe düzeyleri açısından değişkenlik gösterdiğini ortaya koymaktadır (Collins ve Gillath, 2012). Doğrudan stratejiler genellikle daha şefkatli olarak kabul edilir, çünkü dolaylı stratejilere kıyasla karşı taraf için daha az olumsuz sonuçlarla ilişkilidirler (Collins ve Gillath, 2012; Sprecher, Zimmerman ve Abraham, 2010) *Açıkça yüzleşme*, partnerle ayrılığın nedenlerini açıklamayı içeren doğrudan ve dürüst iletişimi içerir (Baxter, 1982; Collins ve Gillath, 2012). *Olumlu ton/kendini suçlama* taktiği, ayrılan partnerin iyiliğine odaklanan başka bir doğrudan stratejidir. Bu taktiği uygularken, ayrılan taraf, ilişkinin ve karşı tarafın olumlu yönlerini vurgulayarak zararı en aza indirmeye çabalar ve çoğu zaman ayrılmanın tamamen kendi hatası olduğunu ifade eder (Collins ve Gillath, 2012).

Buna karşılık, dolaylı ayrılık stratejileri daha az empatik olarak algılanmakta ve karşı taraf için daha olumsuz sonuçlar doğurmaktadır (Collins ve Gillath, 2012; Sprecher ve ark, 2010). *Kaçınma/geri çekilme* taktikleri, en yaygın kullanılan dolaylı stratejilerden biridir; partnerle etkileşimden kaçınmayı, samimiyet sinyallerini azaltmayı ve partnerle sınırlı bilgi paylaşmayı içerir (Baxter, 1982; Collins ve Gillath, 2012). *Davranışın azalması*, ilişkiyi doğrudan iletişimle bitirmek yerine, aşamalı bir şekilde sonlandırmak anlamına gelir. *Uzak/aracı bağlantılı iletişim kullanımı*, yeni bir taktik olarak tanımlanan başka bir dolaylı ayrılık stratejisidir (Baxter, 1982; Cody, 1982) Bu strateji, ilişkinin sona erdiğini bildirmek amacıyla teknolojik araçların kullanılmasını içerir; örneğin, Facebook'ta ilişki durumunu değiştirmek veya mesaj yoluyla ayrılmak (Collins ve Gillath, 2012).

Bireylerin tercih ettikleri ilişki sonlandırma stratejisini etkileyen kritik faktörlerden biri bağlanma örüntüsüdür (Weisskirch ve Delevi, 2012). Örneğin, bağlanma kaygı veya kaçınma düzeyleri yüksek olan kişiler, ilişkilerini sonlandırmak için mesajlaşmak, aramak gibi teknolojik yöntemleri kullanmayı daha kabul edilebilir bir seçenek olarak değerlendirirler (Weisskirch ve Delevi, 2012). Collins ve Gillath'a (2012) göre, daha yüksek düzeyde bağlanma kaçınması sergileyenler, geri çekilme, kaçınma veya uzak/aracılı iletişim gibi dolaylı sonlandırma taktikleri kullanmaya da daha yatkındır. Bağlanma kaygısı yüksek bireyler ise ayrılma stratejileri olarak genellikle eski partnerleriyle arkadaş kalmayı veya yeniden bir araya gelmeyi amaçlayan stratejilere eğilim gösterirler.

Romantik ilişkilerin sona ermesi, bireylerin yakın ilişkilerindeki refahları için temel bir unsur olan aidiyet duygusunu tehlikeye atan durumlardan biridir (Vangelisti, 2006). Ayrılma girişiminde bulunan kişilerin şefkat, açık sözlülük, özen ve endişe düzeylerinin büyük ölçüde farklılık gösterdiğine dair çalışmalar mevcuttur (Baxter, 1985; Sprecher vd., 2010). Literatürdeki birçok çalışma, romantik ayrılıkların psikososyal belirleyicilerini ele almasına rağmen (Baumeister ve Leary, 1995; Cohen, 2004; Vangelisti, 2006), günümüz ilişkilerinde artan sosyal medya kullanımıyla birlikte ortaya çıkan hayaletleme ve oyalama gibi davranışları içeren güncel ayrılık stratejilerini incelemek için daha fazla çalışmaya ihtiyaç olduğu vurgulanmaktadır (Navarro vd., 2021; Thomas ve Dubar, 2021).

1.3.1. Hayaletleme (Ghosting)

Hayaletleme, açık iletişimden kaçınarak yani karşı taraf ile ilişki durumu hakkında tartışmadan flört veya romantik ilişkiyi sonlandırma stratejisi olarak tanımlanmaktadır (LeFebvre, 2017). Hayaletleme terimi, uzun bir süredir çeşitli bağlamlarda kullanılmış olmasına rağmen, özellikle yeni neslin flört ve romantik ilişkilerinde, teknolojik gelişmelerin etkisiyle daha belirgin hale gelmiştir. Sosyal medyanın ve çevrimiçi tanışma uygulamalarının yaygın kullanımı, hayaletleme pratiklerini çevrimiçi ilişkileri sonlandırmanın ön plana çıkan bir yolu haline getirmiştir (Heaslip, 2022; LeFebvre, 2017). Hayaletleme süreci, mesajların geç cevaplanmasıyla aşamalı şekilde veya sosyal medya platformlarında partnerin engellenmesiyle aniden bir şekilde gerçekleşebilir. Sosyal medyada hayaletleme davranışının kolay olması, bu stratejinin olası sonuçları göz önüne alınmadan kullanılma olasılığını artırmaktadır (Freedman vd., 2019). Hayaletleme deneyimi araştırmaları, hayaletlenenlerin %40'ının ilişkinin sonlandırıldığından habersiz olduklarını belirtmiştir (Koessler vd., 2019b). Bu durum, muhtemelen partnerleriyle iletişimde kalmaya devam etmelerine yol açar (Koessler vd., 2019b). Sonuç olarak, hayaletleme davranışı ayrılığı geciktirir ve hatta hayaletleme davranışında bulunanlar için bile ilişki durumunu belirsizleştirir (Koessler vd., 2019b; Leckfor vd., 2023).

Hayaletleme, ilişki evresine bağlı olmaksızın ortaya çıkabilir. Bu davranış, çiftin birbirini tanımaya çalıştığı ilişkinin başlangıç aşamalarında gerçekleşebileceği gibi, çiftin ciddi bir ilişki içinde olduğu son aşamalarda da meydana gelebilir (Coyle, 2021; Powell ve ark, 2021). Bu bilgilere dayanarak, genç yetişkinler arasında şu anda hayaletlemenin son derece yaygın olması şaşırtıcı değildir. MTürk kullanıcılarıyla yapılan bir çalışmaya göre, son beş yıl içinde romantik partnerinden ayrılan 18-35 yaş arasındaki 332 katılımcının %65'i

partnerini veya flörtünü hayaletlediğini, %72'si ise partneri veya flörtü tarafından hayaletlendiğini ifade etmiştir (Koessler vd., 2019a). Benzer şekilde, Kanada’ da kullanılan bir çevrimiçi tanışma platformu olan Plenty of Fish'in (POF) yaptığı bir çalışmaya göre, 18-33 yaş arasındaki bekarların neredeyse %80' i hayatlarında en az bir kere hayaletlenmiştir (MacClean, 2016). Hayaletleme ile sona eren ilişkilerin ortalama süresi altı ay ve ortalama bağlılık derecesi 4'ün üzerinde (Puanlama:1-7) olarak raporlanmıştır. Bu durum hayaletlemenin yalnızca kısa vadeli veya rastgele ilişkilerde kullanılan bir ayrılma stratejisi olmadığını göstermektedir (Koessler vd., 2019a).

Günümüze kadar yürütülen çalışmalarda, hayaletleme davranışlarının temelinde yatan motivasyonları anlamak ve öngörmek amacıyla çeşitli teorik çerçeveler kullanılmıştır (Koessler et al., 2019a, 2019b; LeFebvre vd., 2019, 2020; Timmermans vd., 2020, Thomas ve Dubar, 2021). Hayaletlemenin bazı durumlarda olumlu bir ayrılma stratejisi olarak algılandığı gözlemlenmiştir: Hayaletleyenler, bu davranışın doğrudan reddetmeye kıyasla karşı tarafı daha az inciteceğine inanırlar (Halversen vd., 2022) ve nihayetinde doğrudan ayrılma stratejilerine başvuran bireylerden daha az sıkıntı yaşamaktadırlar (Koessler vd., 2019a; Thomas ve Dubar, 2021) benzer şekilde hayaletleme davranışı sonucunda rahatlama duygusu yaşadıklarını bildirirler (Freedman vd., 2022). Ancak, hayaletlenenler (ghostee-hayaletleme davranışına maruz kalanlar), bu davranışı kabul edilebilir bulmazlar (LeFebvre vd., 2019). Bununla birlikte, araştırmalara göre hayaletlenenler doğrudan ayrılma stratejisi uygulayanlarla benzer düzeyde sıkıntı yaşamaktadırlar (Koessler vd., 2019a).

Hayaletleme davranışına başvurmanın nedenleri arasında, bu davranışı sergileyen kişinin karşı tarafa olan ilgisinin azalması (Timmermans vd., 2020), diğer ayrılık stratejilerine göre daha pratik olması (LeFebvre vd., 2019), karşı tarafın olumsuz davranışların daha az görülmesi (LeFebvre vd., 2019; Timmermans vd., 2020), daha önce hayaletlenme mağduru olmak (Navarro vd., 2021) ve karşı tarafla çatışmaktan kaçınma gibi çeşitli faktörlerin yer alabileceği belirtilmektedir (Thomas ve Dubar, 2021).

Hayaletleme davranışı ve bağlanma stilleri arasında çelişkili bulgular mevcuttur. Örneğin, Powell ve arkadaşlarının (2021) yürüttüğü meta-analiz araştırması, hayaletleme deneyiminin bağlanma kaçınması üzerindeki etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır. Meta-analiz kapsamında yürütülen ilk çalışmada, romantik ilişkilerinde hayaletleme davranışı sergileyen bireylerin daha yüksek düzeyde bağlanma kaçınması yaşadığı bulunmuştur. İkinci çalışmada ise, hayaletleme deneyimi yaşamış bireylerin (hem hayaletleme yapanlar

hem de hayaletleme davranışına maruz kalanlar) bağlanma kaçınması seviyeleri, kontrol grubuna kıyasla anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur. Bu bulgular, hayaletleme davranışının bağlanma kaçınması ile ilişkilendirilebileceğini öne sürmektedir. Daha kapsamlı bir analiz yapmak amacıyla, araştırmacılar daha geniş bir örnekleme üçüncü bir replikasyon çalışması gerçekleştirmiştir. Bu çalışmada katılımcılar üç gruba ayrılmıştır: (1) Hayaletleme deneyimi yaşamamış bireyler, (2) yalnızca hayaletleme davranışına maruz kalmış bireyler ve (3) hem hayaletleme yapmış hem de hayaletleme davranışına maruz kalmış bireyler. Üçüncü çalışmanın sonuçları, hayaletleme deneyimi yaşamayan bireylerin, hayaletleme davranışına maruz kalmış veya hem hayaletleme yapmış hem de hayaletleme davranışına maruz kalmış bireylere kıyasla anlamlı derecede daha düşük bağlanma kaçınması yaşadığını göstermiştir. Bu bulgular, ghosting ve bağlanma kaçınması arasındaki ilişkinin karmaşık olduğunu ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, meta-analiz, bağlanma kaçınması ile ghosting davranışı arasındaki ilişki konusunda tutarlı bir sonuç sunmamaktadır (Powell vd., 2021). Bununla birlikte, geçmiş araştırmalar öz saygı, atılganlık ve güç algısı gibi bireysel farklılıklar ile hayaletleme niyetleri arasında anlamlı ilişkilerin bulunmadığını belirtmiştir (Navarro vd., 2021).

1.3.2. Oyalama (Breadcrumbing)

‘Breadcrumbing’ terimi, "özellikle yemek pişirmede kullanılan çok küçük kuru ekmek parçaları" anlamına gelen ‘breadcrumbs’ isminden türetilmiştir (Cambridge Dictionary, 2023). Hansel ve Gretel masalında, çocuklar ormanın içinde kaybolmamak için evlerine dönebilmek için yola ekmek kırıntıları bırakırlar fakat masalın devamında, kuşlar bu kırıntıları yer ve çocuklar evlerini bulamazlar (Patron, 2019). Flört ortamında ise, ‘breadcrumbing’ olarak adlandırılan birey, ara sıra kısa mesajlar, yüzeysel flörtleşme veya sosyal medyada beğeni/yorum yapmak gibi zaman zaman ilişki yolunda küçük kırıntılar bırakarak, ancak gerçek bir bağlılık veya anlamlı duygusal yatırım olmaksızın davranışlarını sürdürür (Navarro vd., 2020a). Sonuç olarak, oyalama davranışı, kişinin partnerine sınırlı çaba sarf ederek, bağlılık ifadesinden kaçınarak, yalnızca belirli zamanlarda gösterdiği ilgi ile tanımlanmaktadır (Rull-García ve Bove, 2022). Oyalama, hayaletleme kadar belirgin bir ayrılma stratejisi olmayabilir, çünkü oyalama, ilişkinin sona ermesinin ardından partneri tamamen bırakmak istememe düşüncesiyle de gerçekleşebilir. Ayrıca, oyalama, flört edilen kişiyi 'beklemede' tutma amacına hizmet eden bir yöntem olabilir. Her durumda oyalama, hayaletleme gibi, insanların romantik ilişkilerini sonlandırmak amacıyla kullandığı stratejilerinden biridir (Navarro ve ark, 2020a).

Hayaletleme ile kıyaslandığında, oyalama davranışı üzerine yapılan bilimsel çalışmalar sınırlıdır. Mobil uygulamalar aracılığıyla başlayan birçok ilişkinin yaşandığı bir dönemde, oyalamanın giderek daha fazla bireyin karşılaşabileceği bir olgu olarak öne çıkmaktadır (Navarro vd., 2020a). Güncel bir çalışmada, İspanyol yetişkinlerin %35,6' sının oyalama davranışına maruz kaldığı belirtilmiştir (Navarro vd., 2020b). Yaş açısından yapılan mevcut çalışmalar, breadcrumbing davranışlarının özellikle ergenler ve genç yetişkinler arasında yaygın olduğunu göstermiştir (Khattar vd., 2023; Rodríguez-García ve ark, 2020). Ayrıca, 18-25 yaş arasındaki genç yetişkinlerin breadcrumbing davranışlarında daha yüksek puanlar bildirdiği gözlemlenmiştir (Navarro vd., 2020a). Oyalama, sürekli bir bekleme durumuna neden olduğu için ayrılma sürecini karmaşıklştırabilir; bu durum da oyalananlarda (oyalama davranışına maruz kalanlar) duygusal gerilime ve düşük yaşam doyumuna yol açabilir (Navarro vd., 2020a). Hayaletlenme ile karşılaştırıldığında, oyalananlar bu deneyimi daha zorlu bir reddetme olarak algılamışlardır. Bu nedenle, hayaletlenenlere göre daha fazla çaresizlik ve yalnızlık hissi gibi olumsuz duygular yaşadıklarını bildirmişlerdir (Navarro vd., 2020a).

Khattar ve arkadaşları (2023), bağlanma stilleri ile oyalama davranışları arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Hindistan'dan 334 ve İspanya'dan 348 olmak üzere toplamda 682 yetişkin katılımcıyla bir araştırma gerçekleştirmiştir. Elde edilen bulgular, her iki ülkede de kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin oyalama davranışı ile anlamlı bir şekilde ilişkilendirildiğini göstermektedir. Ancak, yapılan analizler Hindistan'da kaygılı bağlanmanın, İspanya'da ise kaçınan bağlanmanın oyalama davranışı ile daha güçlü bir ilişkisi olduğunu ortaya koymaktadır (Khattar vd., 2023).

Hayaletleme ve oyalama davranışlarının en çok genç yetişkinler arasında yaygın olduğu bilinmektedir (Khattar vd., 2023; Navarro ve ark, 2020a; Rodríguez-García ve ark, 2020). Bu durum, genç yetişkin evresinin duygusal olarak karmaşık bir evre olmasından kaynaklanabilir; bu dönem, genç yetişkinlerin kişisel iletişim becerilerini geliştirdikleri ve yakın ilişkilerdeki kişisel sorumlulukları öğrendikleri bir evre olarak nitelendirilebilir (Erikson, 2014). Bununla birlikte sosyal medyanın ve çevrimiçi tanışma uygulamalarının kullanımının artışı, genç yetişkinlerin romantik ilişkilerini sonlandırma amacıyla hayaletleme ve oyalama stratejilerine daha fazla başvurmasına yol açıyor olabilir (Navarro ve ark, 2020a; Khattar vd., 2023).

Hayaletlenme ve oyalama fenomenleri modern romantik ilişkiler alanında giderek daha fazla tanınırken, bu davranışların flört şiddeti olarak sınıflandırılması durumu

akademik literatürde belirsizliğini korumaktadır. 2021 yılında Swanner tarafından yayımlanan 'Modern İlişki Terimleri Açıklanıyor' adlı bir manuel'e göre romantik bir partnerle herhangi bir açıklama veya belirti/ uyarı olmaksızın iletişimin aniden kesilmesi olarak tanımlanan hayaletleme (ghosting), maruz kalan kişide duygusal sıkıntıya ve reddedilme duygularına neden olabilir (Koessler vd., 2019a; LeFebvre vd., 2019; Swanner, 2021). Benzer şekilde ve yukarıda da bahsedildiği üzere, oyalama (breadcrumbing) davranışına başvuranlar karşısındakine oyunlar oynayarak, gerçek niyet içeren sözlerden ve jestlerden kaçınarak ve karşısındakini çoğu zaman hiçbir yere varmayan bir yola sürükleyebilir. Nihayetinde oyalanan kişilerde çaresizlik ve tükenmişlik gibi olumsuz duygulara yol açabilir (Navarro vd., 2020a). Duygusal refah üzerindeki belirtilen çeşitli olumsuz etkilere rağmen, hayaletleme ve oyalama davranışlarının flört şiddeti teşkil edip etmediğini belirlemek, ilişkilerdeki bağlamsal faktörlerin ve güç dinamiklerinin dikkatli bir şekilde değerlendirilmesini gerektirmektedir (Brown ve Hegarty, 2018; Thomas ve Dubar, 2021).

Bazı bilim insanları, doğrudan zarar verme veya fiziksel zorlama olmadığı göz önüne alındığında, oyalama ve hayaletleme davranışlarını geleneksel olarak tanımlanan şiddet eşiğini karşılamayabileceğini savunurken (Goldmann, 2021; Swanner, 2021) diğerleri bu davranışların ruh sağlığı ve ilişkisel tatmin üzerindeki etkilerinin flört şiddeti çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini ileri sürmektedir (Beasley ve Holmes, 2021). Bununla birlikte flört şiddetinin tanımı konusunda fikir birliğinin olmayışı bu davranışların sınıflandırılmasını daha da karmaşık hale getirdiği düşünülmektedir (Biolcati vd., 2022). Akademik literatürde ve yasal çerçevelerde flört şiddeti üzerine açık tanımların bulunmaması romantik ilişkilerde teknoloji, iletişim normları ve kişilerarası dinamiklerin kesişimi üzerine sürekli araştırma ihtiyacını göstermektedir (Brown ve Hegarty, 2018). Sonuç olarak, alan yazın çalışmaları hayaletleme ve oyalama davranışları, flört şiddetinin mevcut tanımlarına tam olarak uymasa da duygusal zarar verme potansiyelleri, bu davranışların ilişki doyumu ve bireysel etkilerine ilişkin daha geniş tartışmalarda ele almanın önemini vurgulamaktadır (Navarro vd., 2021; Thomas ve Dubar, 2021).

1.4. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri

Kişilik, bireylerin bağlanma örüntülerini etkilerken (Schneider, 1991), aynı zamanda ayrılık stratejilerinin oluşumunda da önemli bir rol oynamaktadır (Le vd., 2010). Bu bağlamda, kişilik özelliklerinin ayrılık stratejileri üzerindeki etkilerini ayrıntılı bir şekilde ele almak, bireysel farklılıkların bu stratejilerin gelişimindeki rolünü anlamamıza olanak

tanyacaktır. Kişilik, bireyler arasındaki davranış, düşünce ve duygusal farklılıkları içeren geniş bir alanı kapsar (McAdams ve Pals, 2006) ve bireyleri birbirinden ayıran özelliklere işaret eder (Roberts vd., 2008). Kişilik, geçmiş deneyimlere dayanmasının yanı sıra bir kişinin mevcut deneyimleri ve geleceğe dair beklentilerini de etkiler (Finkel vd., 2017). Karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip bireylerin ise romantik ilişkilerdeki davranışları hakkında sınırlı bilgi bulunmaktadır (Jonason vd., 2020, 2019). Alan yazında genellikle bu kişilik özelliklerin ilişki başlatma süreçlerine (Jonason ve Buss., 2012) ve ilişkilerin istikrarına dair çalışmalara odaklanmıştır (Lavner vd., 2016; Smith vd., 2014; Yu vd., 2020). Ancak, karanlık üçlü gibi özelliklere sahip bireylerin ilişkileri nasıl sonlandırdığına dair yapılmış araştırmalar oldukça sınırlıdır (Moroz vd., 2018). Mevcut araştırmalarda, karanlık üçlü kişilik özelliklerine sahip bireylerin, partnerleriyle empati kurma yeteneklerinin sınırlı olduğu ve genellikle kendi acılarını minimize etmeye odaklanan davranışlar sergiledikleri belirtilmiştir. Ayrıca, ilişkilerini sonlandırma zamanlarında zorlu konuşmalardan kaçınma eğiliminde oldukları gözlemlenmiştir (Jonason vd., 2021; Jonason ve Kroll, 2015).

Paulhus ve Williams (2002), toplumsal olarak hoş karşılanmayan özellikleri, makyavelizmi, klinik olmayan narsisizmi ve psikopatili bir araya getirerek bu özellik grubunu 'Karanlık Üçlü' olarak adlandırır. Bu üçlünün aynı şemsiye altında toplanmasının sebebi, hepsinin ana temasını oluşturan karanlık özelliklerden kaynaklanır ve her ne kadar farklı kişilik yapıları olsalar da birçok ortak özelliği paylaşırlar. Bu üç kişilik de insan ilişkilerinde düşük empati sahibi, benmerkezci, manipülasyona yatkın ve yüzeysel ilişkiler kuran bireyler olarak tanımlanabilirler (Jakobwitz ve Egan, 2006; Lee ve Ashton, 2005).

1.4.1. Narsisizm

Narsisizm kavramı insanlık tarihi boyunca gözlemlenmekle birlikte, klinik psikolojide resmi olarak tanınması ve vurgulanmasının izleri Freud'a (1914) kadar uzanabilir. Freud, narsisizmi, bireyin sevgisini başkalarına değil, ağırlıklı olarak içe, kendine yönelttiği bir durum olarak kavramsallaştırmıştır. Freud'un ardından narsisizmin kavramsallaştırılmasında Otto Kernberg (1974) ve Kohut (1977) öne çıkan isimlerdir ve narsisizmin etiyojisine dair farklı bakış açıları sunarak, narsisizmin teorik çerçevesine önemli katkılarda bulunmuşlardır. Kernberg (1974) narsisizmin doğuşunda, çocuğun ihtiyaçlarına ve isteklerine karşı duyarsız ebeveynlerin sebep olduğu terk edilme duygularına karşı çocuk tarafından kullanılan bir savunma mekanizma olabileceğine değinmiştir. Kohut (1977) ise narsisizmin çocukluk gelişiminin normatif bir yönünü temsil ettiğini; ebeveyn figürlerinin başlangıçta idealleştirilmesinin ardından ebeveyn aynalaması ile birleştiğinde

nihayetinde narsisistik eğilimleri azalttığını öne sürmüştür. Bu etiyolojik çerçevelerin detaylandırılması mevcut araştırmanın kapsamı dışında olsa da hem Kernberg hem de Kohut' un, narsisizmin kişilerarası dinamikler üzerindeki, özellikle de yetişkinlerin romantik ilişkilerindeki zararlı etkisinin altını çizdiği bilinmektedir (Schmidt, 2019).

Klinik olmayan narsisizm, klinik narsisizmden türetilmiş olup büyülenme, hak görme ve kibirlilik gibi klinik türün bazı özelliklerini içerir (Paulhus ve Williams, 2002). Narsisizmin kırılabilir ve büyüleneci narsisizm olmak üzere iki alt türü vardır. Kırılabilir narsisizm, çekingenlik, utangaçlık ve eleştiriye tahammülsüzlük ile karakterize edilirken büyüleneci narsisizme sahip kişiler kibirli, gösterişçi ve kendilerini diğerlerinden üstün gören kişiler olarak tanımlanır (Yakeley, 2018).

Jonason ve Kavanagh (2010) tarafından yapılan çalışmada, narsist bireylerin oyunbaz kişiler oldukları ve partnerlerini belirsizlik içinde tutmaktan hoşlandıkları ortaya konmuştur. Narsisistik eğilimleri olan bireyler, saygınlıklarını ve statülerini hem açık hem de gizli olarak güçlendirebilecek partnerleri tercih ederler (Campbell, 1999). Romantik partner seçimlerinde fiziksel çekicilik gibi özelliklere ve yüksek statü ve başarı gibi prestijli özelliklere öncelik verirler (Campbell, 1999). Diğer bilimsel bulgular da bu eğilimleri desteklemektedir; Kernberg'in (1975) ve Horney'in (1939/1966) teorisi, narsistik kişilik özelliklerine sahip olan bireylerin prestijlerini artıran ilişkilere olan eğilimlerini vurgulamaktadır. Narsisizmin tanımlayıcı özellikleri göz önüne alındığında - yani büyüklük, yetki sahibi olma, kendini beğenmişlik ve sömürücülük (Raskin ve Terry, 1988) - narsistlerin ilişki arayışında öncelikle yakınlık ihtiyaçları tarafından yönlendirilmediği, bunun yerine dışa dönük, toplum tarafından çekici ve başarılı bulunan bireyleri aradıkları açıktır (Campbell, 1999). Her ne kadar narsistik eğilimlere sahip olan kişiler, romantik partnerlerinin başlangıçtaki dışadönüklükleri ve yüksek statüleri onları geçici olarak büyülese de (Paulhus ve Williams, 2002; Oltmanns vd., 2004), sonraki bulgular, partnerlerinin yarattığı başlangıçta tatmin ve heyecan duygusunun ardından partnere duyulan yakınlık eksikliğini; partnerlerine fiziksel ve cinsel çekimde kademeli bir düşüş olduğunu ve nihayetinde başlangıçta hissettikleri duyguların etkisini yitirdiğini bildirmişlerdir (Foster vd., 2003; Oltmanns vd., 2004; Paulhus, 1998). Güncel literatür bulguları, romantik ilişkilerinin sonlandırmak amacıyla hayaletleme davranışına başvuran kişilerin kırılabilir narsisizm skorlarının anlamlı derecede yüksek olduğunu göstermektedir (Willis vd., 2023).

1.4.2. Makyavelizm

"Makyavelizm" terimi, Niccolò Machiavelli'nin "Prens" (1513/1968) adlı eserinde özetlenen, siyasi kontrol ve kişisel hedefler için manipülasyonu ve aldatmayı savunan siyasi stratejilerinden doğan bir kavramdır. Makyavelist kişilik özelliğine sahip bireylerin kişisel ödülleri elde etmek ve sürdürmek için aldatmayı kullanarak, kişisel çıkarları geleneksel ahlakın üzerinde önceliklendirdiği belirtilmiştir (Wilson vd., 1996).

Christie ve Geis (1970), Makyavelizmi manipülatif, amaç odaklı ve sömürücü davranış olarak adlandırır. Bununla birlikte, duygusal kopukluk, alaycılık ve faydacılık ile karakterize edilen bir kişilik özelliği olduğunu ekleyerek Makyavelizmin tanımını günlük sosyal davranışlara kadar genişletilmesini sağlamışlardır (Christie ve Geis, 1970; Paulhus ve Williams, 2002). Yapılan araştırmalar, yüksek makyavelizm puanına sahip bireylerin diğer insanların duygusal durumlarını tanıma becerilerinin sınırlı olduğunu göstermiştir (McIlwain, 2003; Wastell ve Booth, 2003). Benzer şekilde pek çok sayıda araştırma bu bireylerin başkalarıyla empati kurmakta zorlandıklarını belirtmiştir (Jakobwitz ve Egan, 2006; Paál ve Bereczkei, 2007).

Duygusal olarak kopuk ilişkiler kurma eğilimindedirler (Christie ve Geis, 1970) ve ihanete uğrama korkusu nedeniyle yakınlık ve samimiyetten kaçınırlar; dolayısıyla kısa süreli ilişkileri tercih etme olasılıkları daha yüksektir (Ali ve Chamorro-Premuzic, 2010; Ináncsi vd., 2015; McHoskey, 2001). Bununla birlikte, Makyavelist kişiler, narsistik kişilere benzer şekilde yakınlık ve samimiyetten ziyade partnerlerinin statüsüne ve zenginliğine önem vermektedir (Ináncsi vd., 2015). Ayrıca, Makyavelist bireylerin ilişkilerinde pragmatik oldukları ve onlara göre ilişkinin amaçlarına hizmet etmesinin önemli olduğu vurgulanmaktadır (Jonason ve Kavanagh, 2010). Bu tür özelliklerin Makyavelist bireylerin yakın ilişkilerini olumsuz yönde etkilemesi muhtemeldir. Bilimsel bulgular, yüksek düzeyde Makyavelizm puanına sahip kişilerin kararlı, duygusal açıdan samimi ilişkiler kurmaktan kaçınma eğiliminde olduklarını, bunun yerine minimum duygusal yatırımla kısa vadeli ilişkileri tercih ettiklerini ve bu eğilimlerine paralel olarak romantik ilişkilerde ilişki sonlandırma oranlarının yüksek olduğunu göstermektedir (Jonason vd., 2009; Ináncsi vd., 2015; McHoskey, 2001). Makyavelizm ile ayrılık stratejisi arasındaki ilişkiyi araştıran güncel çalışmalar, yüksek makyavelizm puanlarının oyalama ve hayaletleme davranışlarının artışı üzerinde anlamlı bir etkisi olduğu belirtilmektedir (Kıvanç, 2022; Willis vd., 2023).

1.4.3. Psikopati

Psikopati terimi ilk defa Cleckley' in ufuk açıcı "The Mask of Sanity" (1941/1988) adlı eserinde psikopatinin temel ilkelerini açıklaması ve psikopati davranışı sergileyen bireylerin karakteristik özelliklerini tasvir etmesi ile kavramsallaştırılmıştır. Cleckley (1941/1988)' e göre psikopati kişilik özelliğine sahip olan bireyler, benmerkezcilik ve duygusal bağlantı kurma kapasitesi eksikliğinin yanı sıra, muhakeme yeteneğinde de eksiklik ve deneyimlerden öğrenme yetersizliği sergilerler. Romantik ilişkilerde bağlanma kapasiteleri düşüktür. Duygusal tepkiler zayıftır, öz farkındalıkları düşüktür ve sosyal etkileşimlerde tepkisiz bir tutum benimserler. Özellikle alkol tüketimi sonrası olmak üzere dengesiz duygu durum değişimlerine sahip olabilirler. Cleckley (1941/1988) tarafından tanımlanan bu özellikler, psikopatinin ayırt edici özellikleridir ve psikopati bozukluğunun karmaşık ve çok yönlü doğasını kısa ve öz bir şekilde özetler.

Paulhus ve Williams (2002) ise, psikopatiyi bir bozukluk olarak değil, karanlık bir özellik olarak karakterize eder. Psikopatinin iki temel alt boyutu, birincil ve ikincil psikopati olarak tanımlanmaktadır (Berg vd, 2013). Birincil psikopatide bencil davranışlar, çevresindeki kişileri kendi çıkarları için kullanma eğilimi ve bu davranışlardan pişmanlık duymama gibi özellikler öne çıkarken ikincil psikopatide ise antisosyal davranışlar, dürtüsellik ve saldırganlık gibi davranışlar vurgulanmaktadır (Berg vd., 2013; Newman vd., 2005).

İlişki terapisine giden çiftlerle yürütülen bir araştırmada (Saward vd., 2011), klinik olmayan psikopati ile ilişki stresi ve ilişkideki bağlanma stilleri arasında ilişki bulunmuştur. Her iki partner için de ikincil psikopati bağlanma korkusu ve kaçınması ile ilişkilendirilirken, birincil psikopati ise bağlanma kaçınmasıyla ilişkilendirilmiştir (Saward vd., 2011). Benzer şekilde, Williams ve arkadaşlarının (2005) gerçekleştirdiği çalışmada, psikopatik kişilik özelliklerine sahip bireylerin ilişkilerinde daha düşük seviyede güven ve bağlılık gösterdikleri ve genellikle kayıtsız-kaçıngan bağlanma stilini benimsedikleri ortaya konulmuştur. Bununla birlikte psikopati ile hem ilişki bağlılığı hem de partnere duyulan güven arasında negatif korelasyonlar saptanmıştır (Saward vd., 2015). Williams ve çalışma arkadaşlarının (2005) belirttiği üzere, kaçıngan bağlanma tarzı, psikopati düzeyleri yüksek olan bireylerin sadakatsizlik eğilimlerini artırabilir. Bunun yanı sıra, Smith ve arkadaşlarının (2014) çalışması ise, erkeklerde psikopatinin ilişki memnuniyeti ile ters orantılı olduğunu ve her iki cinsiyette de psikopati ile ilişki bağlılığı arasında olumsuz bir ilişki bulunduğunu bildirmiştir. Son olarak, ayrılık stratejileri ve psikopati arasındaki ilişki üzerine

gerçekleştirilen bir çalışmada, hayaletleme davranışına başvuran bireylerin ikincil psikopati alt ölçek puanlarının anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir (Willis vd., 2023). Başka bir çalışmada ise, psikopati puanı yüksek olan bireylerin daha fazla oyalama davranışı sergiledikleri gözlemlenmiştir (Kıvanç, 2022).

1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu çalışmanın temel amacı, günümüzde romantik ilişkilerde sıkça karşılaşılan ancak literatürde hala yeterince açıklığa kavuşmamış olan hayaletleme ve oyalama davranışlarını anlamak ve bu davranışları etkileyen değişkenleri belirlemektir. Son zamanlarda, hayaletleme ve oyalama davranışlarıyla ilgili çalışmalarda (Freedman vd., 2019; Koessler vd., 2019a, 2019b; Navarro vd., 2020a) bir artış gözlemlenmiş olsa da özellikle kişilik özellikleri, bağlanma stilleri ve bu davranışları sergileyenlerin çatışma çözme stilleri konusunda alan yazında hala önemli boşluklar bulunmaktadır. Örneğin, yazarın bilgisi dahilinde Türkiye'de çevrimiçi buluşma uygulamalarının kullanım motivasyonları ile karanlık üçlü kişilik özelliklerinin, hayaletleme ve oyalama davranışları arasındaki ilişkilere odaklanan bir çalışma bulunmaktadır (Kıvanç, 2022). Bununla birlikte, Kıvanç'ın (2022) çalışması yalnızca çevrimiçi buluşma uygulamalarını kullanan genç yetişkinlerin romantik ilişkilerine odaklanmıştır ve bu da çalışmanın genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Dolayısıyla, literatürde farklı bir örneklem ile yapılan ek araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

Mevcut tez çalışması, ülkemizde sınırlı sayıda çalışmanın mevcut olduğu romantik ilişkilerinde hayaletleme ve oyalama davranışlarına etki eden değişkenleri olabildiğince farklı açılardan inceleyerek, alan yazındaki bilgi boşluğunu doldurmayı hedefleyerek önem kazanmaktadır. Bununla birlikte, mevcut çalışma romantik ilişkilerdeki ayrılık stratejilerinin değişen dinamikleri inceleyerek, modern ilişki anlayışına ve dijital iletişim araçlarının etkilerine dair yeni perspektifler sunması açısından önemlidir.

Sonuç itibarıyla, bu araştırma hayaletleme ve oyalama davranışlarının ilişkiyi sona erdirme stratejileri veya flört şiddeti olarak potansiyel sınıflandırmasını ele alarak, bu davranışların hem bireysel hem de ilişkisel pek çok kavramla ilişkisini araştırarak literatüre katkıda bulunmayı amaçlamaktadır. Alan yazında bu davranışların net bir tanımı bulunmadığından bu davranışların kavramsal olarak incelenmesi hem romantik ilişkilerde bu davranışlara başvuran bireyler hem de bu davranışlara maruz kalarak etkilenen bireyler

için uygun psikolojik müdahalelerin ve destek mekanizmalarının geliştirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır.

1.6. Araştırma Soruları ve Hipotezleri

1. Romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarının kullanımında demografik değişkenler açısından anlamlı bir farklılaşma var mıdır?

Hipotez 1a: Erkeklerin romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışları kullanımının kadınlardan daha fazla olması beklenmektedir.

Hipotez 1b: Katılımcıların bugüne kadar beraber olduğu/ çekim duyduğu partner cinsiyetleri kadın olan katılımcıların hayaletleme ve oyalama davranışları erkek ve hem kadın hem erkek partnerler ile beraber olan/çekim duyan katılımcılara kıyasla daha fazla olması beklenmektedir.

Hipotez 1c: Eğitim düzeyi düşük katılımcıların romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışlarının kullanımının daha fazla olması beklenmektedir.

Hipotez 1d: İlişkisi olmayanların romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışlarının kullanımının ilişkisi olanlardan daha fazla olması beklenmektedir.

Hipotez 1e: Psikolojik/psikiyatrik tanı durumuna sahip olanların romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışlarının olmayanlara göre daha fazla olması beklenmektedir.

Hipotez 1f: Yaş ile romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışları arasında negatif anlamlı bir ilişki beklenmektedir.

2. Bağlanma stilleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarını yordamakta mıdır?

Hipotez 2: Kaygılı ve kaçınan bağlanma düzeylerindeki artışın, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki artışı yordaması beklenmektedir.

Hipotez 3: Karanlık üçlü kişilik özellikleri (makyavelizm, narsisizm ve psikopati) ölçeklerindeki artışın, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki artışı yordaması beklenmektedir.

Hipotez 4: Olumlu çatışma çözme stilleri kullanımındaki artışın, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki azalışı yordaması beklenmektedir.

Hipotez 5: Olumsuz, geri çekilme ve boyun eğme çatışma çözme stilleri kullanım düzeyindeki artışın, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki artışı yordaması beklenmektedir.

2. YÖNTEM

2.1. Örneklem

Araştırma çerçevesinde, örneklem seçimi için belirlenen kriterlerden biri, katılımcıların yaş aralığının 19 ile 40 arasında olmasıdır. Bu yaş aralığı, genç yetişkinlik döneminde romantik ilişkilerin önemli bir gelişimsel görev olduğunu yansıtmaları nedeniyle (Erikson, 2014) ve bununla birlikte diğer ülkelerde yapılan hayaletleme ve oyalama davranışları araştırmalarının da göz önünde bulundurularak belirlenmiştir (Khattar vd., 2023; Navarro vd., 2020; Navarro vd., 2023). Başka bir dahil etme kriteri olarak, katılımcıların kişilik bozukluğu ve bipolar bozukluk tanısına sahip olmaması belirlenmiştir.

Çalışmaya katılan katılımcı sayısını belirlemek amacıyla, G*Power 3.1 programında (Faul vd., 2009) Çoklu Doğrusal Regresyon istatistik testi kullanılarak güç analizi yapılmıştır. Etki büyüklüğü orta ($d = .25$), alfa değeri .05 ve güç tahmini .80 olduğunda, hesaplanan katılımcı sayısı 282'dir. Ancak kayıp veriler göz önünde bulundurularak daha fazla katılımcıya ulaşmak hedeflenmiştir. Araştırmaya 455 kişi katılım göstermiştir ancak dahil etme kriterlerine uymama sebebi ile (bipolar bozukluğa sahip 3 katılımcı ve kişilik bozukluğu tanısı olan 2 katılımcı olmak üzere) toplam 5 katılımcının verileri veri setinden çıkarılmıştır. Analiz için 450 katılımcının verileri kullanılmıştır. Araştırma örnekleminin tanımlayıcı özelliklerine ait bilgiler Tablo 1'de yer almaktadır.

Katılımcıların yaşı 19-40 yaşları arasında ($Ort. = 28.40$ $SS = 5.77$) değişkenlik göstermektedir. Araştırmaya katılanların cinsiyeti incelendiğinde, 304'ünün (%67.5) kadın, 141'inin (%31.2) erkek olduğu görülmektedir. 3 kişi cinsiyetini belirtmek istemezken 2 trans erkek katılımcı olduğu tespit edilmiştir. Cinsiyet belirtmek istemeyen katılımcıların 2 tanesi tercih ettiği/ çekim duyduğu partner cinsiyetini erkek olarak belirtirken cinsiyetini belirtmek istemeyen diğer katılımcı kadın partnerleri tercih ettiği/ çekim duyduğunu belirtmiştir. Trans erkek katılımcılardan biri kadın partnerleri tercih ettiği/ çekim duyduğunu ifade ederken, araştırmaya katılım sağlayan diğer trans erkek katılımcı hem kadın hem de erkek partnerleri tercih ettiği/ çekim duyduğunu bildirmiştir. Bununla birlikte kadın katılımcılardan 2 tanesi tercih ettiği/ çekim duyduğu partner cinsiyetine belirtmek istemiyorum cevabı vermiştir. Bugüne kadar partnerleriniz/birlikte olduğunuz/çekim duyduğunuz kişilerin cinsiyeti sorusuna verilen cevaplara ait bilgilere Tablo 2'de yer verilmiştir.

Tablo 2.1. *Katılımcıların Tanımlayıcı Özellikleri (N=450)*

Özellikler		<i>n</i>	%
Cinsiyet	Kadın	304	67.6
	Erkek	141	31.3
	Belirtmek istemiyorum	3	.7
	Trans erkek	2	.4
	Hem kadın hem erkek	22	4.9
Tercih Edilen Partner Cinsiyeti*	Kadın	153	34.0
	Erkek	273	60.7
	Belirtmek istemiyorum	2	.4
İlişki Durumu	İlişkisi var	259	57.6
	İlişkisi yok	191	42.4
Eğitim Durumu	İlkokul	0	0
	Ortaokul	4	.9
	Lise	105	23.3
	Ön lisans	42	9.3
	Üniversite	241	53.6
Psikolojik/psikiyatrik tanı durumu	Lisansüstü	58	12.9
	Evet	69	15.3
	Hayır	381	84.7
	OKB	12	2.7
	Öfke Kontrol Bozukluğu	2	.4
Tanısını alınan psikolojik/psikiyatrik rahatsızlık*	Anksiyete Bozukluğu	24	5.3
	Panik Atak	8	1.8
	Depresyon	16	3.6
	DEHB	8	1.8
	YOK	388	86.2
Tanı ve tedaviyi takip eden ruh sağlığı uzmanı*	Psikiyatrist	49	10.9
	Psikolog	33	7.3

Not. DEHB = Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu; OKB = Obsesif Kompulsif Bozukluk

*Birden fazla yanıt kabul edilen demografik sorular

Tablo 2.2. Katılımcıların Cinsiyetleri ve Tercih Ettikleri/ Çekim Duydukları Partnerlerin Cinsiyet Bilgileri (N=443*)

			Katılımcı Cinsiyeti		Toplam
			Kadın	Erkek	
Tercih Edilen/ Çekim Duyulan Partner Cinsiyeti	Hem kadın hem erkek	<i>Frekans(f)</i>	16	5	21
		<i>Yüzde (%)</i>	5.3	3.5	4.7
	Kadın	<i>Frekans(f)</i>	22	129	151
		<i>Yüzde (%)</i>	7.3	91.5	34.1
	Erkek	<i>Frekans(f)</i>	264	7	271
		<i>Yüzde (%)</i>	87.4	5.0	61.2
Toplam Katılımcı		<i>Frekans(f)</i>	302	141	443
		<i>Yüzde (%)</i>	67.5	31.2	100.0

Not. *Cinsiyetlerini ve tercih ettikleri partnerlerin cinsiyetlerini belirtmeyen katılımcıların (n=5) ve cinsiyetini trans erkek olarak raporlayan (n=2) katılımcıların bilgileri tabloda yer almayıp bu bilgilere örneklem kısmında yer verilmiştir.

2.2. Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada Demografik Bilgi Formunun yanı sıra, Hayaletleme- Oyalama Davranışları Anketi, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği ve Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği olmak üzere toplam beş materyal kullanılmıştır.

2.2.1. Demografik bilgi formu

Katılımcıların demografik özellikleri hakkında bilgi toplamak amacıyla araştırmacı tarafından düzenlenen demografik bilgi formunda katılımcıların yaşı, biyolojik cinsiyeti, birlikte olduğu/ tercih ettiği partner cinsiyeti, eğitim düzeyi, ilişki ve psikolojik/ psikiyatrik tanı durumlarına yönelik toplam 6 soru yer almaktadır (Bkz. Ek. B)

2.2.2. Hayaletleme - oyalama davranışları anketi

Kıvanç (2022) tarafından geliştirilen Hayaletleme- Oyalama Davranışları Anketi, katılımcıların hayaletleme ve oyalama davranışlarını değerlendirmek amacıyla kullanılmıştır. 11 maddeden oluşan ankette katılımcılar her bir maddeyi 5'li Likert tipinde (1= Hiçbir Zaman, 2= Nadiren, 3=Ara Sıra, 4=Genellikle, 5=Her Zaman, 6= Çok Katılıyorum) puanlamaktadır.

Ölçeğin hayaletleme ve oyalama davranışı olmak üzere 2 alt boyutu bulunmaktadır. 1. ve 5. maddeler arası hayaletleme davranışını, 6. ve 11. maddeler arası oyalama davranışını ölçmeyi hedeflemektedir. Hayaletleme ve oyalama alt boyutlarına yönelik hesaplanan Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları, sırasıyla .86 ve .77 olarak belirlenmiştir. Ölçeğin tümünde ise bu katsayının .84 olduğu gözlenmiştir. Benzer şekilde mevcut çalışma doğrultusunda yapılan güvenilirlik analizinde ise hayaletleme alt boyutu için .78 ve oyalama alt boyutu için .76 olarak hesaplanmıştır.

2.2.3. Yakın ilişkilerde yaşantılar envanteri II (YİYE II)

Fraley, Waller ve Brennan (2000) tarafından geliştirilen Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, yetişkin bağlanma süreçlerindeki bağlanmaya ilişkin kaygı ve kaçınmaları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek, iç tutarlılık bakımından oldukça yüksek bir düzeye sahiptir ve kaygı ile kaçınma alt boyutları için sırasıyla Cronbach alfa katsayıları .91 ve .94 olarak belirlenmiştir (Fraley vd., 2000). Geçerlik çalışmaları, YİYE II' nin diğer öz bildirim yetişkin bağlanma ölçüleriyle karşılaştırıldığında daha güçlü psikometrik özelliklere sahip olduğunu ortaya koymuştur (Fraley vd., 2000). Bununla birlikte, çeşitli çalışmalar (Sümer, 2006; Conradi vd., 2006) YİYE II' nin güçlü kültürlerarası geçerlilik gösterdiğine dair kanıtlar sunmuştur (Karakurt vd.,2010).

Ölçek, toplamda 36 maddeden oluşmakta olup, bu maddelerin 18'i kaygı alt boyutunu (örneğin, "Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği duygusuna kapılıyorum.") ve 18'i Kaçınma alt boyutunu (örneğin, "Romantik ilişkide olduğum kişilerle fazla yakın olmamayı tercih ederim.") değerlendirmektedir. Katılımcılar, ölçeği 1 ile 7 arasındaki yedili Likert ölçeğinde değerlendirmektedir (1 = Hiç Katılmıyorum, 7 = Tamamen Katılıyorum). Her iki alt boyut için elde edilen puanlar (min: 18, maks: 126) ayrı ayrı toplanmakta ve bu puanların, katılımcının ilgili bağlanma boyutundaki değerini ifade ettiği kabul edilmektedir. Her iki alt boyutta düşük puan elde eden bireylerin bağlanma stili, güvenli bağlanma olarak tasnif edilmektedir.

Selçuk, Günaydın, Sümer ve Uysal (2005) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları, kaygı alt ölçeği için .86 ve kaçınma alt ölçeği için .90 olarak belirtilmiştir. Bunun yanı sıra, test-tekrar test güvenilirliği, kaygı ve kaçınma alt boyutları için sırasıyla .82 ve .81 olarak belirlenmiştir. Mevcut çalışmada ise Cronbach alfa iç tutarlılık katsayıları, kaygı alt ölçeği için .89 ve kaçınma alt ölçeği için .88 olarak hesaplanmıştır.

2.2.4. Kısaltılmış karanlık üçlü ölçeği (SDT3-T)

Ölçek, Karanlık Üçlü Kişilik özelliklerini, yani makyavelizm, narsisizm ve psikopatiyi ölçmek amacıyla tasarlanmıştır. Karanlık Üçlü kişilik özelliklerinin alt boyutlarının her birini ayrı değerlendiren çeşitli ölçeklerin toplam madde sayısı 120'yi aşmaktadır (Christie ve Geis, 1970). Bu ölçeklerin en kısa versiyonları bile toplamda 65 madde içermektedir. Ancak, bu uzunluk, potansiyel katılımcılar için zaman alıcı olmasının yanı sıra, ilgili konularda araştırma yapmayı da zorlaştırmaktadır (Jones ve Paulhus, 2014). Bu nedenle, Jones ve Paulhus (2014) ölçeğin daha az yorucu ve zaman alıcı olmasını sağlamak amacıyla kısa bir versiyonunu geliştirmişlerdir.

Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması Özsoy ve arkadaşları (2017) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, narsisizm, makyavelizm ve psikopati yapılarının her biri dokuz maddeyle ölçen toplamda 27 maddeden oluşmaktadır. Katılımcılar, ölçeğin her bir ifadesini 5' li Likert tipinde (1= Kesinlikle katılmıyorum, 5- Kesinlikle Katılıyorum) yanıtlamaktadır. Katılımcı yanlılığını önlemek için 5 madde ters kodlanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlamasının Cronbach Alpha güvenirlik katsayıları narsisizm için .79 ve psikopati için .79 ve makyavelizm için .70 olarak belirtilmiştir. Mevcut çalışma doğrultusunda yapılan güvenirlik analizinde ise alt ölçeklerin Cronbach alpha katsayıları, narsisizm için .64, psikopati için .66 ve makyavelizm için .77 olarak hesaplanmıştır.

2.2.5. Çatışma çözüm stilleri ölçeği (ÇÇSÖ)

Özen (2006) tarafından tez çalışması kapsamında geliştirilen Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği, katılımcıların çatışma durumlarında tercih ettikleri çözüm stillerini belirlemeyi amaçlamaktadır. ÇÇSÖ 25 maddeden oluşmaktadır ve katılımcılar her maddeyi 6' lı Likert tipinde değerlendirmektedir (1 = Hiç katılmıyorum, 6 = Çok katılıyorum).

Ölçeğin başlıca odak noktası, dört farklı çatışma çözme stilini ölçmek olup bunlar, *olumlu çatışma çözüm stili*, *olumsuz çatışma çözme stili*, *boyun eğme* ve *geri çekilme* şeklindedir. Pozitif çatışma çözüm stili, boyun eğme ve geri çekilme alt ölçeklerini her birini değerlendirmek üzere 6'şar maddeden oluşurken, olumsuz çatışma çözme stili alt ölçeği 7 madde içermektedir. Olumlu çatışma çözme stili alt ölçeği, partnerlerin çatışma durumlarında yapıcı ve etkili davranışlar sergileyip sergilemediğini "Sorunun uzamadan çözülebilmesi için kaynağını bulmaya çalışırım." gibi maddeler aracılığıyla değerlendirir. Olumsuz çatışma çözme stili alt ölçeği ise, yıkıcı ve saldırgan çatışma çözme stillerini "Tartışma esnasında konuyla ilgisiz de olsa zayıflıklarımı yüzüne vururum." gibi maddeler

aracılığıyla ölçer. Boyun eğme ölçeği, çiftlerin kendi ihtiyaçlarını ve görüşlerini savunmaktan kaçınarak durumu kabul etme eğilimlerini "İlişkide sorun yaşanmaması için kendimden ödün veririm." gibi maddeler aracılığıyla değerlendirir. Son olarak, Geri çekilme alt ölçeği, partnerlerin ne kadar oranda konuşmayı reddettiklerini veya ilgisiz davrandıklarını "Çok büyük sorunlar yaşadığımızda ondan uzak durmaya çalışırım." gibi maddeler aracılığıyla ölçer. Her bir alt ölçeğin daha yüksek puanları, katılımcıların ilgili çatışma çözme tarzını ne kadar sergileme eğiliminde olduklarını gösterir. Ölçekten elde edilen puanlar için toplam bir toplam skor bulunmamakta, bunun yerine değerlendirme, alt ölçek skorlarına bağlı olarak yapılmaktadır.

2016 yılında Özen, Salman-Engin ve Sakallı-Uğurlu tarafından ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin alt boyutları için Cronbach Alpha değerleri: Olumsuz çatışma çözüm stili için .81, boyun eğme için .80, olumlu çatışma çözüm stili için .77 ve geri çekilme için .75 olarak belirtilmiştir. Mevcut çalışma doğrultusunda yapılan güvenilirlik analizinde ise alt ölçeklerin Cronbach alpha katsayıları, olumsuz çatışma çözüm stili için .79, boyun eğme için .77, olumlu çatışma çözüm stili için .73 ve geri çekilme için .76 olarak hesaplanmıştır.

2.3. İşlem

Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Etik Kurulu'ndan araştırma için onay alındıktan sonra, veri toplama süreci başlamıştır. Araştırmada anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada örnekleme ulaşmak amacıyla kartopu yöntemi kullanılmıştır. Bununla birlikte, katılımı artırmak için çekilişle rasgele seçilen ve araştırmaya sonuna kadar katılan 5 kişiye 100₺ değerinde hediye çeki verilmiştir. Veri toplama işlemi Google Forms platformu üzerinden çevrim içi olarak gerçekleştirilmiştir. Çalışmaya gönüllü katılım duyurusu, çalışma amacının romantik ilişkilerde davranışlarımızın doğasını incelemek olduğu bilgisiyle birlikte çeşitli çevrim içi platformlarda paylaşılmıştır.

Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden katılımcılara ilk olarak, çalışma hakkında temel bilgileri içeren bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Ardından sırasıyla, demografik bilgi formu, Hayaletleme- Oyalama Davranışları Anketi, Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II, Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği ve Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği verilmiştir. Bu süreç ortalama 15 dakika sürmüştür. Anketlerin sonunda katılımcılara, katılımları için teşekkür edilmiştir.

2.4. Veri Analizi

Araştırma sonucunda 455 katılımcıdan elde edilen verilerin analizi için IBM SPSS Statistics 26.0 programı kullanılmıştır. Öncelikle ölçeklerin puanlarının normal dağılıma uygunluğunun belirlenmesi için basıklık ve çarpıklık katsayıları incelenmiştir. Araştırmanın amacı ve hipotezleri doğrultusunda değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Analizi yapılmıştır. Ardından hayaletleme ve oyalama davranışının demografik özelliklere göre farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi için t testi ve ANOVA testleri kullanılmıştır. T testi, 2 gruplu demografik değişkenlerin analizinde kullanılırken ANOVA testi k ($k > 2$) gruplu değişkenlerin analizinde kullanılmıştır. Son olarak demografik değişkenler, bağlanma türleri, çatışma çözme stilleri ve karanlık üçlü kişilik özelliklerinin hayaletleme ve oyalama davranışları üzerinde yordama etkisini araştırmak amacıyla Basit Doğrusal Regresyon ve Çoklu Doğrusal Regresyon Analizleri yürütülmüştür.

3. BULGULAR

3.1. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı Analiz Bulguları

450 katılımcının tüm kriterleri karşılayan verilerinin analizlerinin yürütülmesi amacıyla ölçülerin tanımlayıcı istatistiksel kontrolleri yapılmıştır. İlk olarak tek değişkenli ve çok değişkenli aykırı değer analizlerinin incelenmesi sonucunda aykırı değere sahip olan bir katılımcının yer almadığı tespit edilmiştir. Bununla birlikte, verinin normal dağılıma sahip olup olmadığını değerlendirmek için çarpıklık ve basıklık değerleri hesaplanmıştır. Tabachnik ve Fidell (2013) tarafından ifade edildiği üzere, çarpıklık ve basıklık değerleri (skewness, kurtosis) -1,5 ile +1,5 aralığında olduğunda, verilerin normallüğünün sağlandığı kabul edilmektedir. Mevcut çalışmada, katılımcıların yanıtladığı her bir ölçeğin çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında olduğu belirlenmiştir; bu da verilerin normallüğünün sağlandığını göstermektedir. Puanların normal dağılım göstermesi nedeni ile çalışmada parametrik test teknikleri kullanılmıştır. Mevcut çalışmada kullanılan ölçeklere ilişkin tanımlayıcı istatistikler ve bununla birlikte katılımcıların alt ölçek/ tüm ölçek puanlarının ortalama, standart sapma, minimum ve maksimum değerleri Tablo 3.1’ de paylaşılmıştır.

Tablo 3.1. Ölçeklere İlişkin Tanımlayıcı İstatistikler (N= 450)

Ölçekler	Min.	Maks.	Ort.	SS	Çarpıklık	Basıklık	C. Alpha
Hayaletleme Alt Boyutu	1.00	5.00	2.39	.86	.59	.05	.78
Oyalama Alt Boyutu	1.00	4.67	2.16	.83	.45	-.40	.76
HOÖ Toplam Puan	1.00	4.45	2.26	.73	.47	-.05	.83
Kaçıngan Bağlanma Alt Boyutu	1.00	6.28	2.98	1.05	.28	-.45	.88
Kaygılı Bağlanma Alt Boyutu	1.28	7.00	3.72	1.13	.09	-.48	.89
YİYE 2 Toplam Puan	1.33	5.83	3.35	.89	-.00	-.45	.90
Makyavelizm Alt Boyutu	1.00	5.00	2.96	.83	.10	-.44	.77
Narsisizm Alt Boyutu	1.33	5.00	3.02	.67	-.00	-.28	.64
Psikopati Alt Boyutu	1.00	4.33	2.23	.69	.59	.02	.66
SD3-T Toplam Puan	1.44	4.19	2.73	.56	.22	-.29	.81
Olumsuz Çatışma Çözme Stili Alt Boyutu	1.00	6.00	2.56	1.03	.73	.23	.79
Olumlu Çatışma Çözme Stili Alt Boyutu	1.00	6.00	4.49	.93	-.47	.19	.73
Boyun Eğme Alt Boyutu	1.00	6.00	3.60	1.05	-.08	-.40	.77
Geri Çekilme Alt Boyutu	1.00	6.00	3.77	1.13	-.40	-.40	.76

ÇÇSÖ Toplam Puan	1.00	5.24	3.56	.56	-.20	.30	.73
------------------	------	------	------	-----	------	-----	-----

Not. N= Örneklemdaki Katılımcı Sayısı, Min.= Minimum; Maks.= Maksimum, SS= Standart Sapma, Ort= Ortalama, C.Alfa= Cronbach Alpha (α), HOÖ= Hayaletleme Oyalama Ölçeği, YİYE 2= Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri 2, SD3-T= Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği, ÇÇSÖ= Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği

3.2. Çalışmanın Değişkenleri Arasındaki Korelasyon Analizi Bulguları

Mevcut çalışmada kullanılan bütün sürekli (*continuous*) değişkenler (yaş, hayaletleme davranışı, oyalama davranışı, bağlanma kaygısı, bağlanma kaçınması, narsisizm, makyavelizm, psikopati, olumlu çatışma çözüm tarzı, olumsuz çatışma çözüm tarzı, boyun eğme ve geri çekilme), arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla Pearson Momentler Çarpımı Analizi yürütülmüştür. Korelasyon katsayıları, Cohen'in (1988) belirlediği standartlara göre analiz edilmiştir. Cohen'in önerdiği bu standartlar; korelasyon katsayılarının .10 ile .29 arasında zayıf, .30 ile .49 arasında orta düzeyde ve .50 ile 1.00 arasında güçlü ilişkilere sahip olduğunu vurgulamaktadır. Sonuçlar Tablo 3.2' de özetlenmiştir.

Analiz sonuçları incelendiğinde yaş hem oyalama davranışı ($r = -.12, p < .05$) hem de kaygılı bağlanma ($r = -.20, p < .01$) ile negatif yönde korelasyon göstermiştir. Bununla birlikte, yaş değişkeni ve geri çekilme ($r = .16, p < .01$) arasında çok zayıf düzeyde pozitif yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Hayaletleme davranışının yaş, boyun eğme ve geri çekilme çatışma çözme stilleri değişkenleri ile anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunamamıştır. Diğer tüm değişkenler (kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, narsisizm, makyavelizm, olumsuz çatışma çözme stili) ile pozitif yönlü bir korelasyon ilişkisi bulunmasına rağmen sadece olumlu çatışma çözme stili ($r = -.11, p < .05$) ile negatif yönlü bir ilişkide olduğu sonucuna varılmıştır.

Oyalama davranışı da hayaletleme davranışı gibi; boyun eğme ve geri çekilme çatışma çözme stilleri değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Diğer tüm değişkenler (kaygılı bağlanma, kaçınan bağlanma, narsisizm, makyavelizm, olumsuz çatışma çözme stili) ile pozitif korelasyona sahipken yalnızca ile olumlu çatışma çözme stili ($r = -.17, p < .01$) arasında negatif yönlü bir ilişki bulunmaktadır.

Olumlu çatışma çözme stili ile kaçınan bağlanma ($r = -.32, p < .01$), psikopati ($r = .11, p < .05$) ve olumlu çatışma çözme stili ($r = -.23, p < .01$) arasında negatif yönlü anlamlı ilişkiler bulunurken olumlu çatışma çözme stilleri ile geri çekilme çatışma çözme stili ($r = .16, p < .01$) ve boyun eğme ($r = .26, p < .01$) arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki bulunmaktadır.

Tablo 3.2. Değişkenler Arası Korelasyon Katsayıları

Değişkenler	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.Yaş	-											
2. Hayaletleme	-.09	-										
3. Oyalama	-.12*	.50**	-									
4. Kaçınan Bağlanma	-.07	.24**	.26**	-								
5. Kaygılı Bağlanma	-.20**	.15**	.21**	.32**	-							
6. Makyavelizm	-.03	.20**	.34**	.16**	.13**	-						
7. Narsisizm	.03	.20**	.23**	-.00	-.00	.35**	-					
8. Psikopati	.04	.27**	.28**	.12**	.14**	.47**	.31**	-				
9. Olumsuz Çatışma Çözme	-.04	.28**	.37**	.22**	.19**	.39**	.25**	.53**	-			
10. Olumlu Çatışma Çözme	.01	-.11*	-.17**	-.32**	.01	.02	.09	-.11*	-.23**	-		
11. Boyun Eğme	.06	-.07	.03	-.08	.34**	.13**	-.05	.01	-.08	.26**	-	
12. Geri Çekilme	.16**	.06	.04	.06	.05	.09*	.00	-.03	-.03	.16**	.34**	-

Hayaletleme Oyalama Ölçeği Alt Boyutları: Hayaletleme ve Oyalama; Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri 2 Alt Boyutları: Kaçınan Bağlanma ve Kaygılı Bağlanma; Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği Alt Boyutları: Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopati; Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği Alt Boyutları: Olumsuz Çatışma Çözme, Olumlu Çatışma Çözme, Boyun Eğme ve Geri Çekilme

Not * $p < .05$, ** $p < .01$

3.3. Demografik Değişkenlere İlişkin Analiz Bulguları

Mevcut araştırmanın 1. Hipotezini (romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarının kullanımında demografik değişkenler farklılık yaratması beklenmektedir) test etmek amacıyla araştırmaya katılan bireylerin; cinsiyet, birlikte olunan/çekim duyulan partner cinsiyeti, eğitim düzeyi, ilişki durumu, psikolojik/psikiyatrik tanı durumu ile hayaletleme ve oyalama ölçek alt boyutlarından aldıkları puanlar ile belirtilen demografik değişkenler arasındaki ilişkiler grup sayısına göre T test ve ANOVA analizleri ile incelenmiştir.

Cinsiyet sorusuna belirtmek istemiyorum ve diğer cevabı veren yeterli sayıda katılımcı bulunmaması sebebiyle karşılaştırma analizi yalnızca kadın ve erkek katılımcılarla sınırlı tutularak bağımsız örneklem t-testi gerçekleştirilmiştir. Hayaletleme ve oyalama alt boyutlarının cinsiyet bakımından farklılık gösterme durumunun analiz edilmesi amacıyla yapılan t testi sonuçlarına Tablo 3.3' te yer verilmiştir. Analiz sonuçlarına göre yalnızca hayaletleme davranışı, cinsiyet bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$t(443) = 2.64, p = .01$]. Cohen's d kat sayısı .27 olarak hesaplanmıştır. Bulgulara göre, kadın katılımcıların hayaletleme davranışı alt ölçeğinden aldıkları ortalama puanların ($Ort = 2.47, SS = .89$) erkek katılımcılara ($Ort=2.24, SS= .78$) göre anlamlı düzeyde daha yüksek puana sahip olduğu gözlemlenmektedir. Buna karşın, Oyalama alt ölçeği [$t(443) = -1.43, p = .16$] olarak hesaplanıp katılımcıların cinsiyetlerine göre aldıkları puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 3.3. *Hayaletleme ve Oyalama Ölçek Puanlarının Bağımsız Örneklem için t-Testi ile Cinsiyete Göre Karşılaştırılması*

Değişken	Kategoriler	N	Ort.	SS	t	p
Hayaletleme	Kadın	304	2.47	.89	2.643*	.01
	Erkek	141	2.24	.78		
Oyalama	Kadın	304	2.12	.82	-1.426	.16
	Erkek	141	2.24	.85		

N= Örneklemdeki Katılımcı Sayısı, Ort= Ortalama, SS= Standart Sapma, p = Anlamlılık Değeri

Not * $p < .05$

Katılımcıların psikolojik/psikiyatrik tanı alıp almama durumuna göre bir farklılık olup olmadığını incelemek amacı ile Bağımsız Örneklem t-Test yürütülmüştür. Analiz sonuçlarında psikolojik/ psikiyatrik tanıya sahip olan ve psikolojik/ psikiyatrik tanıya sahip olmayan katılımcıların hayaletleme alt ölçeği ($t(448) = .133, p = .894$) ve oyalama alt ölçeği [$t(448) =$

1.84, $p = .066$] aldığı puan ortalamaları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Bulgulara göre, katılımcıların psikolojik/psikiyatrik tanıya sahip olma durumunun, hayaletleme ve oyalama davranışı açısından farklılık göstermediği söylenebilmektedir.

Katılımcıların şu anda bir ilişki içinde olup olmaması durumuna göre ölçeklerden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını incelemek amacı ile Bağımsız Örneklem t-Testi Analizinde ise, katılımcıların alt ölçeklerine verdikleri yanıtlar aracılığı ile bu davranışlarda ilişki içine olup olmama durumun farkı olup olmadığı araştırılmıştır. Bulgulara göre hayaletleme alt ölçeği [$t(448) = .247, p = .805$] ve oyalama alt ölçeğinde [$t(448) = -1.573, p = .117$] farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > .05$). Bu sonuç, kişilerin hayaletleme ve oyalama davranış skorlarının kişilerin halihazırda ilişki içinde olma ya da olmama durumuna göre değişiklik göstermediği anlamı taşımaktadır.

Hayaletleme ve oyalama alt ölçeği ve tüm ölçek puanlarının, eğitim durumu (lisans öncesi, lisans ve lisans üstü) değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek üzere yapılan Tek yönlü varyans analizi sonucunda, hayaletleme alt ölçeği [$F(2, 447) = .940, p = .391$] ve oyalama davranışı alt ölçeği [$F(2, 447) = 312, p = .732$] eğitim düzeyi gruplarına göre istatistiki anlamda farklılık saptanmamıştır. Bulgulara göre, romantik ilişkilerde sergilenen hayaletleme ve oyalama davranışlarının eğitim düzeyi değişkeni gruplarına göre istatistiki anlamda bir fark göstermemektedir.

Mevcut araştırmanın bağımlı değişkenleri olan hayaletleme ve oyalama alt ölçeği ve tüm ölçek puanlarının, katılımcıların bugüne kadar birlikte olduğu/ çekim duyduğu kişinin cinsiyetine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemek amacıyla yapılan ANOVA testi sonuçlarına Tablo 3.4'de yer verilmiştir. Yapılan analiz sonucunda katılımcıların hayaletleme davranışını ölçek alt boyut puan ortalamaları, birlikte olduğu kişinin cinsiyeti bakımından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermektedir [$F(2, 445) = 6.12, p = .00, \eta^2 = .03$]. Bonferoni Post Hoc testlerine göre kadınlarla birlikte olmayı tercih eden katılımcıların ($Ort = 2.20, SS = .77$) ile erkeklerle birlikte olmayı tercih eden katılımcılardan ($Ort = 2.50, SS = .90$) daha az hayaletleme davranışı gösterdiği bulunmuştur ($p = .02$). Buna karşın, oyalama davranışı alt ölçek puanı [$F(2, 445) = 1.05, p = .349$], birlikte olunan/ çekim duyulan partner cinsiyeti değişkeni gruplarına göre istatistiki anlamda bir fark göstermemektedir.

Tablo 3.4. *Hayaletleme Oyalama Davranışlarında Bugüne Kadar Beraber Olduğu/ Çekim Duyduğu Partnerin Cinsiyeti Bakımından Farklaşma Durumunu Belirlemek Üzere Yapılan Tek Yönlü ANOVA Analizi Sonuçları*

Değişken	Kategoriler	N	Ort.	SS	F	p
Hayaletleme	Hem kadın hem erkek	22	2.44	.76	6.117	.002*
	Kadın	153	2.20	.76		
	Erkek	273	2.50	.90		
Oyalama	Hem kadın hem erkek	22	2.34	.73	1.099	.334
	Kadın	153	2.20	.82		
	Erkek	273	2.12	.84		

N= Örneklemdaki Katılımcı Sayısı, *Ort*= Ortalama, *SS*= Standart Sapma, *p* = Anlamlılık Değeri

Not **p*<.05

3.4. Hayaletleme ve Oyalama Davranışlarına İlişkin Regresyon Analizi Bulguları

Bağlanma türleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri alt ölçeklerinin; katılımcıların hayaletleme ve oyalama davranış ölçeklerinden aldıkları puanları üzerindeki yordayıcılığını incelemek amacıyla bir dizi Çoklu Doğrusal Regresyon analizi yürütülmüştür. Analizden önce, çoklu doğrusal regresyon analizi varsayımlarının yerine getirilip getirilmediği değerlendirilmiştir. İlk adımda, bağımsız değişkenler arasındaki çoklu ortak doğrusallığı (multicollinearity) kontrol etmek için Pearson korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. En yüksek katsayının $r = .5$ olduğu tespit edildiğinden, bu varsayımın ihlal edilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Korelasyonel ilişki analiz edildiğinde çatışma çözme stillerinin boyun eğme ve geri çekilme alt ölçekleri ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmadığı tespit edilmesi sebebi ile bu değişkenler arasında herhangi bir regresyon analizi yürütülmemiştir (Bknz. Tablo 4).

Çoklu doğrusal regresyon analizinin bir diğer varsayımı olan eş-varyanslılık (homoscedasticity) varsayımının sınanması amacıyla serpmme grafiği kullanılmıştır. Literatürde belirtildiği üzere (Pallant, 2007), bu varsayımın geçerli olması için grafikte çoğu skorun merkezde toplanması ve yaklaşık olarak dikdörtgen biçimine yakın bir dağılımın gözlemlenmesi gerekmektedir. Son olarak, sistematik bir örüntünün varlığı bu varsayımın ihlalini işaret edebilir. Serpmme grafiği incelenmiş ve eş-varyanslılık varsayımının sağlandığı belirlenmiştir. Mevcut çalışmada hataların normal dağılımını incelemek amacıyla oluşturulan P-P grafiği varsayımın sağlandığını göstermiştir.

Varsayımlar kontrol edildikten sonra regresyon analizleri yürütülmüştür. Öncelikle, bağımsız değişkenler arasında çoklu ortak bağlantılılık probleminin bulunup bulunmadığını incelemek amacıyla VIF (variance inflation factor) ve tolerans değerleri analiz edilmiştir. Çoklu doğrusallık varsayımının sağlanması için tolerans değerinin 1 ile 3 arasında ve varyans artış faktörünün (VIF) 10'un altında olması gerektiğini belirtmiştir Pallant (2007). Romantik ilişkilerde hayaletleme davranışının yordayıcıları olarak bağlanma örüntülerinin ele alındığı regresyon modelinde, her iki yordayıcı için hesaplanan 1.000 tolerans değerleri ve 1.000 VIF değerleri ile bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantılılık probleminin olmadığını göstermektedir. Kurulan modelin Durbin- Watson katsayısı ise 2.012' dir ve hesaplanan değer 1' in üzerinde ve 3'ün altında olduğu için otokorelasyon sorununun bulunmadığını işaret etmektedir.

Kaçıngan ve kaygılı bağlanmanın hayaletleme davranışı üzerindeki etkisini öngörmek amacıyla yapılan Çoklu Doğrusal Regresyon analizi istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(2,447) = 15.396, p < .05, R^2 = .064, R^2_{uyarlanmış} = .060$]. Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre kaçıngan bağlanmanın hayaletleme davranışını pozitif yönde öngördüğü ($\beta = .213, t = 4.40, p = .000$) belirlenmiştir. Ayrıca regresyon analizi sonucunda hayaletleme davranışındaki değişiminin % 6.4' ünü kaçıngan bağlanma değişkeni tarafından açıklanabildiği saptanmıştır. Buna karşın analiz sonuçlarına göre kaygılı bağlanma alt ölçek bağlanma puanları hayaletleme davranışını istatistiksel olarak anlamlı şekilde öngörmemiştir ($\beta = .085, t = 1.76, p = .079$). Yapılan regresyon analizine dair detaylı bilgiye Tablo 3.5'de yer verilmektedir.

Tablo 3.5. *Bağlanma Türlerinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Yordayıcılığının Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	1.636	.154		10.60	.000		
Kaçıngan Bağlanma	.173	.039	.213	4.40*	.000	.064	.060
Kaygılı Bağlanma	.065	.037	.085	1.76	.079		

Not. Bağımlı Değişken= Hayaletleme; Model: F=15.396; p<.05; SH: Standart Hata

Romantik ilişkilerde oyalama davranışının yordayıcıları olarak bağlanma örüntülerinin ele alındığı regresyon modelinde, her iki yordayıcı için .892 tolerans değerleri ve 1.121 VIF değerleri ile çoklu bağlantının bir sorun olmadığını göstermektedir. Durbin-Watson değeri

1.892 olarak hesaplanmıştır, bu değer otokorelasyon sorununun bulunmadığına işaret etmektedir. Kaçınan ve kaygılı bağlanmanın oyalama davranışı üzerindeki etkisini incelemek için zorla ekleme (enter) metoduyla kurulan çoklu doğrusal regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(2,447) = 21.915, p < .05, R^2 = .089, R^2_{uyarlanmış} = .085$]. Analiz sonuçlarına göre kaçınan bağlanmanın oyalamayı pozitif yönde yordadığı ($\beta = .215, t = 4.49, p = .000$) ve kaygılı bağlanmanın oyalamayı pozitif yönde yordadığı ($\beta = .150, t = 3.13, p = .002$) belirlenmiştir. Oyalama davranışındaki değişiminin yaklaşık %8.9'unun kaçınan ve kaygılı bağlanma örüntüleri tarafından açıklandığı görülmektedir. Bulgulara göre, kaygılı ve kaçınan bağlanma düzeyinin yüksek olması oyalama davranış puanlarının yüksek oluşunu anlamlı bir biçimde yordamaktadır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 3.6' da sunulmuştur.

Tablo 3.6. *Kaçınan ve Kaygılı Bağlanmanın Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	1.24	.147		8.50	.000		
Kaçınan Bağlanma	.168	.037	.215	4.49*	.000	.089	.085
Kaygılı Bağlanma	.110	.035	.150	3.13*	.002		

Not. Bağımlı Değişken= Oyalama

Model: $F=21,915; p<.05$; SH: Standart Hata

Romantik ilişkilerde hayaletleme davranışının yordayıcıları olarak karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ele alındığı regresyon modelinde, tüm yordayıcılar için hesaplanan tolerans değerleri .72 ile .85 arasında değişmektedir. VIF değerleri ise 1.168 ile 1.371 arasında değişmektedir. Sonuçlar bağımsız değişkenler arasında çoklu bağlantılılık probleminin olmadığını göstermektedir. Kurulan modelin Durbin- Watson katsayısı ise 2.017 olarak hesaplanmış ve otokorelasyon probleminin bulunmadığı sonucuna varılmıştır. *Karanlık Üçlü Kişilik* özelliklerinin hayaletleme davranışını yordayıcılığının incelemek amacıyla makyavelizm, narsisizm ve psikopati alt ölçek puanları birlikte analize sokulmuştur ve sonuçta modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu görülmektedir [$F(3,446) = 15.482, p < .05, R^2 = .094, R^2_{uyarlanmış} = .088$]. Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları göstermektedir ki makyavelizm alt ölçek puanları hayaletleme davranışını istatistiksel olarak anlamlı biçimde yordama gücüne sahip değildir ($\beta = .063, t = 1.19, p = .235$).

Regresyon analizi sonuçlarına göre narsisizmin puanları hayaletleme davranışı puanlarının pozitif yönde yordadığı ($\beta = .120, t = 2.45, p = .014$) saptanmıştır. Ayrıca, psikopatinin de hayaletleme davranışını pozitif yönde öngördüğü ($\beta = .207, t = 3.98, p = .000$) belirlenmiştir. Bulgulara göre hayaletleme davranışındaki değişiminin yaklaşık % 9.4'ünün narsisizm ve psikopati kişilik özellikleri tarafından açıklanabildiği sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan regresyon analizine dair detaylı bilgi Tablo 3.7'de yer almaktadır.

Tablo 3.7. *Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopatinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	1.16	.202		5.79	.000		
Makyavelizm	.065	.054	.063	1.19	.235	.094	.088
Narsisizm	.154	.063	.120	2.45*	.014		
Psikopati	.256	.064	.207	3.98*	.000		

Not. Bağımlı Değişken= Hayaletleme

Model: F=15.482; p<.05; SH: Standart Hata

Romantik ilişkilerdeki oyalama davranışının yordayıcıları olarak karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ele alındığı regresyon modelinde, tüm yordayıcılar için hesaplanan tolerans değerlerindeki en küçük değer .72 ve en büyük değer .85 olup varsayımın sağlandığı tespit edilmiştir. Bağımsız değişkenlerin VIF değerleri ise 1.168 ile 1.371 arasında değişmektedir. Kurulan modelin Durbin- Watson katsayısı ise 1.942 olarak hesaplanmış ve otokorelasyon probleminin bulunmadığı sonucuna varılmıştır. Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri alt boyutlarının oyalama davranışı üzerindeki açıklayıcılığını belirlemek amacıyla kurulan regresyon modeli göstermektedir ki makyavelizm, narsisizm ve psikopati alt boyutlarından hepsi oyalama davranışı ile istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde oyalama davranışı puanlarını yordamaktadır görülmektedir [$F(3,446) = 26.068, p < .05, R^2 = .149, R^2_{uyarlanmış} = .143$].

Analiz sonuçlarına göre makyavelizmin değişkeninin oyalama davranışı puanlarını pozitif yönde ön gördüğü ($\beta = .247, t = 4.83, p = .000$), narsisizmin oyalama davranışı puanlarını pozitif yönde yordadığı ($\beta = .102, t = 2.16, p = .031$) ve psikopatinin oyalama davranışı puanlarını pozitif yönde öngördüğü ($\beta = .137, t = 2.72, p = .007$) saptanmıştır. Ayrıca Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre, oyalama davranışındaki varyansın yaklaşık %14.9' unun karanlık üçlü kişilik özellikleri tarafından açıklanabildiği gözlemlenmiştir. Regresyon analizi sonuçları Tablo 3.8' de sunulmuştur.

Tablo 3.8. *Makyavelizm, Narsisizm ve Psikopatinin Oylama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	.687	.188		3.64	.000		
Makyavelizm	.245	.051	.247	4.83*	.000	.149	.143
Narsisizm	.127	.059	.102	2.16*	.031		
Psikopati	.163	.060	.137	2.72*	.007		

Not. Bağımlı Değişken= Oyalama

Model: F=26.068; p<.05; SH: Standart Hata

Olumlu çatışma çözme stilinin hayaletleme üzerindeki etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(1,448) = 5.736, p < .05, R^2 = .13, R^2_{uyarlanmış} = .10$]. Analiz sonuçlarına göre olumlu çatışma çözme stili değişkeni hayaletleme davranışı değişkenini yordamaktadır ($\beta = -.112, t = 2.39, p = .017$) belirlenmiştir. Yüksek olumlu çatışma çözme stili puanı, düşük hayaletleme davranışı puanını yordamaktadır. Hayaletleme davranışındaki değişiminin yaklaşık %1.3'ü olumlu çatışma çözme stili değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Yapılan regresyon analizine dair detaylı bilgiler Tablo 3.9' da yer almaktadır.

Tablo 3.9. *Olumlu Çatışma Çözme Stilinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	2.864	.200		14.35	.000		
Olumlu Çatışma Çözme Stili	-.104	.043	-.112	-2.39*	.017	.013	.010

Not. Bağımlı Değişken= Hayaletleme

Model: F=5.726; p<.05; SH: Standart Hata

Olumlu çatışma çözme stilinin oyalama üzerindeki etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(1,448) = 14.460, p < .05, R^2 = .31, R^2_{uyarlanmış} = .29$]. Yapılan Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre, olumlu çatışma çözme stilinin oyalamayı negatif yönde yordadığı ($\beta = -.177, t = 3.80, p = .031$) belirlenmiştir. Yüksek olumlu çatışma çözme stili puanı, düşük oyalama davranışı ölçek puanı

yordamaktadır. Ayrıca, oyalama davranışındaki varyansın %3.1'i olumlu çatışma çözme stili değişkeni tarafından açıklanabildiği bulunmuştur. Regresyon analizi sonuçları Tablo 3.10' da sunulmuştur.

Tablo 3.10. *Olumlu Çatışma Stilinin Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	2.869	.190		15.06	.000		
Olumlu Çatışma Çözme Stili	-.158	.041	-.177	-3.80*	.000	.031	.029

Not. Bağımlı Değişken= Oyalama

Model: F= 14.460; p<.05; SH: Standart Hata

5. Hipotezi (Olumsuz, geri çekilme ve boyun eğme çatışma çözme stilleri kullanım düzeyindeki artışın, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki artışı yordaması beklenmektedir.) test etmek için kurulan ilk çoklu doğrusal regresyon modeline, çatışma çözme stillerinden boyun eğme ve geri çekilme ile hayaletleme davranışı arasında korelasyon ilişkisi bulunmadığı için bu değişkenler regresyon analizine sokulmamıştır (Bkz. Tablo 4). Olumsuz çatışma çözme stilinin hayaletleme üzerindeki etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(1,444) = 36.811, p < .05, R^2 = .77, R^2_{uyarlanmış} = .74$].

Analiz sonuçlarına göre, olumsuz çatışma çözme stilinin hayaletleme davranışının pozitif yönde anlamlı bir yordayıcısı olduğu ($\beta = .277, t = 6.06, p = .000$) belirlenmiştir. puanlık artışa tekabül etmektedir. Bununla birlikte, Hayaletleme değişiminin %7.7'si olumsuz çatışma çözme stili değişkeni tarafından açıklanmaktadır. Yapılan regresyon analizine dair detaylı bilgiye Tablo 3.11'de yer verilmektedir.

Tablo 3.11. *Olumsuz Çatışma Stilinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	β	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	1.803	.106		16.98	.000		
Olumsuz Çatışma Çözme Stili	.232	.038	.277	6.06*	.000	.077	.74

Not. Bağımlı Değişken= Hayaletleme

5. Hipotezi test etmek için kurulan ikinci doğrusal regresyon modeline, çatışma çözme stillerinden boyun eğme ve geri çekilme ile hayaletleme davranışı arasında korelasyon ilişkisi bulunmadığı için (Bknz. Tablo 4) regresyon analizine sadece olumsuz çatışma çözme stili sokulmuştur. Olumsuz çatışma çözme stiline oyalama üzerindeki etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(1,444) = 66.865, p < .05, R^2 = .131, R^2_{uyarlanmış} = .129$]. Analiz sonuçlarına göre olumsuz çatışma çözme stiline oyalamayı pozitif yönde anlamlı olarak yordadığı ($\beta = .362, t = 14.28, p = .000$) belirlenmiştir. Oyalama davranışındaki değişiminin %13.1'i olumsuz çatışma çözme stili tarafından açıklanmaktadır. Regresyon analizi sonuçları Tablo 3.12' de sunulmuştur.

Tablo 3.12. *Olumsuz Çatışma Stiline Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Doğrusal Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

<i>Bağımsız Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	β	<i>t</i>	<i>p</i>	R^2	<i>Uyarlanmış R^2</i>
Sabit	1.415	.099		14.28	.000		
Olumsuz Çatışma Çözme Stili	.292	.036	.362	8.17*	.000	.131	.129

Not. Bağımlı Değişken= Oyalama

Model: $F = 66.865; p < .05; SH$: Standart Hata

Son olarak, bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri değişkenlerinin hepsinin birlikte hayaletleme davranışı üzerindeki ortak etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(7,442) = 11.237, p < .05, R^2 = .15, R^2_{uyarlanmış} = .14$].

Analiz sonuçlarına göre kaçınan bağlanma ($\beta = .173, t = 3.44, p = .001$), narsisizm ($\beta = .131, t = 2.73, p = .006$), psikopati ($\beta = .135, t = 2.41, p = .016$) ve olumlu çatışma çözme stili ($\beta = .117, t = 2.12, p = .035$) hayaletleme davranışının istatistiksel olarak anlamlı öngörücüleri olarak bulunmuştur. Buna karşılık, kaygılı bağlanma ($\beta = .056, t = 1.17, p = .242$), makyavelizm ($\beta = .011, t = .203, p = .839$) ve olumsuz çatışma çözme stili ($\beta = -.016, t = -.337, p = .736$) hayaletleme davranışını anlamlı şekilde öngörmemiştir. Bu bulgular, kaçınan bağlanma, narsisizm, psikopati ve olumlu çatışma çözümleme stili yordayıcı değişkenlerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışını öngörmeye önemli katkılarda bulunduğunu, kaygılı bağlanma, makyavelizm ve olumsuz çatışma çözme stilleri değişkenlerinin ise hayaletleme davranışı üzerinde istatistiksel olarak anlamlı yordayıcılığa sahip olmadığını göstermektedir.

Hayaletleme davranışındaki değişiminin yaklaşık %15'inin sırasıyla kaçınan bağlanma, psikopati, narsisizm ve olumsuz çatışma çözme stili değişkenleri tarafından açıklanabilmektedir. Yapılan regresyon analizine dair detaylı bilgiler Tablo 3.13'de yer almaktadır.

Tablo 3.13. *Bağlanma Türleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözüm Stillerinin Hayaletleme Davranışı Üzerindeki Etkisinin Çoklu Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

<i>Bağımsız Değişkenler</i>	<i>B</i>	<i>SH</i>	<i>Beta</i>	<i>t</i>	<i>p</i>	<i>R²</i>	<i>Uyarlanmış R²</i>
Sabit	.722	.322		2.24	.025		
Kaçınan Bağlanma	.141	.041	.173	3.44*	.001		
Kaygılı Bağlanma	.042	.036	.056	1.17	.242		
Makyavelizm	.011	.055	.011	.203	.839	.151	.138
Narsisizm	.168	.061	.131	2.73*	.006		
Psikopati	.167	.069	.135	2.41*	.016		
Olumlu Çatışma Çözme Stili	-.015	.045	-.016	-.337	.736		
Olumsuz Çatışma Çözme Stili	.097	.046	.117	2.12*	.035		

Not. Bağımlı Değişken= Hayaletleme

Model: F= 11.237 p<.05; SH: Standart Hata

Bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri değişkenlerinin tümünün birlikte romantik ilişkilerde sergilenen oyalama davranışı üzerindeki ortak etkisini incelemek için kurulan regresyon modeli istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur [$F(7,442) = 19.451, p < .05, R^2 = .23, R^2_{uyarlanmış} = .22$].

Analiz sonuçlarına göre, kaçınan bağlanma ($\beta = .114, t = 2.39, p = .017$), kaygılı bağlanma ($\beta = .116, t = 2.58, p = .010$), makyavelizm ($\beta = .183, t = 3.66, p < .001$), narsisizm ($\beta = 0.112, t = 2.45, p = .014$) ve olumsuz çatışma çözme stili ($\beta = 0.162, t = 3.05, p = .002$) değişkenleri romantik ilişkilerde sergilenen oyalama davranışlarını pozitif yönde yordarken olumlu çatışma çözme stili ($\beta = -.124, t = -2.67, p = .008$) oyalama davranışını negatif yönde yordamaktadır. psikopati kişilik özelliği ($\beta = 0.028, t = 0.52, p = .598$) ise romantik ilişkilerdeki oyalama davranışını istatistiksel olarak anlamlı şekilde öngörmemiştir. Ayrıca Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçlarına göre, oyalama davranışındaki varyansın yaklaşık %24'ünün bağlanma örüntüleri,

makyavelizm ve narsisizm kişilik özellikleri, olumlu ve olumsuz çatışma çözme stillerini tarafından açıklanabildiği gözlemlenmiştir. Regresyon analizi sonuçları Tablo 3.14’ de sunulmuştur.

Tablo 3.14. *Bağlanma Türleri, Karanlık Üçlü Kişilik Özellikleri ve Çatışma Çözüm Stillerinin Oyalama Davranışı Üzerindeki Etkisinin Çoklu Regresyon Analizi ile İncelenmesi*

Bağımsız Değişkenler	B	SH	Beta	t	p	R²	Uyarlanmış R²
Sabit	.734	.314		2.34	.020		
Kaçıngan Bağlanma	.089	.037	.114	2.39*	.017		
Kaygılı Bağlanma	.086	.033	.116	2.58*	.010		
Makyavelizm	.184	.050	.183	3.66*	.000		
Narsisizm	.138	.056	.112	2.45*	.014	.237	.225
Psikopati	.033	.063	.028	0.52	.598		
Olumlu Çatışma Çözme Stili	-.118	.044	-.124	-2.67*	.008		
Olumsuz Çatışma Çözme Stili	.131	.043	.162	3.05*	.002		

Not. Bağımlı Değişken= Oyalama

Model: F=19.451; p<.05; SH: Standart Hata

4. TARTIŞMA

Mevcut çalışma, günümüz romantik ilişkilerinde ayrılık stratejileri olarak kullanılan hayaletleme ve oyalama davranışlarının öngörülebilirliğini araştırmak amacı ile bağlanma stilleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme yöntemleri değişkenlerinin, bu davranışları yordama gücünün bulunup bulunmadığını incelemiştir. Araştırma kapsamında elde edilen veriler öncelikle temel betimleyici analizler ve korelasyon analizleri aracılığıyla incelenmiştir. Daha sonra romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışlarını öngören değişkenlerin belirlenmesi amacıyla regresyon analizleri yapılmıştır. Bu bölümde elde edilen sonuçlar, bulgular bölümünde sunulan sıraya paralel şekilde ilgili yazın çerçevesinde tartışılmıştır. Son olarak tartışma bölümünde klinik uygulamalara yönelik çıkarımlar yapılmış, çalışmanın güçlü ve zayıf yönleri ele alınmış ve gelecekteki araştırmalar için önerilerde bulunulmuştur.

4.1. Değişkenler Arası Korelasyonel İlişkilerin Tartışılması

Mevcut çalışmadaki romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışları, bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri, çatışma çözme stilleri değişkenleri alt ölçekleri ve yaş değişkeni aralarındaki ilişkilerin incelenmesi amacıyla korelasyon analizleri yapılmıştır. Hayaletleme ve oyalama davranışları ile bağlanma türleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stilleri arasındaki korelasyonlara dair bulgular incelendiğinde, boyun eğme ve geri çekilme gibi çatışma çözme stilleri ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasında anlamlı bir korelasyon tespit edilmemiştir. Öte yandan diğer tüm bağımsız değişkenler arasında çoklu ortak doğrusallık (multicollinearity) sorununa yol açacak kadar yüksek olmayan, fakat yine de anlamlı seviyede ilişkiler olduğu saptanmıştır. Bu bulgular, bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stillerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışları ile hem ilişkili hem de birbirinden ayrı kavramlar olduğunu göstermektedir.

Alanyazında hayaletleme ve oyalama davranışları ile bağlanma örüntüsü arasındaki inceleyen diğer çalışmalara bakıldığında da (Khattar vd., 2023; Powel vd., 2021) bireylerin bağlanma kaygısı ve bağlanma kaçınması düzeyleri ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasında pozitif yönde ve anlamlı korelasyon ilişkisi olduğu görülmektedir. Mevcut çalışmanın sonucu da alan yazındaki diğer çalışma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Bu bulguların aynı zamanda, bağlanma stilleri ile hayaletleme ve oyalama eğilimleri arasında potansiyel bir bağlantı olabileceği görüşlerini de desteklediği (örn., Thomas ve Dubar 2021) düşünülmüştür.

Bununla birlikte, çeşitli romantik ilişki çalışmaları güvenli bağlanan bireylerin daha iyi ve daha tutarlı ilişkiler yaşarken (Feeney, 2016; Li ve Chan, 2012) güvensiz bağlanan bireylerin ilişkilerinde daha fazla ayrılık yaşadıklarını belirtmiştir (Fraley ve Shaver, 2000). Sonuç olarak, bu bulgular göz önüne alındığında bağlanma örüntülerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışları ile anlamlı ilişki içinde olması mevcut literatür bilgileri ile tutarlıdır.

Çatışma çözme stilleri değişkeni ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasındaki ilişkiye değinen sınırlı sayıdaki araştırma bulgularına bakıldığında, kişilerin olumlu çatışma çözme stillerindeki artışın hayaletleme davranışlarındaki azalma ile ilişkili olduğu görülmüştür (Navarro vd., 2021). Mevcut araştırmadaki korelasyon bulguları alanyazın ile uyumludur. Bunun aksine, olumsuz/düşmanca çatışma çözme stilleri, hayaletleme davranışları arasında negatif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür (Navarro vd., 2021). Mevcut çalışmanın bulguları da alanyazın ile paralel bir biçimde, olumsuz çatışma çözme stillerindeki yükselmenin; bireylerin sergiledikleri hayaletleme davranışının artması ile ilişkili bulunmuştur. Çatışma çözme stillerinden geri çekilme ve boyun eğme alt boyutları ile hayaletleme davranışı arasında literatür bulgusunun (Navarro vd., 2021) aksine anlamlı ve pozitif yönde bir korelasyonel ilişki bulunamamıştır. Bulgular hakkındaki farkın olası bir açıklaması araçsal farklılıklar olabilir. Bu tez çalışmasında çatışma çözme stillerini belirlemek amacıyla kullanılan ölçek romantik ilişkiler özelinde ve Türk örnekleminde kullanılmak üzere Ayça Özen (2006) tarafından geliştirilmiş bir ölçektir. Navarro ve arkadaşlarının çalışmasında (2021) ise Kurdek'in geliştirdiği (1944); Bonache (2016) tarafından İspanyolcaya uyarlanan Conflict Resolution Styles Inventory (CRSI) adlı ölçek kullanılmaktadır. Bahsedilen iki ölçek arasındaki yapı ve içerik farklılıklarının bulgulardaki farklılaşmayı yaratıyor olabileceği düşünülmektedir. Diğer bir olası açıklama ise kültürel ve sosyal farklılıklar olabilir. Farklı kültürel ve sosyal bağlamlarda çatışma çözme stilleri eğilimleri, hayaletleme ve oyalama davranışlarının algılanışı ve uygulanışı değişebilir. Türkiye ve İspanya ülkelerinin farklı kültürel normları, sosyal beklentileri ve çatışma çözme tarzları bu davranışlar üzerinde belirleyici olabilir. Daha net sonuçlara ulaşabilmek için mevcut çalışma bulgularını destekleyecek ek araştırmalar gerekmektedir.

Literatürde oyalama davranışı ile çatışma çözme stilleri değişkenleri arasındaki ilişkiyi inceleyen görgül bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu değişkenlerin mevcut çalışmaya dahil edilme sebebi oyalama davranışının sosyal beceri eksikliğinden ortaya çıkabileceğini bulgulayan çeşitli makalelerdir (Navarro vd., 2020a; Khattar vd., 2023). Özellikle genç yetişkinlerin düşük iletişim becerileri ve işlevsiz başa çıkma yöntemi eğilimlerinden dolayı

oyalama davranışlarına daha fazla başvurdukları düşünülmektedir (Khattar vd., 2023). Bununla birlikte boyun eğme, geri çekilme ve olumsuz çatışma stillerinin ilişkinin sonlanma sürecini öngördüğünü gösteren çalışmalar bulunmaktadır (Welsh ve Shulman, 2008; Kato, 2016). Bahsedilen çalışmalar göz önüne alındığında boyun eğme, geri çekilme ve olumsuz çatışma çözme stili kullanım düzeyi yüksek olarak katılımcıların daha yüksek oyalama davranışı puanı alırken; yüksek olumlu çatışma çözme stili puanlarının düşük oyalama davranışı puanı ile ilişkili olması varsayılmıştır. Mevcut çalışmanın korelasyon analizi sonuçları, çatışma çözme stili ve olumsuz çatışma çözme stili için beklenen yönde ve istatistiksel olarak anlamlı iken boyun eğme ve geri çekilme çatışma çözme stilleri ile oyalama davranışı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki tespit edilememiştir. Bu sonuç, yukarıdaki paragrafta bahsedildiği üzere metodolojik, kültürel ve sosyal olmak üzere pek çok farklı faktörden kaynaklanıyor olabilir.

Karanlık üçlü kişilik özellikleri ve hayaletleme ve oyalama değişkenleri arasındaki korelasyon bulgularına bakıldığında, tüm karanlık üçlü kişilik özellikleri ile hem hayaletleme hem de oyalama davranışları arasında pozitif yönde ve anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde mevcut çalışmanın sonucuna benzer şekilde, karanlık üçlü kişilik özelliklerindeki artışların hayaletleme (Jonason 2021; Willis vd., 2023) ve oyalama (Willis vd., 2023) davranışlarındaki artışla ilişkili olduğu görülmektedir. Narsisizm, makyavelizm ve psikopati kişilik özellikleri, düşük empati duygusu, ilişkide benmerkezci ve manipülatif tavırlar gibi ortak özellikleri paylaşır (Jakobwitz ve Egan, 2006; Lee ve Ashton, 2005). Bu kişilik özelliklerinin hepsinin, insanların başkalarıyla etkileşimde bulunma biçimlerini etkileyen özellikler olduğu düşünülmektedir. Düşük empati duygusu, başkalarının duygularını anlama ve onlara karşı hassasiyet gösterme yeteneğini azaltabilir (Jakobwitz ve Egan, 2006). Benmerkezci ve manipülatif tavırlar ise kişinin kendi çıkarlarını öncelikli olarak görmesine ve başkalarını kendi amaçları doğrultusunda kullanmasına yol açabilir (Lee ve Ashton, 2005 Willis vd., 2023).

Geçmiş çalışmalarda yaş değişkeni ile hayaletleme ve oyalama ölçek puanları arasındaki korelasyon bulgularının incelenmesi sonucunda, romantik ilişkilerde hayaletleme davranışlarının (Timmermans vd., 2021; Kıvanç, 2022; LeFebvre vd., 2019) ve oyalama davranışlarının (Khattar vd., 2023; Kıvanç, 2022; Navarro vd., 2020a; Rodríguez-García vd., 2020) kullanımı arasında anlamlı ilişkiler olduğu varsayılmıştır. Bu araştırmanın bulguları, mevcut literatüre paralel şekilde yaş ve oyalama davranışı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, yaş ilerledikçe bireylerin romantik ilişkilerde oyalama davranışını daha az sergilediğini göstermektedir. Güncel oyalama davranışları

araştırmalarında, genç yetişkinlerin oyalama davranışlarını daha fazla sergilediğine dair vurgu yapar (Khattar vd., 2023; Navarro vd., 2020a; Rodr guez-Garc a vd., 2020). Erikson (2014), ilk yetişkinlik dönemini bireylerin duygusal karmaşıklıklarla yüzleştiği ve kişisel iletişim becerilerini geliştirdiği bir dönem olarak tanımlamaktadır. Bu yaş grubundaki bireylerin, romantik ilişkilerde kişisel sorumluluk alma konusunda yeterince deneyim kazanmamış olabileceklerini belirtmiştir (Erikson, 2014). 18-25 yaş arası beliren yetişkinlik döneminde olan bireyler, duygusal olarak karmaşık bir evrede olmasından ve bu dönemde yaşanan belirsizlikler ile kendi kimliklerini ve hedeflerini henüz tam olarak belirleyememiş olmalarından dolayı oyalama davranışına daha fazla başvurabilecekleri düşünülmektedir. Bir başka deyiş ile, romantik ilişkilerde sergiledikleri oyalama davranışları bireylerin hem kendilerini hem de ilişkilerini anlamlandırma çabalarının bir sonucu olarak ortaya çıkabileceği düşünülebilir. Bununla birlikte flört uygulamalarının (dating app) en sık kullanıldığı yaş grubu da 18-25 yaş grubudur (Khattar vd., 2023; Navarro vd., 2020a) ve flört uygulamaları ilişki dinamiklerinde anlık ve kolay erişim sağlarken, aynı zamanda hızlı ve yüzeysel etkileşimlere de zemin hazırlar (Navarro vd., 2020a). Genç yetişkinlerin bu platformlarda oyalama stratejilerine başvurmaları, ilişkilerin derinlikten yoksun ve geçici olmasından kaynaklanabilir (Navarro vd., 2020a). Bunun aksine, yetişkinlik dönemindeki bireyler, ilişkilerinde daha fazla duygusal yatırım yapma ve sorumluluk alma eğilimindedir (Erikson, 2014). Bu durum, ilişkilere daha az yatırım yapma ve ilişkinin sorumluluğunu almaktan kaçınma yolu olarak da kullanılabilen oyalama davranışının (Navarro vd., 2020a), yaş ilerledikçe azalmasına bir gerekçe olabilir. Buna ek olarak, yaş ilerledikçe bireylerin ilişkilere yönelik beklentilerinin ve önceliklerinin değişmesi gözlemlenmektedir (Erikson, 2014). Romantik ilişkilerdeki değişen beklentiler ve artan yakınlık seviyesi ileri yaşlardaki yetişkinlerin, partnerleri ile daha açık iletişim kurmalarına yol açarak (Riggs ve Turner, 2020) oyalama davranışına daha az başvurmalarına neden olabileceği düşünülmektedir.

Oyalama davranışının aksine, yaş ve hayaletleme davranışı arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunamamıştır. Bu sonuç, literatürdeki bazı bulgularla çelişmektedir. Örneğin, LeFebvre ve arkadaşları (2019), genç yetişkinlerin hayaletleme davranışını daha sık sergilediklerini belirtmiştir. Benzer Şekilde, hayaletleme davranışı ve yaş arasındaki ilişkinin incelendiği çeşitli araştırmalarda yaş değişkeni ve hayaletleme arasında negatif bir korelasyon ilişkisi saptanmıştır (Kıvanç, 2022; Timmermans vd, 2021). Mevcut çalışmada yaş ve hayaletleme değişkeni arasında anlamlı bir ilişkinin bulunmamasının olası bir açıklaması, dijital iletişim türlerinin tüm yaş gruplarında yaygınlaşmış olması olabilir (Coyle, 2021; Powell

ve ark, 2021). Sosyal medyanın ve çevrimiçi flört uygulamaları kullanımının yaygın olarak benimsenmesiyle, hayaletleme davranışının yaştan bağımsız olarak bir ayrılık stratejisi olarak kullanılması yaygın bir davranış haline gelmiş olabilir. Buna ek olarak, dijital etkileşimlerdeki anonimlik ve azalan sorumluluk hissi, hayaletlemeyi ilişkileri sona erdirmek için evrensel olarak erişilebilir ve çekici bir strateji haline getirebilir (Freedman vd, 2020).

Sonuç olarak, çatışma çözme stillerinin boyun eğme ve geri çekilme boyutları ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Buna ek olarak mevcut alanyazın çalışmalarının aksine, hayaletleme davranışı ve yaş değişkeni arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi tespit edilememiştir. Diğer ana değişkenler arasındaki korelasyonel ilişkiler ise öngörülen doğrultuda, anlamlı ve ilgili literatürdeki benzer bulgularla tutarlıdır. Bu değişkenler mevcut araştırmanın hipotezi doğrultusunda yürütülen regresyon analizleri, Hayaletleme ve Oyalama Davranışını Yordayan Değişkenlerin Tartışılması başlığında detaylı bir biçimde ele alınacaktır.

4.2. Demografik Değişkenlere İlişkin Bulguların Tartışılması

Mevcut çalışmada demografik değişkenlerden cinsiyet, ilişki durumu, eğitim düzeyi, psikolojik/psikiyatrik tanı durumu ile hayaletleme ve oyalama ölçeği ve ölçek alt boyutları arasındaki ilişki bağımsız grup karşılaştırma analizleri yapılarak incelenmiştir.

Daha önceki çalışmalar, cinsiyet değişkeni ile romantik ilişkilerdeki hayaletleme (Kıvanç, 2021; Navarro vd., 2020b; Navarro, 2021; Pancani vd., 2021) ve oyalama (Khattar vd., 2023; Kıvanç, 2021; Navarro vd., 2020b) davranışlarında cinsiyetler arası anlamlı bir fark bulamamıştır. Mevcut çalışmada oyalama davranışının literatür bulguları ile paralel olarak cinsiyete göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Buna karşın, hayaletleme davranışları cinsiyete göre farklılaştığı bulgulanmıştır. Bulgulara göre, Kadın katılımcıların romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışları erkeklere göre daha fazladır. Mevcut çalışma bulgularına bakıldığında, toplumsal normlar ve cinsiyet rolleri, kadınların hayaletleme davranışını daha fazla göstermesinde etkili olabilir. Türkiye gibi kadınların daha pasif ve uyumlu olması beklenen toplumlarda (Gürer ve Gürer, 2020), ilişkiyi doğrudan sona erdirme yerine, sessizce uzaklaşma ve hayaletleme gibi dolaylı yöntemleri daha sık tercih etmesine yol açıyor olabilir. Buna ek olarak kadınlar, hayaletleme davranışının motivasyonları olarak belirtilen güvenlik ve duygusal korunma amacıyla (Thomas ve Dubar, 2021) hayaletleme davranışına daha fazla yönelmiş olabilirler. Sonuç olarak, kadınların hayaletleme davranışlarına başvurma motivasyonlarının ilişkide karşılaştıkları potansiyel duygusal veya fiziksel tehlikelerden

kaçınma olabileceği düşünülmüştür. Ancak bu konuda daha fazla görgül araştırmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Çalışmadaki ilişki durumu (ilişkisi var ve ilişkisi yok) ile hayaletleme ve oyalama davranışları arasında yapılan analizin sonuçlarına bakıldığında, bu davranışların ilişkisi olanlar ve ilişkisi olmayanlar arasında farklılaşmadığı görülmüştür. Mevcut literatürde çalışmanın bulgularıyla uyumlu şekilde hayaletleme ve oyalama davranışları üzerinde ilişki durumunun etkisi olmadığına dair sonuçlara ulaşılmıştır (Navarro vd., 2020a; Koessler vd., 2019; Konnigs vd., 2023). Bulgulara bakıldığında, ayrılık stratejisi olarak hayaletleme ve oyalama davranışlarının kullanımında, ilişki durumundan ziyade ilişkinin niteliği ve niceliği daha etkili olabilir. İlişkilerin türü (örn.,flört halinde/ ilişki içinde/ nişanlı/ evli), nasıl tanıştıkları (örn.,geleneksel tanışma/ flört uygulamasından tanışma) ve ilişki uzunluğu ile hayaletleme ve oyalama davranışları gruplar arasındaki potansiyel farklılıklar yaratabileceği düşünülmektedir. Bu etkinin değerlendirilmesi için hayaletleme ve oyalama davranışlarının gerçekleştiği ilişkinin niteliği ve niceliğine odaklanan çalışmalar yürütülebilir.

Demografik değişkenlerden eğitim düzeyi hayaletleme ve oyalama davranışı açısından farklılık göstermemiştir. Eğitim düzeyine göre oyalama davranışının farklılaşması incelemek amacı ile yapılan kısıtlı çalışmaların birinde eğitim durumu üniversite düzeyinde olan kişilerin daha fazla oyalama davranışı sergilediğine dair bulgulara ulaşılmıştır (Khattar vd., 2023). İspanya örnekleminde yürütülen bir diğer çalışmaya göre hayaletleme ve oyalama davranışlarında eğitim düzeyi grupları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır (Navarro vd., 2020b). Çelişkili bulguların olası bir açıklaması eğitim düzeyinde gruplar arası farklılık görülen çalışmada (Khattar vd., 2023), üniversite mezunu ($n = 209$) ve üniversite mezunu olmayan ($n = 125$) olmak üzere yalnızca iki grup bulunması olabilir. Mevcut tez çalışmasının tek yönlü varyans analizi lisans öncesi, lisans ve lisans üstü olmak üzere üç farklı eğitim düzeyi grubu baz alınarak yürütülmüştür. Benzer şekilde, romantik ilişkilerde sergilenen hayaletleme davranışlarının eğitim düzeyi açısından fark yaratmadığı bulgusuna sahip olan araştırmada (Navarro vd., 2020b) tek yönlü varyans analizini birincil, ikincil ve yüksek eğitim düzeyi olmak üzere üç farklı kategori ile yürütmekte olup; mevcut çalışmanın tek yönlü varyans analizi sonucuna benzer sonuçlar görülmektedir.

Mevcut çalışmanın bulgularına göre katılımcıların psikolojik/psikiyatrik tanıya sahip olma durumunun, hayaletleme ve oyalama davranışı açısından farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Alanyazın taramasında ise psikolojik/psikiyatrik tanı durumu ile hayaletleme ve

oyalama davranışları arasındaki farkı inceleyen bir görgül çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışmada psikiyatrik veya psikolojik tanı durumu bir dışlama kriteri olarak belirlenmiştir; katılımcıların kişilik bozukluğu veya bipolar bozukluk tanısına sahip olup olmadıkları değerlendirilmiş, ancak bu değişken üzerine bir araştırma sorusu oluşturulmamıştır.

4.3. Hayaletleme ve Oyalama Davranışını Yordayan Değişkenlerin Tartışılması

Korelasyonel bulgulara ilişkin bulguların tartışılması bölümünde belirtildiği üzere korelasyon analizi bulgularına göre, boyun eğme ve geri çekilme ile hayaletleme davranışı arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi bulunmaması nedeniyle bu değişkenler regresyon analizine dahil edilmemiştir. Bu bölümde, çatışma çözme stillerinden olumlu ve olumsuz çatışma çözme stilleri; kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntüleri ile narsisizm, makyavelizm ve psikopati karanlık üçlü kişilik özelliklerinin, hayaletleme ve oyalama davranışlarını yordayıcı değişkenler olarak incelendiği Çoklu Doğrusal Regresyon analizi bulguları ilgili literatür çerçevesinde değerlendirilecektir.

4.3.1. Hayaletleme davranışını yordayan değişkenler

Mevcut çalışmada hayaletleme davranışının bağımlı değişken olduğu Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi sonuçları, kaçınan bağlanma, olumlu çatışma çözme stili, olumsuz çatışma çözme stili, narsisizm ve psikopatinin hayaletleme davranışını anlamlı şekilde yordayıcı rollerini göstermektedir.

Çoklu doğrusal regresyon modeli kullanılarak kaygılı ve kaçınan bağlanma örüntülerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışı üzerindeki yordayıcı rolü incelenmiştir ve yalnızca kaçınan bağlanma örüntüsü ile anlamlı ve pozitif yönde sonuçlar elde edilmiştir. Bulgulara göre, romantik partnerlerine karşı hayaletleme davranışı sergileyen bireyler, kaçınan bağlanma örüntülerinden kaynaklanan yakınlık korkusundan dolayı aniden iletişimi kesmek yolu ile ilişkiyi sonlandırmak isteyebilirler. Yetişkin bağlanma kuramına göre, kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip bireylerin romantik ilişki davranışlar repertuarlarında partnerleriyle daha az zaman geçirme, partnerinin ihtiyaçlarını ihmal etme ve partnerinin çok yakınlaşacağı korkusundan kaynaklanabilecek özgünlük eksikliği gösterme gibi davranışlar yer almaktadır (Cassidy ve Shaver, 2008; Fraley ve Shaver, 2000; Mikulincer ve Shaver, 2007). Kaçınan bağlanma stiline hayaletleme davranışı üzerindeki yordayıcı rolün bağlanma kuramının merceğinden anlaşılabilir. Bowlby'nin (1969/1982) öne sürdüğü üzere, bebekler ve onlara bakım verenler arasındaki erken etkileşimler, bebeklerin diğerlerinin tepkilerine ilişkin

inançları ve beklentileri şekillendirerek içsel çalışma modellerini oluşturur. Bu durum, güvenli bağlanma stiline sahip bireylerin içsel modelleri dolayısı ile, kaçınan bağlanma stiline sahip olanlara göre yakınlık ile ilgili davranışlarda bulunmaya daha yatkın oldukları anlamına gelmektedir. Hayaletleme davranışıyla ilgili olarak bu tür bireylerin kaçınan bağlanma yönelimine sahip olmaları muhtemeldir. Bununla birlikte, bu hipotezi doğrulamak için ek araştırmalara ihtiyaç vardır çünkü hayaletleme davranışı ile bağlanma stilleri arasındaki ilişkiler hakkında tutarsız bulgular bulunmaktadır. Powell ve çalışma arkadaşlarının (2021) gerçekleştirdiği meta-analiz araştırmasında, hayaletleme davranışında bulunan bireylerin, hayaletleme davranışı göstermeyenlere kıyasla daha yüksek düzeyde bağlanma kaçınması bildirdikleri iki çalışmanın ardından daha geniş bir örnekleme yürüttükleri üçüncü tekrarlı çalışma çalışmasında iki grup arasında anlamlı bir farklılık bulamamışlardır. Diğer bir deyiş ile, yapılan meta-analiz bağlanma kaçınması ile ilgili tutarlı bir sonuç tablosu sunmamıştır (Powell vd., 2021).

Romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışları ile çatışma çözme stilleri arasındaki ilişkiyi daha iyi kavrayabilmek amacıyla, hayaletleme davranışını öngörmek için olumlu ve olumsuz çatışma çözme stilleri basit doğrusal regresyon analizi kullanılarak iki ayrı modelde incelenmiştir. Analizler ayrı ayrı gerçekleştirildiğinde hem olumlu hem de olumsuz çatışma çözme stillerinin hayaletleme davranışlarını öngördüğü ortaya çıkmaktadır. Bulgulara göre olumlu çatışma çözme stilleri düşük hayaletleme davranış puanlarını yordamaktadır. Çatışma çözme stillerinin hayaletleme niyetleri ve girişimlerini yordayıcı etkisinin incelendiği çalışmanın sonuçları ise olumlu çatışma çözme stillerinin hayaletleme niyetleri üzerindeki negatif yönde yordayıcı etkisini bildirirken, olumlu çatışma çözme stili ile hayaletleme davranışlarıyla anlamlı ilişkiler tespit edilememiştir (Navarro vd., 2021). Aynı araştırmanın sonuçları, mevcut çalışmanın bulgularına paralel olarak romantik ilişkilerdeki hayaletleme niyetleri ve davranışları ile yapıcı olmayan/düşmancıl (olumsuz) çatışma çözme tarzları arasında pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Olumsuz çatışma çözme stilleri genellikle zayıf iletişim becerileri ile ilişkilendirilir (Kurdek, 1994; Ricco ve Sierra, 2017). Olumsuz çatışma çözme yöntemleri kullanımı çatışma anında partnerler arasında güvensizlik ve hayal kırıklığına yol açabilir. Bu durumda, ilişkilerinde olumsuz çatışma çözme stilini daha çok kullanan bireyler partnerlerini görmezden gelerek veya ilişkiden kaçarak yani onu hayaletleyerek çatışmadan kaçınmaya daha yatkın olabilir. Bunun aksine yüksek olumlu çatışma çözme becerilerine sahip bireyler ise genellikle problem çözme becerilerine de sahiptir. Problem çözme becerileri, zorluklarla başa çıkmak ve çözüm odaklı olmak anlamına gelir

(Pietromonaco vd., 2004; Özen vd., 2016). Bu bireyler, ilişki sorunlarıyla yüzleşmeye ve çözüm bulmaya odaklanarak, hayaletleme gibi kaçınma davranışı sergilemek yerine aktif bir yaklaşım benimsedikleri düşünülmektedir. Özetle, yapıcı olmayan çatışma çözme tarzlarının, hayaletleme davranışlarını artırabileceği ve ilişkilerdeki uyumsuzluğu derinleştirebileceği; yapıcı ve uzlaşmacı davranış repertuarını içeren olumlu çatışma çözme stillerinin ise, romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışlarının azalmasına katkı sağladığını düşünülmektedir.

Mevcut çalışmada ayrıca karanlık üçlü kişilik özelliklerine alt ölçeklerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışı puanlarını öngörüp öngörmediği araştırılmıştır. Çoklu regresyon analizi sonuçları, araştırma hipotezlerini ve mevcut literatürü hem destekleyen hem de desteklemeyen bulgular içermektedir. Mevcut araştırmanın sonuçları, makyavelizm haricindeki alt ölçek puanlarının yani yüksek narsisizm ve psikopati ölçek puanlarının romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışının artışı öngördüğünü göstermektedir. İlgili alan yazın çalışmaları incelendiğinde, Jonason ve arkadaşları tarafından 2021 yılında yürütülen araştırmada, bireylerin yüksek makyavelizm ve psikopati puanları, yüksek hayaletleme davranışları sergiledikleri bulgulanmıştır. Kıvanç (2022) tarafından ülkemizde yürütülen tez çalışmasının bulguları ise yalnızca makyavelizmin hayaletleme davranışı üzerindeki etkisini tespit etmiştir. Bir diğer çalışmada ise bu araştırmanın bulgularına paralel olarak yüksek kırılğan narsisizm ve ikincil psikopati puanlarının romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışının artışı yordadığı tespit edilmiştir (Willis vd., 2023). Bulgular ve ilgili literatür incelendiğinde, narsisizm ve psikopatinin farklı boyutlarının, özellikle de kırılğan narsisizm ve ikincil psikopatinin doğası göz önüne alındığında, kırılğan narsisizmin aşırı duyarlılık ve savunmacılıkla (Raskin ve Terry, 1988) ve ikincil psikopatinin dürtüsellik ve antisosyal davranışlarla (Berg vd., 2013; Newman vd., 2005) karakterize edildiği görülmektedir. Bu karanlık kişilik özelliklerine sahip bireylerin, ilişki stresini yönetmek ve çatışmalardan kaçınmak amacıyla hayaletleme davranışına yönelmelerinin daha muhtemel olabileceği düşünülmektedir. Son olarak, Makyavelizm ile hayaletleme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkinin bulunmaması, Makyavelizmin ayırt edici özellikleri olarak belirtilen manipülatif ve stratejik davranışların (Christie ve Geis, 1970; Paulhus ve Williams, 2002) diğer ilişki dinamikleri etkileyebileceğini, ancak doğrudan hayaletlemeye dönüşmeyebileceğine işaret etmektedir. Bu bulgu, ilişkinin uzunluğu, bağlanma stilleri ve çatışma çözme stratejileri gibi potansiyel aracı değişkenler dikkate alınarak, Makyavelist özelliklerin hayaletlemeye yol açabileceği belirli koşullar hakkında daha fazla araştırmaya ihtiyaç olduğunu altını çizmektedir.

4.3.2. Oyalama davranışını yordayan değişkenler

Bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri, olumlu çatışma çözme stili ve olumsuz çatışma çözme stiline oyalama davranışı üzerindeki öngörücü rollerini inceleyen regresyon analizleri oyalama davranışının her bir yordayıcı değişkenle anlamlı ölçüde ilişkili olduğunu ortaya koymuştur. Mevcut çalışmanın bulguları, kaçınan ve kaygılı bağlanma stillerinin romantik ilişkilerdeki oyalama davranışlarını özgün ve pozitif yönde yordayabileceğini ortaya koymakta olup, literatürdeki bulgularla tutarlıdır. Khattar ve meslektaşlarının (2023) Hindistan ve İspanya'dan 682 yetişkin katılımcıyla bağlanma stilleri ile oyalama davranışları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmanın sonuçları, her iki ülkede de kaygılı ve kaçınan bağlanma stillerinin oyalama davranışları ile anlamlı bir şekilde ilişkili olduğunu göstermektedir. Bağlanma teorisi, kaçınan bağlanma stiline sahip bireylerin yeni romantik ilişkilere genellikle bağlılıktan kaçınma eğilimiyle yaklaştıklarını öne sürmektedir (Birnie vd, 2009). Kaçınan bağlanma örüntüsüne sahip kişilerin ilişkileri sonlandırma yöntemi olarak oyalama davranışını kullanmaya yatkın olmaların olası nedenleri arasında bağlılıktan kaçınma ve ilişkiyi derinleştirmek istememe düşünceleri bulunabilir.

Kaygılı bağlanmanın oyalama davranışını yordayıcılığının potansiyel bir açıklaması, kaygılı bağlanan bireylerin sıklıkla partnerlerinden onay ve güvence aramaları olabilir. Bazı durumlarda, oyalama davranışları, önemli olanın dikkatini çekmek için manipülatif bir strateji olarak kullanılabilir (Willis vd., 2023). Kaygılı bağlanma düzeyi yüksek olan bireylerin oyalama davranışını, romantik partnerlerinin onların peşinden koşmasını sağlayıp kendi değerlerini ve önemini teyit etmeye çalışmak için manipülatif bir strateji olarak kullanıyor olabilirler. Bununla birlikte, kaygılı bağlanan bireyler sıklıkla kararsız ilişki eğilimleri sergilerler. Örneğin romantik ilişkilerde çekme davranışları yani yakınlık ve mahremiyet arzusu ile itme davranışları yani reddedilme veya güvensizlik korkusu nedeniyle uzaklaşma arasında gidip gelebilirler (Mikulincer ve Shaver, 2010). Romantik ilişkilerde sergilenen oyalama davranışlarının düzensiz ve tutarsız doğası, kaygılı bağlanma örüntüsüne sahip olan bireyler tarafından ilişkilerdeki bu itme ve çekme dinamiği içinde olası bir taktik olarak hizmet edebileceği üzerinde durulmuştur (Khattar vd., 2023).

Çatışma çözme stilleri ve romantik ilişkilerdeki oyalama davranışları arası ilişkiyi daha iyi anlamak amacı ile hayaletleme davranışını yordaması için olumlu çatışma çözme stili ve olumsuz çatışma çözme stili basit regresyon analizleri ile iki farklı modelde incelenmiştir. Aynı ayrı analize koyulduğunda hem olumlu çatışma çözme stiline hem de olumsuz çatışma çözme

stiline oyalama davranış puanlarını yordadığı görülmektedir. Bulgulara göre olumlu çatışma çözme stilleri düşük oyalama davranış puanlarını yordamaktadır. Alan yazında oyalama davranışı ile çatışma çözme stilleri değişkenleri arasındaki ilişkiyi araştıran görgül bir çalışmaya rastlanmamıştır. Ancak, geçmiş çalışmalar olumlu çatışma çözme becerilerine sahip bireylerin genellikle etkili iletişim becerilerine sahip olduğunu göstermiştir (Pietromonaco vd., 2004). Olumlu çatışma çözme düzeyi yüksek bireyler, çatışma durumlarını konuşarak çözmeye ve partnerleriyle açık iletişim kurmaya eğilimlidirler (Pietromonaco vd., 2004; Özen vd., 2016). Dolayısıyla, bu bireylerin sorunları çözmek için konuyu ertelemek suretiyle kaçınmak veya oyalama davranışına başvurmak yerine, açık iletişim yoluyla çözüm aramaları muhtemeldir. Bununla birlikte mevcut araştırmanın sonuçları, romantik ilişkilerde olumsuz çatışma çözme stillerinin oyalama davranışını anlamlı ve pozitif yönde yordadığını göstermektedir. Olumsuz çatışma çözme stillerine sahip bireyler çatışma anında genellikle duygusal olarak mesafeli bir tutum sergilemektedirler (Pietromonaco vd., 2004). Bu bireyler, çatışma durumlarında duygusal bağlılık yerine kaçınma veya soğukluk gösterebilirler (Ricco ve Sierra, 2017). Bu nedenle, bu bireylerin oyalama davranışlarının daha fazla olduğu düşünülmektedir. Bununla birlikte, daha önce ifade edildiği üzere, çatışma çözme tarzlarının romantik ilişkilerdeki oyalama davranışına etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır. Dolayısıyla, bu bulguların doğrulanması amacıyla yeni araştırmalara gereksinim vardır.

Karanlık üçlü kişilik özelliklerinin romantik ilişkilerdeki oyalama davranışı üzerindeki yordayıcı rolünü incelemek amacı ile yürütülen çoklu regresyon analizi her bir değişkenin anlamlı biçimde özgün yordayıcı rolü olduğunu göstermiştir. Bu sonuç, narsisizm, makyavelizm ve psikopati karanlık üçlü kişilik özelliklerinin her birinin romantik ilişkilerde sergilenen oyalama davranışında ayrı roller oynuyor olabileceğine işaret etmektedir. Karanlık üçlü kişilik özellikleriyle ilgili çalışmaların bulgularına bakıldığında karşımıza çıkan önemli bulgular, yüksek düzeyde kırılabilir narsisizm ve makyavelizm puanlarının romantik ilişkilerdeki oyalama davranışının artışını yordayıcı rolünü göstermektedir (Willis vd., 2023). Kıvanç (2022) tarafından ülkemizde yürütülen tez çalışmasında ise makyavelizm ve psikopatinin oyalama davranışını pozitif yönde yordadığı belirtilmiştir. Mevcut çalışmada makyavelizm diğer yordayıcı değişkenlere kıyasla, oyalama davranışını en yüksek varyans ile açıklama gücüne sahip olduğu gözlenmiştir.

Yüksek Makyavelizm puanlarına sahip bireylerin, doğaları gereği diğerlerini bencil ve güvenilmez olarak algılama eğilimleri göz önünde bulundurulduğunda (Monaghan vd., 2020), bu kişilerin oyalama davranışlarına meyilli olmaları ve bununla ek olarak oyalama davranışları

kabul edilebilir, olağan görmelerinin anlaşılabilir bir durum olduğu düşünülmektedir. Willis ve arkadaşları (2023), kırılğan narsisistik özellikler taşıyan bireylerin sosyal onay arayışında olduklarını (Miller vd., 2011) dikkate alarak, bu kişilerin ilişkiyi sonlandırmak yerine ilgi ve onaylanma ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla oyalama davranışlarına daha fazla yönelebileceklerini öne sürmüşlerdir. Bu bulgulara göre oyalama davranışı yüksek narsistik eğilimlere sahip bireylerin, benlik değerlerini koruma ve güçlendirme çabalarının bir parçası olarak değerlendirilebilir. Kırılğan narsisizme sahip bireyler, ilişkilerde sürekli olarak doğrulanma ve kabul edilme gereksinimi duyabilirler; bu nedenle, oyalama davranışları bu ihtiyaçlarını geçici olarak da olsa karşılayabilen bir strateji olarak ortaya çıkabileceği düşünülmektedir. Psikopati puanı yüksek olan bireyler ise, genellikle düşük empati seviyelerine, manipülatif davranışlara ve dürtüsel eğilimlere sahip olduklarından (Berg vd., 2013; Cleckley, 1941/1988), oyalama davranışına daha fazla başvurabilirler. Bu kişiler, başkalarının duygularını ve ihtiyaçlarını önemsemeyebilir ve kendi çıkarlarını maksimize etmek için başkalarını manipüle etmekten çekinmezler (Berg vd., 2013; Newman vd., 2005).

Sonuç olarak oyalama davranışı, yüksek psikopati kişilik özelliklerine sahip bireylerin kısa vadeli kazanç elde etmeleri veya kontrolü ellerinde tutmaları için uygun bir strateji olabilir (Newman vd., 2005). Ayrıca, psikopati özelliklerine sahip bireyler, başkalarını kendi amaçlarına ulaşmak için araç olarak görebilirler (Berg vd., 2013) ve bu nedenle, ilişkileri sürdürmek veya belirli bir durumu kendi lehlerine çevirmek için oyalama yöntemini kullanabilirler.

4.4. Genel Değerlendirme

Mevcut çalışma, hayaletleme ve oyalama davranışlarının tanımlanmasında henüz net bir fikir birliği bulunmayan karmaşık yapıyı keşfetmeyi amaçlamaktadır. Bu davranışların, flört şiddeti ya da bir sosyal beceri eksikliğinin sonucu olup olmadıkları konusunda belirsizlik taşımaktadır (Swanner, 2021). Bu nedenle, hayaletleme ve oyalama davranışlarını yordayan tüm değişkenlerin etkilerini belirlemek amacıyla bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri, olumlu ve olumsuz çatışma çözme stilleri değişkenlerinin tümü toplu bir çoklu regresyon analizi ile incelenmiştir. Tüm yordayıcı değişkenin aynı modele zorla sokularak (enter metot) yürütüldüğü analiz sonuçlarına göre hayaletleme davranışı kişinin kaçınan bağlanma skorlarının artışıyla ortaya çıkan bir davranış olabileceği söylenebilir. Bununla birlikte çoklu regresyon modeli, narsisizm ve psikopati kişilik özelliklerin romantik ilişkilerde sergilenen hayaletleme davranışını yordadığına işaret etmektedir. Son olarak ilişkilerinde olumsuz çatışma çözme stili kullanmanın hayaletleme davranışını pozitif yönde ön gördüğü

bulgulanmıştır. Oyalama davranışını yordayan tüm araştırma değişkenlerinin tek model ile incelendiği çoklu regresyon analizine göre psikopati kişilik özelliği dışındaki tüm değişkenlerin oyalama davranışını yordadığını göstermiştir. Hayaletleme ve oyalama davranışlarını incelemek amacı ile yürütülen regresyon modellerinde karşılaşılan farklı sonuçlar, bu iki davranışın genellikle birlikte ele alınan fenomenler olmasına rağmen yapılarının birbirinden önemli ölçüde farklı olduğunu düşündürmektedir.

Sonuç olarak, mevcut çalışma kapsamında yürütülen regresyon analizleri bireysel özellikler, ilişkisel dinamikler ve bağlamsal faktörlerin her birinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışları üzerindeki yordayıcı etkisini açığa çıkarmıştır. Mevcut çalışmada ele alınan yordayıcı değişkenler, romantik ilişkiler için önemli teorik çerçeveler sunan bağlanma örüntüleri (Hazan ve Shaver, 1987), kişilik özellikleri (Le vd., 2010) ve çatışma çözme stilleridir (Gottman, 1993). Ancak, bulgulara göre mevcut çalışmadaki değişkenlerin hayaletleme ve oyalama davranışlarındaki değişimin sınırlı bir kısmını açıklayan bir çatı sağladığı düşünülebilir. Aynı zamanda bu bulgular hayaletleme ve oyalama davranışlarını açıklayan daha spesifik ve ilişkili değişkenlerin varlığına işaret etmektedir.

4.5. Araştırmanın Klinik Doğurguları

Bağlanma stilleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözümleme yöntemleri merceğinden romantik ilişkilerde hayaletleme ve oyalama davranışlarının öngörülebilirliğini araştıran bu keşfedici çalışmanın bulguları, klinik psikoloji uygulamaları için önemli çıkarımlara sahiptir. Bu davranışları ve bunların yordayıcılarını anlamak, ilişki sorunlarını ve bireysel refahı iyileştirmek için tasarlanmış terapötik yaklaşımlara ve müdahalelere ışık tutabilir. Örneğin ilişki alanında çalışan terapistler sağlıklı ayrılma stratejilerinin yordayıcılarına odaklanarak bu çalışmanın bulgularını kendi uygulamalarına dahil edebilirler. Danışanın bağlanma stilini, kişilik özelliklerini ve çatışma çözme yöntemlerini anlamak, ilişkisel davranışlarının kapsamlı bir çerçevesini çizebilir. Bu anlayış, terapistlere daha sağlıklı ilişki dinamikleri ve iletişim kalıplarını teşvik etmeyi amaçlayan kişiselleştirilmiş müdahaleler geliştirmede rehberlik edebilir. Klinik psikologlar, hayaletleme ve oyalama gibi uyumsuz ilişki davranışlarını ele alan terapötik müdahaleleri uyarlamak için bu çalışmadan elde edilen bilgileri kullanabilir. Örneğin bağlanma teorisine dayalı müdahaleler özellikle etkili olabilir. Bağlanma stillerinin bu davranışların önemli yordayıcıları olduğu tespit edildiğinden, bağlanma güvenliğini artırmaya odaklanan terapiler, bireylerin daha sağlıklı ilişki kalıpları geliştirmesine yardımcı olabilir. Güvenli duygusal bağlar oluşturmayı amaçlayan Duygu Odaklı Terapi (EFT) bu konuda özellikle faydalı olabilir (Johnson, 2019).

Araştırmanın karanlık üçlü kişilik özelliklerinin hayaletleme ve oyalama davranışlarını öngörmedeki rolüne ilişkin bulguları, hedefe yönelik müdahalelere duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır. Bilişsel-davranışçı terapi (BDT), bu özelliklerle ilişkili uyumsuz düşünce ve davranışları ele almada etkili olabilir. BDT, kişilerin manipülatif veya ben merkezli davranışlarını tanımlarına ve değiştirmelerine yardımcı olarak kişilerarası etkileşimlerin daha sağlıklı olmasını teşvik edebilir (Beck, 1996). Son olarak, ayrılık stratejilerini öngörmede olumlu ve olumsuz çatışma çözme stillerinin önemli rolü, terapide etkili çatışma çözme becerilerinin öğretilmesinin önemini vurgulamaktadır. Bütünleştirici Davranışsal Çift Terapisi (IBCT) ve diğer beceri temelli müdahaleler, bireylerin ve çiftlerin anlaşmazlıkları ele almanın yapıcı yollarını öğrenmelerine yardımcı olabilir ve böylelikle çatışmadan kaçınma aracı olarak hayaletleme ve oyalama başvurma olasılığını azaltabilir (Christensen vd., 2020).

Özet olarak, tez çalışması sonucunda elde edilen bulgular, bireylere romantik ilişkilerde sağlıklı iletişim becerilerini geliştirmesi, olumsuz çatışma stillerinden kaçınması ve bu davranışların etkilerini anlaması konusunda farkındalık sağlama potansiyeline sahiptir. Böylece, gelecek nesillerin sağlıklı ilişki dinamikleri konusunda daha bilinçli olmalarına katkıda bulunabilir. Bununla birlikte, elde edilecek bulgular, aile ve çift terapisi gibi uygulamalı alanlarda kullanılabilecek güncel yaklaşımların geliştirilmesine katkı sağlayabilir. Sonuç olarak, bu çalışma, romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve oyalama davranışlarının anlaşılması ve bu davranışların bireyler üzerindeki etkilerinin değerlendirilmesi açısından teorik, pratik ve toplumsal boyutlarda önemli bir rol oynamaktadır.

4.6. Araştırmanın Kısıtlılıkları ve Gelecek Araştırmalar İçin Öneriler

Mevcut çalışma, bağlanma stillerinin, karanlık üçlü kişilik özelliklerinin ve çatışma çözümü yöntemlerinin rollerine odaklanarak, çağdaş romantik ilişkilerde kullanılan hayaletleme ve oyalama davranışlarının öngörülebilirliğini araştırmayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulgular hem teorik hem de pratik katkılar sunmakla birlikte, gelecekteki araştırmalara yön verebilecek öneriler ve çalışmanın kısıtlılıkları bu bölümde ele alınacaktır.

Öncelikle, kişisel olarak bildirilen verilere güvenmek, sosyal istenirlik ve geriye dönük hatırlama hataları gibi önyargıları ortaya çıkarabilir. Katılımcılar istenmeyen özellikleri veya davranışları eksik bildirmiş olabilir, bu da hayaletleme ve oyalama davranışlarının yaygınlığının ve etkisinin potansiyel olarak eksik tahmin edilmesine yol açabilir. Önceki araştırmalar, öz bildirim ölçümlerinin bu tür önyargılara duyarlı olduğunu vurgulamıştır (Jonason vd., 2021; LeFebvre vd., 2019; Willis vd., 2023). Bununla birlikte, mevcut çalışmanın

kesitsel tasarımı nedensel çıkarımlar yapma yeteneğini sınırlamaktadır. Regresyon analizleri hayaletleme ve oyalama davranışlarının potansiyel yordayıcılarını vurgulayabilir ancak kesin olarak neden-sonuç ilişkileri kuramaz. Bağlanma stillerini, karanlık üçlü özelliklerini, çatışma çözme stillerini ve hayaletleme davranışlarını birbirine bağlayan zamansal dinamikleri ve nedensel yolları daha iyi anlamak için boylamsal çalışmalara ihtiyaç vardır (LeFebvre vd., 2019). Örnek olarak, meta-analiz çalışmaları, yetişkin bağlanma stilleri ile romantik birlikteliklerdeki memnuniyet/bağlılık arasındaki ilişkide önemli bir aracı değişken olarak ilişkinin uzun ömürlülüğünün önemini altını çizmektedir (Hadden vd., 2014). Gelecek araştırmalar, mevcut araştırmada olduğu gibi yalnızca katılımcıların ilişkisel durumuna odaklanmamalı, aynı zamanda katılımcıların ilişkilerinin zamansal boyutunu da incelemelidir. Bu genişletilmiş bakış açısı, bağlanma güvensizliği ile ilişkilerin değişen süreleri boyunca hayaletleme ve oyalama davranışları arasındaki korelasyondaki potansiyel farklılıkların araştırılmasını da kolaylaştıracaktır. Ayrıca bu kısıtlılığın önüne geçmek amacı ile gelecekteki çalışmalar, verilerin geçerliliğini artırmak için davranışsal gözlemleri veya derinlemesine bilgi sahibi olmak amacı ile katılımcıların öznel deneyimlerine odaklanan nitel yaklaşımlı çalışmaları içerebilir. Hayaletleme ve oyalama davranışlarının öncülleri ve sonuçları hakkında teoriler geliştirmek için farklı metodolojik yaklaşımların kullanıldığı daha çok çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

İkinci olarak mevcut çalışma, ilişki memnuniyeti/doyumu, ilişki içindeki ihtiyaçların karşılanıp karşılanmadığı durumu veya hayaletleme ve oyalama davranışları ile ilgili geçmiş deneyimler gibi potansiyel düzenleyici değişkenlerin etkisine bakmamıştır. Bu faktörler hem bu davranışlarda bulunma olasılığını hem de bağlanma stillerinin (Mikulincer ve Shaver, 2007), karanlık üçlü özelliklerinin ve çatışma çözme stillerinin etkisini etkileyebilir. Örneğin, kişilerin romantik ilişkilerindeki rolleri, beklentileri ve hassasiyetlerine dair araştırılması gereken çeşitli kavramlar olduğu düşünülmektedir. Bu davranışların kavramsallaştırılması için daha derinlemesine çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. İlişkiye özgü bahsedilen değişkenleri gelecekteki araştırmalara dahil etmek, hayaletleme ve oyalama davranışlarının yordayıcıları ve etkileri hakkında daha bütünsel bir bakış sunabilir. Başka bir örnek vermek gerekirse, narsisizm ve psikopatinin hayaletleme davranışında önemli yordayıcılar olduğu hipotezi doğrulanırken, Makyavelizmin hayaletleme davranışı üzerindeki rolü belirsizliğini korumaktadır. Bu bulgular, ilişki davranışları üzerindeki kişilik etkilerinin karmaşıklığının altını çizmekte ve romantik ilişkilerde karanlık üçlü özellikleri ile hayaletleme davranışı arasındaki etkileşimi daha iyi

kavrayabilmek için gelecekteki çalışmalarda çok yönlü bir yaklaşıma duyulan ihtiyacın altını çizmektedir.

Son olarak, katılımcılar kar-topu örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu yöntemle, katılımcılar anket bağlantısını benzer özelliklere sahip bireylere iletmeyi tercih edebildikleri için sonuçların genel geçerliği belirsiz hale gelmektedir. Gelecek araştırmalar, verilerin önyargılı genellenmesini önlemek amacıyla rastgele örnekleme gibi daha etkili yöntemler kullanılabilir. Benzer şekilde, çalışmanın bir diğer sınırlılığı ise demografik çeşitliliğin sınırlı olmasıdır. Katılımcıların büyük bir kısmı belirli bir yaş grubu, cinsiyet veya kültürel arka plandan gelebilir. Bu durum, bulguların genellebilirliğini kısıtlamakta ve farklı demografik gruplarda hayaletleme ve oyalama davranışlarının nasıl ortaya çıktığını anlamayı zorlaştırmaktadır. Gelecek araştırmalar, daha geniş ve çeşitli bir katılımcı kitlesi üzerinde yapılmalıdır

Çalışmanın kısıtlılıkları dikkate alındığında, öz-bildirim verilerine dayanan araştırma, sosyal istenirlik ve geriye dönük hatırlama hataları gibi önyargılara açıktır. Kesitsel tasarım, nedensel çıkarımları kısıtlamakta olup, boylamsal çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca, demografik çeşitliliğin sınırlı olması, bulguların genelleştirilebilirliğini sınırlandırmaktadır. Gelecek araştırmalar, ilişki memnuniyeti ve ilişkideki ihtiyaçların karşılanma durumu gibi düzenleyici değişkenleri ve daha geniş bir demografik katılımcı kitlesini içermelidir. Bu tür çalışmalar, hayaletleme ve oyalama davranışlarının yordayıcıları ve etkileri hakkında daha kapsamlı bir anlayış sağlayacağı düşünülmektedir.

5. SONUÇ

Mevcut tez çalışmasında bağlanma örüntüleri, karanlık üçlü kişilik özellikleri ve çatışma çözme stillerinin romantik ilişkilerde ilişki sonlandırma stratejisi olarak kullanılan hayaletleme ve oyalama davranışlarını yordama güçleri incelenmiştir. Araştırma örneklemini Türkiye’deki 19-40 yaş arası genç yetişkin 450 katılımcıdan oluşmaktadır. Bu araştırma, yazarın bilgisi dahilinde, Türk katılımcılar üzerinde bağlanma örüntüleri ve çatışma çözme stillerinin romantik ilişkilerdeki hayaletleme ve erteleme davranışlarına olan etkilerini özgün yordayıcı faktörler olarak inceleyen öncül çalışmalardandır. Araştırma bulguları, hem hayaletleme ve erteleme davranışlarının kökenleri hakkında hem de bu davranışların klinik tedavilerine yönelik literatüre önemli katkılar sağlayabilir.

Araştırmanın ortaya koyduğu tüm bulgulara ve bu bulguların vurguladığı kavramlara rağmen, sonuçlar yorumlanırken bu çalışmanın deneysel bir desene sahip olmadığı göz önünde bulundurulmalıdır. Başka bir ifadeyle, enlemesine kesitsel desene sahip olan mevcut araştırmanın sonuçlarından nedensel bir ilişki kurulamaz. Bu bilgiler ışığında, bu çalışmada test edilen hipotezlere ilişkin elde edilen sonuçlar aşağıdaki gibi özetlenebilir.

1. Kadın katılımcıların romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışlarının erkeklere göre daha fazla olduğu görülmüştür.
2. Katılımcıların bugüne kadar beraber olduğu/ çekim duyduğu partner cinsiyetleri kadın ve hem kadın hem erkek olan katılımcıların hayaletleme davranışları erkek partnerler ile beraber olan/çekim duyan katılımcılara kıyasla daha az olduğu saptanmıştır.
3. Romantik ilişkilerde sergilenen hayaletleme ve stilleri oyalama davranışlarının katılımcıların cinsiyeti ve birlikte olunan/çekim duyulan partnerlerin cinsiyeti değişkenleri gruplarına göre istatistiksel anlamda bir fark göstermemektedir.
4. Yaş ve oyalama davranışı arasında negatif yönde ve anlamlı bir ilişki vardır. Katılımcıların yaşları arttıkça romantik ilişkilerde oyalama davranışı sergilemelerinin azalmaktadır.
5. Yaş ve hayaletleme davranışı arasında anlamlı bir ilişki bulunamamıştır.
6. Çatışma çözme stillerinden boyun eğme ve geri çekilme ile hem hayaletleme hem de oyalama davranışları arasında anlamlı bir korelasyon ilişkisi tespit edilememiştir.
7. Hayaletleme ve oyalama davranışları demografik değişkenlerden ilişki durumu, eğitim düzeyi ve psikolojik/ psikiyatrik tanıya sahip olma durumu açısından farklılık göstermemiştir.

8. Bağlanma örüntülerinden kaçınan bağlanma hayaletleme davranışını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordarken, kaygılı bağlanma alt ölçeği, romantik ilişkilerde segilenen hayaletleme davranışı üzerinde anlamlı bir yordayıcılık düzeyine sahip değildir.
9. Sırasıyla kaçınan bağlanma ve kaygılı bağlanma örüntüleri romantik ilişkilerdeki oyalama davranışlarını anlamlı biçimde ve pozitif yönde yordamaktadır.
10. Karanlık Üçlü Kişilik özelliklerinden narsisizm ve psikopati hayaletleme davranışını pozitif yönde anlamlı bir şekilde yordarken, makyavelizm alt ölçeği, romantik ilişkilerdeki hayaletleme davranışı üzerinde anlamlı bir yordayıcılık düzeyine sahip değildir.
11. Narsisizm, psikopati ve makyavelizm Karanlık Üçlü Kişilik özelliklerinden her biri romantik ilişkilerdeki oyalama davranışlarını özgün biçimde pozitif yönde yordamaktadır.
12. Olumlu çatışma çözme stilleri romantik ilişkilerde segilenen hem hayaletleme hem de oyalama davranışları üzerinde negatif yönde anlamlı bir yordayıcılık düzeyine sahiptir.
13. Olumsuz çatışma çözme stilleri romantik ilişkilerde segilenen hem hayaletleme hem de oyalama davranışları üzerinde pozitif yönde anlamlı bir yordayıcılık düzeyine sahiptir.

KAYNAKLAR

- Ali, F. ve Chamorro-Premuzic, T. (2010). The dark side of love and life satisfaction: Associations with intimate relationships, psychopathy and Machiavellianism. *Personality and Individual Differences*, 48(2), 228–233. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.10.016>
- Ainsworth, M. D. S., Blehar, M. C., Waters, E. ve Wall, S. (1978). *Strange Situation Procedure (SSP)* [Database record]. APA PsycTests. <https://doi.org/10.1037/t28248-000>
- Ainsworth, M. D. S. (1982). Attachment: Retrospect and prospect. C. M. Parkes. ve J. Stevenson-Hinde (Ed.), *The place of attachment in human behavior* içinde (s. 3–30). Basic Books.
- Ainsworth, M. S. ve Bowlby, J. (1991). An ethological approach to personality development. *American Psychologist*, 46(4), 333–341. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.46.4.333>
- Baldwin, M. W., Fehr, B., Keedian, E., Seidel, M. ve Thomson, D. W. (1993). An exploration of the relational schemata underlying attachment styles: Self-report and lexical decision approaches. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 19(6), 746–754. <https://doi.org/10.1177/0146167293196010>
- Bartholomew, K. ve Horowitz, L. M. (1991). Attachment styles among young adults: A test of a four-category model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61(2), 226–244. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.61.2.226>
- Baumeister, R. F. ve Leary, M. R. (1995). The need to belong: Desire for interpersonal attachments as a fundamental human motivation. *Psychological Bulletin*, 117(3), 497–529. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.117.3.497>
- Baxter, L. A. (1982). Strategies for ending relationships: Two studies. *Western Journal of Speech Communication*, 46(3), 223–241. <https://doi.org/10.1080/10570318209374082>
- Baxter, L. A. (1984). Trajectories of Relationship Disengagement. *Journal of Social and Personal Relationships*, 1(1), 29–48. <https://doi.org/10.1177/0265407584011003>

- Baxter, L. A. (1985). Accomplishing relationship disengagement. S. Duck ve D. Perlman (Ed.), *Understanding personal relationships: An interdisciplinary approach* (s. 243-265) içinde. Sage Publications.
- Beasley, C. ve Holmes, M. (2021). *Internet dating: Intimacy and social change*. Routledge.
- Beck, A. T. (1996). *Cognitive therapy of personality disorders*. Guilford.
- Berg, J. M., Smith, S. F., Watts, A. L., Ammirati, R., Green, S. E. ve Lilienfeld, S. O. (2013). Misconceptions regarding psychopathic personality: implications for clinical practice and research. *Neuropsychiatry*, 3(1), 63. <https://doi.org/10.1037/14461-009>
- Biolcati, R., Pupi, V. ve Mancini, G. (2021). Cyber dating abuse and ghosting behaviours: personality and gender roles in romantic relationships. *Current Issues in Personality Psychology*, 10(3), 240–251. <https://doi.org/10.5114/cipp.2021.108289>
- Biringen, Z. (1994). Attachment theory and research: Application to clinical practice. *American journal of Orthopsychiatry*, 64(3), 404-420.
<https://doi.org/10.1037/h0079540>
- Birnie, C., Joy McClure, M., Lydon, J. E. ve Holmberg, D. (2009). Attachment avoidance and commitment aversion: A script for relationship failure. *Personal Relationships*, 16(1), 79–97. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2009.01211.x>
- Bonache, H., Gonzalez-Mendez, R. ve Krahé, B. (2019). Adult Attachment Styles, Destructive Conflict Resolution, and the Experience of Intimate Partner Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 34(2), 287-309. <https://doi.org/10.1177/0886260516640776>
- Bowlby, J. (1969/ 1982). *Attachment and Loss: Vol. 1: Attachment*. (2. Baskı). Basic Books.
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and Loss: Vol. 2: Separation*. Basic Books.
- Bowlby, J. (1977). The making and breaking of affectional bonds: II. Some principles of psychotherapy: The Fiftieth Maudsley Lecture (genişletilmiş versiyon). *The British Journal of Psychiatry*, 130(5), 421-431.
- Bowlby, J. (1982). Attachment and loss: Retrospect and prospect. *American Journal of Orthopsychiatry*, 52(4), 664–678. <https://doi.org/10.1111/j.1939-0025.1982.tb01456.x>

- Brennan, K.A., Clark, C.L. ve Shaver, P.R. (1998). Self-report measurement of adult attachment: An integrative overview. J.A. Simpson & W.S. Rholes (Ed.), *Attachment theory and close relationships*. içinde (s.46-76). Guilford Press.
- Bretherton, I. (1992). The origins of attachment theory: John Bowlby and Mary Ainsworth. *Developmental Psychology*, 28(5), 759–775. <https://doi.org/10.1037/0012-1649.28.5.759>
- Brown, C. ve Hegarty, K. (2018). Digital dating abuse measures: A critical review. *Aggression and Violent Behavior*, 40, 44–59. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.03.003>
- Cambridge Dictionary. 30.12.2023 tarihinde <https://dictionary.cambridge.org/tr/s%C3%B6zl%C3%BCk/ingilizce/breadcrumbs>
- Campbell, L., Simpson, J. A., Boldry, J. ve Kashy, D. A. (2005). Perceptions of Conflict and Support in Romantic Relationships: The Role of Attachment Anxiety. *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(3), 510–531. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.88.3.510>
- Campbell, W. K. (1999). Narcissism and romantic attraction. *Journal of Personality and Social Psychology*, 77(6), 1254-1270. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1254>
- Cassidy, J. (2008). The nature of the child's ties. J. Cassidy ve P. R. Shaver (Ed.), *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications* içinde (s. 3–22). The Guilford Press.
- Cassidy, J. ve Shaver, P.R. (2016). *Handbook of attachment: Theory, research, and clinical applications*. (3. baskı). Guilford Press
- Christensen, A., Doss, B. D. ve Jacobson, N. S. (2020). *Integrative behavioral couple therapy: A therapist's guide to creating acceptance and change*. WW Norton & Company.
- Christie, R. ve Geis, F. L. (1970). *Studies in Machiavellianism*. Academic Press.
- Cleckley, H. (1988). *The mask of sanity*. (5.Baskı). Mosby Publishing (Orijinal eserin basım tarihi 1941).

- Cody, M. J. (1982). A typology of disengagement strategies and an examination of the role intimacy, reactions to inequity and relational problems play in strategy selection. *Communication Monographs*, 49(3), 148–170. <https://doi.org/10.1080/03637758209376079>
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis* (2. Baskı). Hillsdale NJ: Erlbaum.
- Cohen, S. (2004). Social Relationships and Health. *American Psychologist*, 59(8), 676–684. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.59.8.676>
- Collins, N. L. ve Allard, L. M. (2004). Cognitive Representations of Attachment: The Content and Function of Working Models. In M. B. Brewer & M. Hewstone (Ed.), *Social cognition* (s. 75–101). Blackwell Publishing.
- Collins, T. J. ve Gillath, O. (2012). Attachment, breakup strategies, and associated outcomes: The effects of security enhancement on the selection of breakup strategies. *Journal of Research in Personality*, 46(2), 210–222. <https://doi.org/10.1016/j.jrp.2012.01.008>
- Collins, N. L. ve Read, S. J. (1990). Adult attachment, working models, and relationship quality in dating couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(4), 644–663. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.4.644>
- Collins, N. L., Cooper, M. L., Albino, A. ve Allard, L. (2002). Psychosocial vulnerability from adolescence to adulthood: A prospective study of attachment style differences in relationship functioning and partner choice. *Journal of personality*, 70(6), 965-1008. <https://doi.org/10.1111/1467-6494.05029>
- Conradi, H. J., Gerlsma, C., Duijn, M. V. ve Jonge, P. D. (2006). Internal and external validity of the experiences in close relationships questionnaire in an American and two Dutch samples. *The European journal of psychiatry*, 20(4), 258-269.
- Cooke, D. J. ve Michie, C. (2001). Refining the construct of psychopathy: Towards a hierarchical model. *Psychological Assessment*, 13(2), 171–188. <https://doi.org/10.1037/1040-3590.13.2.171>

- Corcoran, K. O. ve Mallinckrodt, B. (2000). Adult attachment, self-efficacy, perspective taking, and conflict resolution. *Journal of Counseling & Development*, 78(4), 473–483. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6676.2000.tb01931.x>
- Coyle, M. A. (2021). *Connect or Protect: The Impact of Ghosting on Potential Partner Perception and Pursuit*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. City University of New York.
- Creasey, G. (2002). Associations between working models of attachment and conflict management behavior in romantic couples. *Journal of Counseling Psychology*, 49(3), 365–375. <https://doi.org/10.1037/0022-0167.49.3.365>
- Crowell, J. A. ve Treboux, D. (1995). A review of adult attachment measures: Implications for theory and research. *Social Development*, 4(3), 294–327. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9507.1995.tb00067.x>
- Deutsch, M. (1994). Constructive conflict resolution: Principles, training, and research. *Journal of Social Issues*, 50(1), 13–32. <https://doi.org/10.1111/j.1540-4560.1994.tb02395.x>
- Erber, R. ve Erber, M. (2018). *Intimate relationships: Issues, theories, and research*. (3. Baskı). Routledge/Taylor & Francis Group.
- Erikson, E. H. (2014). *İnsanın 8 evresi*. (4. Baskı). (G. Akkaya, Çev). Okyanus Yayınları. (Orijinal eserin basım tarihi 1982).
- Faul, F., Erdfelder, E., Buchner, A. ve Lang, A.-G. (2009). Statistical power analyses using G*Power 3.1: Tests for correlation and regression analyses. *Behavior Research Methods*, 41(4), 1149-1160.
- Feeney, B. C., Collins, N. L., van Vleet, M., & Tomlinson, J. M. (2013). Motivations for providing a secure base: Links with attachment orientation and secure base support behavior. *Attachment & Human Development*, 15(3), 261–280 <https://doi.org/10.1080/14616734.2013.782654>
- Feeney, J. A. ve Noller, P. (1990). Attachment style as a predictor of adult romantic relationships. *Journal of Personality and Social Psychology*, 58(2), 281–291. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.58.2.281>

- Fıfşılıoğlu, H. (2023). *İlişki Pusulası Modeli ile Eş Terapisi "Uygulama El Kitabı"* (1.Baskı) Hermes
- Finkel, E. J., Simpson, J. A. ve Eastwick, P. W. (2017). The psychology of close relationships: Fourteen core principles. *Annual Review of Psychology*, 68, 383-411. <https://doi.org/10.1146/annurev-psych-010416-044038>
- Flight, J. I. ve Forth, A. E. (2007). Instrumentally violent youths: The roles of psychopathic traits, empathy, and attachment. *Criminal Justice and Behavior*, 34(6), 739–751. <https://doi.org/10.1177/0093854807299462>
- Folger, J. P., Poole, M. S. ve Stutman, R. K. (2021). *Working through conflict: Strategies for relationships, groups, and organizations*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003027232>
- Fraley, R. C. ve Shaver, P. R. (2000). Adult romantic attachment: Theoretical developments, emerging controversies, and unanswered questions. *Review of General Psychology*, 4(2), 362-380. [132–154. https://doi.org/10.1037/1089-2680.4.2.132](https://doi.org/10.1037/1089-2680.4.2.132)
- Fraley, R. C., Waller, N. G. ve Brennan, K. A. (2000). An item response theory analysis of self-report measures of adult attachment. *Journal of Personality and Social Psychology*, 78(2), 350–365. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.78.2.350>
- Freedman, G., Powell, D. N., Le, B. ve Williams, K. D. (2019). Ghosting and destiny: Implicit theories of relationships predict beliefs about ghosting. *Journal of Social and Personal Relationships*, 36(3), 905–924. <https://doi.org/10.1177/0265407517748791>
- Freedman, G., Powell, D. N., Le, B., & Williams, K. D. (2022). Emotional experiences of ghosting. *The Journal of Social Psychology*. 164(3), 367-386. <https://doi.org/10.1080/00224545.2022.2081528>
- Gerlsma, C. (2000). Recollections of parental care and quality of intimate relationships: the role of re-evaluating past attachment experiences. *Clinical Psychology & Psychotherapy: An International Journal of Theory & Practice*, 7(4), 289-295. [https://doi.org/10.1002/1099-0879\(200010\)7:4<289::AID-CPP261>3.0.CO;2-3](https://doi.org/10.1002/1099-0879(200010)7:4<289::AID-CPP261>3.0.CO;2-3)

- Goldmann, M. L. (2021). Ghosting: Narratives of Noncommunication in the Digital Age (Röggla, Grjasnowa, von Rönne). *Monatshefte*, 113(2), 245-262. <https://doi.org/10.3368/wpm.113.2.245>
- Gottman, J. M. (1993). A theory of marital dissolution and stability. *Journal of Family Psychology*, 7(1), 57–75. <https://doi.org/10.1037/0893-3200.7.1.57>
- Gottman, J. M. ve Krokoff, L. J. (1989). Marital interaction and satisfaction: A longitudinal view. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 57(1), 47–52. <https://doi.org/10.1037/0022-006X.57.1.47>
- Hadden, B. W., Smith, C. V. ve Webster, G. D. (2014). Relationship Duration Moderates Associations Between Attachment and Relationship Quality: Meta-Analytic Support for the Temporal Adult Romantic Attachment Model. *Personality and Social Psychology Review*, 18(1), 42-58. <https://doi.org/10.1177/1088868313501885>
- Halversen, A., King, J. ve Silva, L. (2022). Reciprocal self-disclosure and rejection strategies on bumble. *Journal of Social and Personal Relationships*, 39(5), 1324-1343. <https://doi.org/10.1177/02654075211055759>
- Hansen, J. C. ve L'Abate, L. (1982). Approaches to family therapy. Macmillan Publishing
- Harlow, H. F. (1958). The nature of love. *American Psychologist*, 13(12), 673–685. <https://doi.org/10.1037/h0047884>
- Harlow, H. F., Dodsworth, R. O. ve Harlow, M. K. (1965). Total social isolation in monkeys. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 54(1), 90-97. <https://doi.org/10.1073/pnas.54.1.90>
- Harlow, H. F. ve Zimmermann, R. R. (1959). Affectional response in the infant monkey: Orphaned baby monkeys develop a strong and persistent attachment to inanimate surrogate mothers. *Science*, 130(3373), 421-432. <https://doi.org/10.1126/science.130.3373.421>
- Hazan, C. ve Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511–524. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.52.3.511>

- Hazan, C. ve Shaver, P. R. (1994). Attachment as an organizational framework for research on close relationships. *Psychological inquiry*, 5(1), 1-22. https://doi.org/10.1207/s15327965pli0501_1
- Heaslip, C. (2022). Ghosting – how it affects your mental health. *Spectrum Mental Health*. <https://mentalhealth.ie/blog/ghosting-how-it-affects-your-mental-health>
- Helin, M. (2023). *The cyber world of broken hearts: ghosting and breadcrumbing*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. University of Jyväskylä
- Hocker, J. L. ve Wilmot, W. W. (2018). *Interpersonal conflict* (10. Baskı). McGraw-Hill Education.
- Horney, K. (1966). *New Ways in Psychoanalysis*. W.H. Norton & Company (Orijinal eser yayın tarihi 1939).
- Ináncsi, T., Pilinszki, A., Paál, T. ve Láng, A. (2018). Perceptions of close relationship through the Machiavellians dark glasses: Negativity, distrust, self-protection against risk and dissatisfaction. *Europe's journal of psychology*, 14(4), 806. <https://doi.org/10.5964/ejop.v14i4.1550>
- Isabella, R. A. (1993). Origins of attachment: Maternal interactive behavior across the first year. *Child development*, 64(2), 605-621. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.1993.tb02931.x>
- Jakobwitz, S. ve Egan, V. (2006). The dark triad and normal personality traits. *Personality and Individual Differences*, 40(2), 331–339. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2005.07.006>
- Johnson, S. M. (2019). *Attachment theory in practice: Emotionally focused therapy (EFT) with individuals, couples, and families*. The Guilford Press.
- Jonason, P. K. ve Buss, D. M. (2012). Avoiding entangling commitments: Tactics for implementing a short-term mating strategy. *Personality and Individual Differences*, 52(5), 606–610. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2011.12.015>

- Jonason, P. K. ve Kavanagh, P. (2010). The dark side of love: The Dark Triad and love styles. *Personality and Individual Differences*, 49(6), 606-610. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.05.030>
- Jonason, P. K., Kaźmierczak, I., Campos, A. C. ve Davis, M. D. (2021). Leaving without a word: Ghosting and the dark triad traits. *Acta Psychologica*, 220, 103425. <https://doi.org/10.1016/j.actpsy.2021.103425>
- Jonason, P. K. ve Kroll, C. H. (2015). A multidimensional view of the relationship between empathy and the dark triad. *Journal of Individual Differences*, 36(3), 150-156. <https://doi.org/10.1027/1614-0001/a000166>
- Jonason, P. K., Li, N. P., Webster, G. D. ve Schmitt, D. P. (2009). The dark triad: Facilitating a short-term mating strategy in men. *European Journal of Personality*, 23(1), 5-18. <https://doi.org/10.1002/per.698>
- Jonason, P. K., Lowder, A. H. ve Zeigler-Hill, V. (2020). The mania and ludus love styles are central to pathological personality traits. *Personality and Individual Differences*, 165, 110159. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2020.110159>
- Jonason, P. K., Zeigler-Hill, V. ve Hashmani, T. (2019). Love, sex, and personality pathology: A life history view of personality pathologies and sociosexuality. *Journal of Sex Research*, 56(2), 239–248. <https://doi.org/10.1080/00224499.2018.1471444>
- Jones, D. N. ve Paulhus, D. L. (2014). Introducing the Short Dark Triad (SD3): A brief measure of dark personality traits. *Assessment*, 21(1), 28–41. <https://doi.org/10.1177/1073191113514105>
- Karakurt, G., Kafescioğlu, N. ve Keiley, M. (2010). Cross-cultural adult attachment research: A review of methods and measures. P. Erdman ve N. Kok-Mun (Ed.), *Attachment: Expanding the cultural connections* (s. 109-126) içinde. Routledge.
- Karney, B. R. ve Bradbury, T. N. (1995). The longitudinal course of marital quality and stability: A review of theory, methods, and research. *Psychological Bulletin*, 118(1), 3–34. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.118.1.3>

- Kato, T. (2016). Effects of partner forgiveness on romantic break-ups in dating relationships: A longitudinal study. *Personality and Individual Differences*, 95, 185–189. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2016.02.050>
- Kernberg, O. F. (1974). Barriers to falling and remaining in love. *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 22(3), 486–511. <https://doi.org/10.1177/000306517402200302>
- Kernberg, O. F. (1975). *Borderline conditions and pathological narcissism*. Jason Aronson.
- Khattar, V., Huete, N. ve Navarro, R. (2023). Attachment insecurity and breadcrumbing engagement in young adults: a cross-sectional, cross-country study in India and Spain. *BMC psychology*, 11(1), 356. <https://doi.org/10.1186/s40359-023-01404-y>
- Kıvanç, S. (2022). *Yakın İlişkilere Güncel Bir Bakış: Çevrimiçi Buluşma Uygulamaları Kullanım Motivasyonlarının İlişki Sonlandırma Stilleri Üzerindeki Etkisi ve Karanlık Üçlü Kişilik Özelliklerinin Rolü*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Kobak, R. ve Duemmler, S. (1994). Attachment and conversation: Toward a discourse analysis of adolescent and adult security. K. Bartholomew ve D. Perlman (Ed.), *Attachment processes in adulthood* (s. 121–149) içinde. Jessica Kingsley Publishers.
- Koessler, R. B., Kohut, T. ve Campbell, L. (2019). When your boo becomes a ghost: The association between breakup strategy and breakup role in experiences of relationship dissolution. *Collabra: Psychology*, 5(1), Article 29. <https://doi.org/10.1525/collabra.230>
- Koessler, R. B., Kohut, T. ve Campbell, L. (2019b). Integration and expansion of qualitative analyses of relationship dissolution through ghosting. *PsyArXiv*. [Yayın başvurusu yapılmış makale] <https://doi.org/10.31234/osf.io/3kvdx>
- Kohut, H. (2009). *The restoration of the self*. University of Chicago Press.
- Konings, F., Sumter, S. ve Vandenbosch, L. (2023). It's not you, it's me: Experiences with ghosting on mobile dating applications and Belgian emerging adults' self-esteem. *Sexuality & Culture: An Interdisciplinary Quarterly*, 27(4), 1328–1351. <https://doi.org/10.1007/s12119-023-10065-3>

- Kurdek, L. A. (1994). Conflict resolution styles in gay, lesbian, heterosexual nonparent, and heterosexual parent couples. *Journal of Marriage and the Family*, 56(3), 705–722. <https://doi.org/10.2307/352880>
- Lavner, J. A., Lamkin, J., Miller, J. D., Campbell, W. K. ve Karney, B. R. (2016). Narcissism and newlywed marriage: Partner characteristics and marital trajectories. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 7(2), 169–179. <https://doi.org/10.1037/per0000137>
- Le, B., Dove, N. L., Agnew, C. R., Korn, M. S. ve Mutso, A. A. (2010). Predicting nonmarital romantic relationship dissolution: A meta-analytic synthesis. *Personal Relationships*, 17(3), 377-390. <https://doi.org/10.1111/j.1475-6811.2010.01285.x>
- Leckfor, C. M., Wood, N. R., Slatcher, R. B. ve Hales, A. H. (2023). From Close to Ghost: Examining the Relationship Between the Need for Closure, Intentions to Ghost, and Reactions to Being Ghosted. *Journal of Social and Personal Relationships*, 40(8), 2422-2444. <https://doi.org/10.1177/02654075221149955>
- Lee, K. ve Ashton, M. C. (2005). Psychopathy, Machiavellianism, and Narcissism in the Five-Factor Model and the HEXACO model of personality structure. *Personality and Individual Differences*, 38(7), 1571–1582. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2004.09.016>
- LeFebvre, L. (2017). Ghosting as a relationship dissolution strategy in the technological age. N. M. Punyanunt-Carter. ve J. S. Wrench (Ed.), *The impact of social media in modern romantic relationships* (s. 219-23) içinde. Lexington Books.
- LeFebvre, L. E., Allen, M., Rasner, R. D., Garstad, S., Wilms, A. ve Parrish, C. (2019). Ghosting in emerging adults' romantic relationships: The digital dissolution disappearance strategy. *Imagination, Cognition and Personality*, 39(2), 125-150. <https://doi.org/10.1177/0276236618820519>
- LeFebvre, L. E. ve Fan, X. (2020). Ghosted?: Navigating strategies for reducing uncertainty and implications surrounding ambiguous loss. *Personal Relationships*, 27(2), 433–459. <https://doi.org/10.1111/pere.12322>

- Li, T. ve Chan, D. K-S. (2012). How anxious and avoidant attachment affect romantic relationship quality differently: A meta-analytic review. *European Journal of Social Psychology*, 42(4), 406–419. <https://doi.org/10.1002/ejsp.1842>
- Lorenz K. (1965). *Evolution and modification of behavior*. University of Chicago Press.
- MacClean. (2016). *POF Survey Reveals 80% of Millennials Have Been Ghosted!*.POF. <https://blog.pof.com/2016/03/pof-survey-reveals-80-millennials-ghosted/>
- Machiavelli, N. (1968). *The Prince* (G. Bull, Çev.). Penguin Books. (Orijinal eserin yayın tarihi 1513).
- Marchand, J. F. (2004). Husbands' and wives' marital quality: The role of adult attachment orientations, depressive symptoms, and conflict resolution behaviors. *Attachment & Human Development*, 6(1), 99–112. <https://doi.org/10.1080/14616730310001659575>
- Marrone, M. (2014). *Attachment and Interaction: From Bowlby to Current Clinical Theory and Practice Second Edition*. Jessica Kingsley Publishers.
- McAdams, D. P. ve Pals, J. L. (2006). A new Big Five: Fundamental principles for an integrative science of personality. *American Psychologist*, 61(3), 204–217. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.61.3.204>
- McHoskey, J. W., (2001). Machiavellianism and personality dysfunction. *Personality and Individual Differences*, 31(5), 791–798. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00187-2](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00187-2)
- McHoskey, J. W. (2001). Machiavellianism and sexuality: On the moderating role of biological sex. *Personality and Individual Differences*, 31(5), 779–789. [https://doi.org/10.1016/S0191-8869\(00\)00180-X](https://doi.org/10.1016/S0191-8869(00)00180-X)
- McIlwain, D. (2003). Bypassing empathy: A Machiavellian theory of mind and sneaky power. B. Repacholi. ve V. Slaughter (Ed.) *Macquarie monographs in cognitive science. Individual differences in theory of mind: Implications for typical and atypical development* (s. 39–66) içinde. Psychology Press.
- Mikulincer, M. ve Shaver, P. R. (2007). *Attachment in adulthood: Structure, dynamics, and change*. The Guilford Press.

- Moroz, S., Chen, S., Daljeet, K. N. ve Campbell, L. (2018). The Dark Triad and break-up distress. *Personality and Individual Differences*, 132, 52-59. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2018.05.022>
- Navarro, R., Larrañaga, E., Yubero, S. ve Villora, B. (2020a). Ghosting and breadcrumbing: Prevalence and association with online dating behavior among young adults. *Escritos de Psicología-Psychological Writings*, 13(2), 46-59. <https://doi.org/10.24310/espsiescpsi.v13i2.9960>
- Navarro, R., Larrañaga, E., Yubero, S. ve Villora, B. (2020b). Psychological correlates of ghosting and breadcrumbing experiences: A preliminary study among adults. *International journal of environmental research and public health*, 17(3), 1116. <https://doi.org/10.3390/ijerph17031116>
- Navarro, R., Larrañaga, E., Yubero, S. ve Villora, B. (2021). Individual, interpersonal and relationship factors associated with ghosting intention and behaviors in adult relationships: Examining the associations over and above being a recipient of ghosting. *Telematics and informatics*, 57, 101513. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2020.101513>
- Newman, J. P., MacCoon, D. G., Vaughn, L. J. ve Sadeh, N. (2005). Validating a Distinction Between Primary and Secondary Psychopathy with Measures of Gray's BIS and BAS Constructs. *Journal of Abnormal Psychology*, 114(2), 319–323. <https://doi.org/10.1037/0021-843X.114.2.319>
- Oltmanns, T., Friedman, J., Fiedler, E. ve Turkheimer, E. (2004). Perceptions of people with personality disorders based on thin slices of behavior. *Journal of Research in Personality*, 38(3), 216-229. <https://doi.org/10.1016/S0092-6566%2803%2900066-7>
- Özen, A. (2006). *Evlilik Uyumunun Yordayıcıları Olarak Karı ve Kocaların Değer Uyumları ve Eşlerin Çatışma Çözüm Stilleri*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. ODTÜ
- Özen, A., Engin, S. S. ve Uğurlu, N. S. (2016). *Romantik ilişkilerde çatışma çözüm stilleri ölçeği: Geçerlik güvenirlilik çalışması*. Nesne Psikoloji Dergisi.
- Özsoy, E., Rauthmann, J. F., Jonason, P. K. ve Ardıç, K. (2017). Reliability and validity of the Turkish versions of dark triad dirty dozen (DTDD-T), short dark triad (SD3-T), and single

- item narcissism scale (SINS-T). *Personality and Individual Differences*, 117, 11-14. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2017.05.019>
- Paal, T. ve Bereczkei, T. (2007). Adult theory of mind, cooperation, machiavellianism: The effect of mindreading on social relations. *Personality and Individual Differences*, 43(3), 541–551. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2006.12.021>
- Pallant, J. (2007). *A step by step guide to data analysis using SPSS for Windows* (3. baskı). Open University Press.
- Park, L. E., Crocker, J. ve Mickelson, K. D. (2004). Attachment styles and contingencies of self-worth. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30(10), 1243-1254. <https://doi.org/10.1177/0146167204264000>
- Patron, M. C. (2019). Hansel and Gretel Revisited: Quixotic Reflections of Online Dating. *Intercultural Mirrors* (s. 25-50) içinde. https://doi.org/10.1163/9789004401303_002
- Paulhus, D. L. ve Williams, K. M. (2002). The Dark Triad of personality: Narcissism, Machiavellianism and psychopathy. *Journal of Research in Personality*, 36(6), 556–563. [https://doi.org/10.1016/S0092-6566\(02\)00505-6](https://doi.org/10.1016/S0092-6566(02)00505-6)
- Peterson, D. R. (1983). Conflict. H. H. Kelley (Ed.), *Close relationships* (s. 360-396) içinde. Freeman Publications.
- Pietromonaco, P. R., Greenwood, D. ve Barrett, L. F. (2004). Conflict in Adult Close Relationships: An Attachment Perspective. W. S. Rholes ve J. A. Simpson (Ed.), *Adult attachment: Theory, research, and clinical implications* (s. 267–299) içinde. Guilford Publications.
- Pistole, M. C. (1989). Attachment in adult romantic relationships: Style of conflict resolution and relationship satisfaction. *Journal of Social and Personal Relationships*, 6(4), 505–512. <https://doi.org/10.1177/0265407589064008>
- Pistole, M. C. ve Arricale, F. (2003). Understanding attachment: Beliefs about conflict. *Journal of Counseling & Development*, 81(3), 318–328. <https://doi.org/10.1002/j.1556-6678.2003.tb00259.x>

- Powell, D. N., Freedman, G., Williams, K. D., Le, B. ve Green, H. (2021). A multi-study examination of attachment and implicit theories of relationships in ghosting experiences. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(7), 2225-2248. <https://doi.org/10.1177/02654075211009308>
- Rahim, M. A. (1983). A measure of styles of handling interpersonal conflict. *Academy of Management Journal*, 26(2), 368–376. <https://doi.org/10.2307/255985>
- Rahim, M.A. (2001). Nature of Conflict. *Managing Conflict in Organizations*. (s. 17-35). Quorum Books
- Raskin, R. ve Terry, H. (1988). A principal-components analysis of the Narcissistic Personality Inventory and further evidence of its construct validity. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54(5), 890–902. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.54.5.890>
- Ricco, R. B. ve Sierra, A. (2017). Argument beliefs mediate relations between attachment style and conflict tactics. *Journal of Counseling & Development*, 95(2), 156-167. <https://doi.org/10.1002/jcad.12128>
- Riggs, A. ve Turner, B. S. (2020). The expectation of love in older age: Towards a sociology of intimacy. *A Certain Age* içinde (s. 193-208). Routledge.
- Roberts, B. W., Wood, D. ve Caspi, A. (2008). The development of personality traits in adulthood. O. P. John, R. W. Robins, & L. A. Pervin (Ed.), *Handbook of personality: Theory and research* (s. 375–398) içinde. The Guilford Press.
- Rodríguez-García, M. C., Márquez-Hernández, V. V., Granados-Gámez, G., Aguilera-Manrique, G., Martínez-Puertas, H. ve Gutiérrez-Puertas, L. (2020). Development and validation of Breadcrumbing in Affective-Sexual Relationships (BREAD-ASR) Questionnaire: Introducing a new online dating perpetration. *International journal of environmental research and public health*, 17(24), 9548. <https://doi.org/10.3390/ijerph17249548>
- Rull- García, I. ve Bove, K. P. (2022). Ghosting, Breadcrumbing, Catfishing: A Corpus Analysis of English Borrowings in the Spanish Speaking World. *Languages*, 7(2), 119. <https://doi.org/10.3390/languages7020119>

- Salvatore, J. E., Kuo, S. I-C., Steele, R. D., Simpson, J. A. ve Collins, W. A. (2011). Recovering from conflict in romantic relationships: *A developmental perspective*. *Psychological Science*, 22(3), 376–383. <https://doi.org/10.1177/0956797610397055>
- Savard, C., Brassard, A., Lussier, Y. ve Sabourin, S. (2015). Subclinical psychopathic traits and romantic attachment in community couples: A dyadic approach. *Personality and Individual Differences*, 72, 128–134. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.08.014>
- Savard, C., Sabourin, S. ve Lussier, Y. (2011). Correlates of psychopathic personality traits in community couples. *Personality and Mental Health*, 5(3), 186-199. <https://doi.org/10.1002/pmh.159>
- Schmidt, A. (2019). Comparison of Kernberg's and Kohut's Theory of Narcissistic Personality Disorder. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 30(2), 137-141. <https://doi.org/10.5080/u23484>
- Schneider, E. L. (1991). Attachment theory and research: Review of the literature. *Clinical Social Work Journal*, 19(3), 251–266. <https://doi.org/10.1007/BF00754722>
- Schrier, A. M. ve Harlow, H. F. (1958). Effect of reserpine on avoidance of humans by Rhesus monkeys. *The Journal of general psychology*, 59(2), 149-155. <https://doi.org/10.1080/00221309.1958.9710183>
- Shi, L. (2003). The association between adult attachment styles and conflict resolution in romantic relationships. *American Journal of Family Therapy*, 31(3), 143–
- Smith, C. V., Hadden, B. W., Webster, G. D., Jonason, P. K., Gesselman, A. N. ve Crysel, L. C. (2014). Mutually attracted or repulsed? Actor–partner interdependence models of Dark Triad traits and relationship outcomes. *Personality and Individual Differences*, 67, 35–41. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2014.01.044>
- Sprecher, S., Felmlee, D., Metts, S., Fehr, B., ve Vanni, D. (1998). Factors associated with distress following the breakup of a close relationship. *Journal of Social and Personal Relationships*, 15(6), 791-809. <https://doi.org/10.1177/0265407598156005>
- Sprecher, S., Zimmerman, C., ve Abrahams, E. M. (2010). Choosing compassionate strategies to end a relationship: Effects of compassionate love for partner and the reason for the breakup. *Social Psychology*, 41(2), 66–75. <https://doi.org/10.1027/1864-9335/a000010>

- Soysal, A. Ş., Bodur, Ş., İşeri, E. ve Şenol, S. (2005). Bebeklik dönemindeki bağlanma sürecine genel bir bakış. *Klinik Psikiyatri*, 8(2), 88-99.
- Sroufe, L. A. ve Waters, E. (2017). Attachment as an organizational construct. *Interpersonal development*, 48, 109-124.
- Sullivan, H. S. (1953). *The Interpersonal theory of psychiatry*, WW Norton.
- Suomi, S. J., Van der Horst, F. C. ve Van der Veer, R. (2008). Rigorous experiments on monkey love: An account of Harry F. Harlow's role in the history of attachment theory. *Integrative Psychological and Behavioral Science*, 42, 354-369. <https://doi.org/10.1007/s12124-008-9072-9>
- Sümer, N. ve Güngör, D. (1999). Yetişkin bağlanma stillerinin Türk örneklemini üzerinde psikometrik değerlendirmesi ve kültürler arası bir karşılaştırma. *Türk Psikoloji Dergisi*, 14 (43), 71-106.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6. Baskı). Pearson.
- Thomas, J. O. ve Dubar, R. T. (2021). Disappearing in the age of hypervisibility: Definition, context, and perceived psychological consequences of social media ghosting. *Psychology of Popular Media*, 10(3), 291- 302. <https://doi.org/10.1037/ppm0000343>
- Timmermans, E., Hermans, A.-M. ve Oprea, S. J. (2021). Gone with the wind: Exploring mobile daters' ghosting experiences. *Journal of Social and Personal Relationships*, 38(2), 783–801. <https://doi.org/10.1177/0265407520970287>
- Van Der Horst, F. C., Van der Veer, R. ve Van Ijzendoorn, M. H. (2007). John Bowlby and ethology: An annotated interview with Robert Hinde. *Attachment & human development*, 9(4), 321-335. <https://doi.org/10.1080/14616730601149809>
- Vangelisti, A. L. (2006). Relationship Dissolution: Antecedents, Processes, and Consequences. P. Noller ve J. A. Feeney (Ed.), *Close relationships: Functions, forms and processes* (s. 353–374) içinde. Psychology Press/Taylor & Francis (UK).
- Varlı Gürer, S. Z. ve Gürer, M. (2020). Toplumsal Cinsiyet Rollerini Bağlamında Türkiye'deki Televizyon Dizilerinde Sunulan Kadın Stereotipi. *Alanya Akademik Bakış*, 4(3), 631-650. <https://doi.org/10.29023/alanyaakademik.684492>

- Wastell, C. ve Booth, A. (2003). Machiavellianism: An alexithymic perspective. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 22(6),730-744. <https://doi.org/10.1521/jscp.22.6.730.22931>
- Weisskirch, R. S. ve Delevi, R. (2012). *Its ovr b/n u n me*: Technology use, attachment styles, and gender roles in relationship dissolution. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 15(9), 486–490. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0169>
- Welsh, D. P. ve Shulman, S. (2008). Directly observed interaction within adolescent romantic relationships: What have we learned? *Journal of Adolescence*, 31(6), 877–891. <https://doi.org/10.1016/j.adolescence.2008.10.001>
- Williams, K. M., Spidel, A. ve Paulhus, D. L. (2005). *Sex, lies, and more lies: Exploring the intimate relationships of subclinical psychopaths* [Poster sunumu]. 1st conference of the Society for the Scientific Study of Psychopathy, Vancouver, BC.
- Willis, M. L., Oliver, E., & March, E. (2023). Dating in the dark: Vulnerable narcissism predicts inauthentic self-presentation in online dating. *Telematics and Informatics*, 81, 101985. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2023.101985>
- Wilson, D. S., Near, D. ve Miller, R. R. (1996). Machiavellianism: A synthesis of the evolutionary and psychological literatures. *Psychological Bulletin*, 119(2), 285–299. <https://doi.org/10.1037/0033-2909.119.2.285>
- Yu, Y., Wu, D., Wang, J.-M. ve Wang, Y.-C. (2020). Dark personality, marital quality, and marital instability of Chinese couples: An actor-partner interdependence mediation model. *Personality and Individual Differences*, 154, Article 109689. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2019.109689>

EKLER

EK 1. Bilgilendirilmiş Onam Formu

Değerli Katılımcı,

Bu çalışma Başkent Üniversitesi Psikoloji Bölümü, Klinik Psikoloji Tezli Yüksek Lisans

Programı öğrencisi Melis Gizem Halli tarafından, Psikoloji Bölümü öğretim üyesi Dr. Tuğba Uyar Suiçmez danışmanlığında, tez çalışması olarak yürütülmektedir. Araştırma kapsamında, romantik ilişkilerinde hayaletleme ve oyalama davranışlarını kullanan ve 18 yaş üstü bireylerin çeşitli psikolojik özellikleri arasındaki ilişkinin incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırmaya katılım tamamen gönüllülük esastır. Araştırma anketi yaklaşık olarak 20-25 dakika sürmektedir. Araştırma sorularında, sizden kimlik belirleyici hiçbir bilgi istenmemektedir. Cevaplarınız tamamen gizli tutulacak, grup düzeyinde analiz edilecek ve sadece araştırmacı tarafından değerlendirilecektir. Araştırmadan elde edilecek sonuçlar sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır.

Araştırma soruları, genel olarak kişisel rahatsızlık verecek soruları içermemektedir. Ancak, katılım sırasında sorulardan ya da herhangi başka bir nedenden ötürü kendinizi rahatsız hissederseniz, anketi yarıda bırakabilirsiniz. Anketi yarıda bırakmanız durumunda cevaplarınız kullanılmayacaktır.

Bu çalışmaya katıldığınız için şimdiden teşekkür ederiz.

Çalışma hakkında daha fazla bilgi almak ya da herhangi bir soru sormak için adresiyle e-posta ile iletişim kurabilirsiniz.

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman katılımımı sonlandırabileceğimi biliyorum. Verdiğim bilgilerin bu çalışma kapsamında bilimsel amaçlı yayınlarda kullanılmasını kabul ediyorum

Katılıyorum

Katılmıyorum

EK 2. Demografik Bilgi Formu

1. Yaşınız: ...
2. Cinsiyetiniz:
 Kadın Erkek Diğer Belirtmek istemiyorum
3. Partneriniz/birlikte olduğunuz kişinin cinsiyeti: **Birden fazla yanıt seçebilirsiniz*
 Kadın Erkek Diğer
4. En son mezun olduğunuz okul derecesi nedir?
 İlkokul Ortaokul Lise Lisans Lisansüstü
5. Şu anki ilişki durumunuz için hangisi uygundur?
 İlişkim var İlişkim yok
6. Herhangi bir psikolojik/psikiyatrik tanınız var mı?
 Evet (Belirtiniz.....) Hayır
7. Tanısımı aldığınız psikolojik/psikiyatrik rahatsızlığınız:
8. Tanı ve tedavinizi takip eden ruh sağlığı uzmanı: * *Birden fazla yanıt seçebilirsiniz*
 Psikiyatrist Psikolog Diğer (Belirtiniz.....)

EK 3. Hayaletleme- Oyalama Davranışları Anketi

Lütfen aşağıda yer alan ifadeleri dikkatlice okuyunuz ve sizin için doğru olan seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	1. Hiçbir zaman	2. Nadiren	3. Ara sıra	4. Genellikle	5. Her zaman
1. Birine ilgi göstermeyi aniden kestiğim oldu.					
2. Birinin mesajlarına cevap yazmadığım oldu.					
3. Birinin aramalarına cevap vermediğim oldu.					
4. Birine hiçbir açıklama yapmadan sosyal medya hesaplarından engellediğim oldu.					
5. Birine söz verdiğim halde hiçbir açıklama yapmadan onunla görüşmeye gitmediğim oldu.					
6. Biriyle ancak ben istediğim zaman iletişim kurduğum, diğer zamanlarda onu yok saydığım oldu.					
7. Biriyle sadece çevremde başka kimse kalmadığında iletişim kurduğum oldu.					
8. Biri ilişkimizin geleceği hakkında konuşmaya başladığında ondan uzaklaştığım oldu.					
9. Birinden hoşlanmasam da onun bana gösterdiği ilgi nedeniyle onunla iletişim kurduğum ve hoşlanmadığımı ondan sakladığım oldu.					
10. Birine sürekli onunla görüşmek istediğimi bildirdiğim halde spesifik şekilde görüşme planı yapmadığım oldu.					
11. Biriyle iletişim kurmaya devam etsem de onu daha fazla tanımak için çaba göstermediğim oldu.					

EK 4. Yakın İlişkilerde Yaşantılar Envanteri II

Aşağıda, Aşağıdaki maddeler romantik ilişkilerinizde hissettiğiniz duygularla ilgilidir. Bu araştırmada sizin ilişkinizde yalnızca şu anda değil, genel olarak neler olduğuyla ya da neler yaşadığınızla ilgilenmekteyiz. Maddelerde sözü geçen "birlikte olduğum kişi" ifadesi ile romantik ilişkide bulunduğunuz kişi kastedilmektedir. Her bir maddenin ilişkilerinizdeki duygu ve düşüncelerinizi ne oranda yansıttığını işaretleyiniz.

*Eğer şu an bir ilişkiniz yoksa önceki ilişkilerinizi veya olası bir ilişki içindeki durumunuzu düşünerek yanıtlayınız.

Hiç Katılmıyorum -----Kararsızım/ Fikrim yok-----Tamamen Katılıyorum

1-----2-----3-----4-----5-----6-----7

___1) Birlikte olduğum kişinin sevgisini kaybetmekten korkarım.

___2) Gerçekte ne hissettiğimi birlikte olduğum kişiye göstermemeyi tercih ederim.

___3) Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin artık benimle olmak istemeyeceği korkusuna kapılırım

___4) Özel duygu ve düşüncelerimi birlikte olduğum kişiyle paylaşmak konusunda kendimi rahat hissederim.

___5) Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin beni gerçekten sevmediği duygusuna kapılırım.

___6) Romantik ilişide olduğum kişilere güvenip konusunda kendimi rahat bırakmakta zorlanırım.

___7) Romantik ilişkide olduğum kişilerin beni, benim onları önemseydiğim kadar önemsemeyeceklerinden endişe duyarım.

___8) Romantik ilişkide olduğum kişilere yakın olma konusunda çok rahatımdır.

___9) Sıklıkla, birlikte olduğum kişinin bana duyduğu hislerin benim ona duyduğum hisler kadar güçlü olmasını isterim.

___10) Romantik ilişkide olduğum kişilere açılma konusunda kendimi rahat hissetmem.

___11) İlişkilerimi kafama çok takarım

___12) Romantik ilişkide olduğum kişilere fazla yakın olmamayı tercih ederim.

___13) Benden uzakta olduğunda, birlikte olduğum kişinin başka birine ilgi duyabileceği korkusuna kapılırım.

___14) Romantik ilişkide olduğum kişi benimle çok yakın olmak istediğinde rahatsızlık duyarım.

- ___15) Romantik ilişkide olduğum kişilere duygularımı gösterdiğimde, onların benim için aynı şeyleri hissetmeyeceğinden korkarım.
- ___16) Birlikte olduğum kişiyle kolayca yakınlaşabilirim.
- ___17) Birlikte olduğum kişinin beni terk edeceğinden pek endişe duymam.
- ___18) Birlikte olduğum kişiyle yakınlaşmak bana zor gelmez.
- ___19) Romantik ilişkide olduğum kişi kendimden şüphe etmeme neden olur.
- ___20) Genellikle, birlikte olduğum kişiyle sorunlarımı ve kaygılarımı tartışırım.
- ___21) Terk edilmekten pek korkmam
- ___22) Zor zamanlarımda, romantik ilişkide olduğum kişiden yardım istemek bana iyi gelir
- ___23) Birlikte olduğum kişinin, bana istediğim kadar yakın olmadığını düşünürüm
- ___24) Romantik ilişkide olduğum kişiler bazen bana olan duygularını sebepsiz yere değiştirirler.
- ___25) Birlikte olduğum kişiye hemen hemen her şeyi anlatırım.
- ___26) Başımdan geçenleri birlikte olduğum kişiyle konuşurum.
- ___27) Çok yakın olma arzum bazen insanları korkutup uzaklaştırır.
- ___28) Birlikte olduğum kişiler benimle çok yakınlaştığında gergin hissederim.
- ___29) Romantik ilişkide olduğum bir kişi beni yakından tanıdıkça, gerçek benden hoşlanmayacağından korkarım.
- ___30) Romantik ilişkide olduğum kişilere güvenip inanma konusunda rahatımdır.
- ___31) Birlikte olduğum kişi den ihtiyaç duyduğum şefkat ve desteği görememek beni öfkelenendir.
- ___32) Romantik ilişkide olduğum kişiye güvenip inanmak benim için kolaydır
- ___33) Başka insanlara denk olamamaktan endişe duyarım.
- ___34) Birlikte olduğum kişi ye şefkat göstermek benim için kolaydır.
- ___35) Birlikte olduğum kişi beni sadece kızgın olduğumda fark eder.
- ___36) Birlikte olduğum kişi beni ve ihtiyaçlarımı gerçekten anlar.

EK 5. Kısaltılmış Karanlık Üçlü Ölçeği

Lütfen aşağıda yer alan ifadeleri dikkatlice okuyunuz ve sizin için doğru olan seçeneği işaretleyerek belirtiniz.

	1. Kesinlikle Katılmıyorum	2. Katılmıyorum	3. Kararsızım	4. Katılıyorum	5. Kesinlikle Katılıyorum
1. Sırlarınızı anlatmak akıllıca değildir.					
2. İstediyimi elde etmek için akıllıca manipülasyon (kendi çıkarları doğrultusunda birilerini ya da bir şeyleri yönlendirme) yapmaktan hoşlanırım					
3. Her ne pahasına olursa olsun, önemli kişileri kendi tarafına çekmelisin					
4. Başkalarıyla doğrudan çatışma yaşamaktan kaçınm, çünkü bu kişiler ileride işinize yarayabilir.					
5. Daha sonra insanlara karşı kullanabileceğiniz bilgileri bir kenarda tutmak akıllıcadır					
6. İnsanlardan intikam almak için doğru zamanı beklemelisiniz.					
7. İnsanların bilmesi gerekmeyen şeyleri onlardan saklamalısınız.					
8. Planlarınızın başkalarına değil, kendinize fayda sağlayacağından emin olun					
9. Birçok insan manipüle edilebilir.					
10. İnsanlar beni doğal bir lider olarak görür.					
11. İlgi odağı olmaktan nefret ederim.					

12. Birçok grup aktivitesi bensiz sıkıcı olur.					
13. Özel biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes bana sürekli böyle söylüyor.					
14. Önemli kişilerle tanışmaktan hoşlanırım.					
15. Biri bana iltifat ederse mahcup olurum.					
16. Ünlü kişilerle mukayese edilmişliğim vardır.					
17. Ortalama birliyim.					
18. Hak ettiğim saygıyı görmekte ısrar ederim.					
19. Yetkililerden intikam almak hoşuma gider.					
20. Tehlikeli durumlardan kaçınırım.					
21. İntikam hızlı ve çirkin (bedeli ağır) olmalıdır.					
22. İnsanlar sıklıkla kontrolden çıktığımı söyler.					
23. Başkalarına karşı kaba olabildiğim doğrudur.					
24. Benimle uğraşanlar daima pişman olur.					
25. Yasa dışı işlere bulaşmaktan dolayı hiç sorun yaşamadım.					
26. Kaybedenlere sataşmaktan hoşlanırım.					
27. İsteddiğimi almak için her şeyi söylerim.					

EK 6. Çatışma Çözüm Stilleri Ölçeği

Aşağıda, romantik ilişkilerde yaşanan sorunların genel olarak nasıl çözümlendiği ile ilgili ifadeler yer almaktadır. Lütfen partneriniz/ birlikte olduğunuz kişi ile ilişkinizi göz önüne alarak, aşağıdaki ifadelerden her birine ne derece katıldığınızı belirtiniz. Her bir ifadenin önündeki boşluğa aşağıdaki sayılardan uygun olanı yazınız.

1	2	3	4	5	6
Hiç	Oldukça	Birazcık	Birazcık	Oldukça	Çok
Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum	Katılıyorum

- ___ 1) Tartışma esnasında konuyla ilgisiz de olsa zayıflıklarımı yüzüne vururum.
- ___ 2) Kavganın büyümemesi için onun istediği şeyleri yaparım.
- ___ 3) Çok sinirlenmişsem konuşmayı ertelerim.
- ___ 4) Sorun durumunda pek çok şeyi içime atabilirim.
- ___ 5) Sorunun uzamadan çözülebilmesi için kaynağını bulmaya çalışırım.
- ___ 6) Sinirlendiğimde kırıcı şeyler söylerim.
- ___ 7) Problemi büyütmemek için onu sakinleştirmeye çalışırım.
- ___ 8) Sesimi yükselterek beni dinlemesini sağlamaya çalışırım.
- ___ 9) Tartışmada ortak bir çözüm noktası bulmaya çalışırım.
- ___ 10) Çok büyük sorunlar yaşadığımızda ondan uzak durmaya çalışırım.
- ___ 11) Sorun çözümlenmeden tartışmayı sonlandırmam.
- ___ 12) Bağırıp çağırarak istediğimi yaptırım.
- ___ 13) Sorunun tüm yönlerini tartışma sırasında konuşmak isterim.
- ___ 14) Sevgilimi ilişkiyi bitirmekle tehdit ederim.
- ___ 15) Bana bağırdığında onun olmadığı bir odaya geçerim.
- ___ 16) Kavgalarımız sırasındaki kızgınlığımı fiziksel olarak gösteririm.
- ___ 17) İlişkide sorun yaşanmaması için kendimden ödün veririm.
- ___ 18) Sorun yaşadığımızda sevgilimin yanından uzaklaşıyorum.
- ___ 19) Sorunun çözümlenmesine yardımcı olacağına inanırsam durumu alttan alırım.
- ___ 20) Onun olumsuz tepkilerine karşılık vermeyerek problemin büyümemesini sağlamaya çalışırım.
- ___ 21) Çok gergin olduğumuzda susarım.
- ___ 22) Bir problem yaşandığında, konuyla ilgili düşündüğüm her şeyi açıklarım.
- ___ 23) Eğer çok sinirlenmişsem, sinirim geçene kadar konuşmayı reddederim.

___24) Bir problem yaşandığında, kendimi sevgilimin yerine koyarak onun ne düşündüğünü anlamaya çalışırım.

___25) Sürekli imalarda bulunurum.

EK 7. Etik Kurul Onayı

Evrak Tarih ve Sayısı: 15.04.2024-331658

T.C.
BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Akademik Değerlendirme Koordinatörlüğü

Sayı : E-62310886-605-331658
Konu : Melis Gizem Halli'nin Etik Onayı

15.04.2024

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 02.03.2024 tarih ve 320444 sayılı yazınız.

Enstitüsünüz Psikoloji Ana Bilim Dalı öğretim üyesi, Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Uyar Suiçmez'in danışmanlığında, Klinik Psikoloji (Tezli) Yüksek Lisans Programı öğrencisi Melis Gizem HALLİ tarafından yürütülecek olan, "Kişilik Özellikleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Bağlanma Stillerinin Ayrılık Stratejileri ile İlişkisi: Romantik Hayaletleme ve Oyalama Davranışları" adlı çalışma değerlendirilmiş ve bilgilerinize ekte sunulmuştur.

Prof. Dr. Sadegül AKBABA ALTUN
Kurul Başkanı

Ek: Değerlendirme Formu

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : BSM5KU78MB

Belge Doğrulama Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/baskent-universitesi-ebys>

Başkent Üniversitesi Bağlıca Kampüsü Fatih Sultan Mahallesi Eskişehir Yolu 18. Km
06790 Etimesgut/ANKARA
Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.
Tarih: 15.04.2024 12:46:00
e-Posta: adk@baskent.edu.tr İnternet Adresi: www.baskent.edu.tr
Kep Adresi: baskentuniversitesi@hs02.kep.tr

Bilgi için: Gamze SONBAY
Koordinatör
Telefon No: 246 66 66 / 5138

Sayı : 17162298.600- 76
Konu : Bilimsel Çalışma

25 Mart 2024

İlgili Makama

Üniversitemiz Sosyal Bilimler Enstitüsü Psikoloji Ana Bilim Dalı öğretim üyesi, Dr. Öğretim Üyesi Tuğba Uyar Suiçmez danışmanlığında, Klinik Psikoloji (Tezli) Yüksek Lisans Programı öğrencisi Melis Gizem HALLİ tarafından yürütülecek olan, "Kişilik Özellikleri, Çatışma Çözme Stilleri ve Bağlanma Stillerinin Ayrılık Stratejileri ile İlişkisi: Romantik Hayaletleme ve Oyalama Davranışları" adlı çalışma değerlendirilmiş ve yapılmasında bir sakınca olmadığı tespit edilmiştir. Bilgilerinize saygılarımızla sunarız.

Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler ve Sanat Alan Araştırma Kurulu

Ad, Soyad	Değerlendirme	İmza
Prof. Dr. Gözen Güner Aktaş	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Sadegül Akbaba Altun	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Fatih Çetin	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Hasan Tahsin Fendoğlu	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Filiz Kalelioğlu	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Hidayet Hale Künüçen	Olumlu/ Olumsuz	
Prof. Dr. Özcan Yağcı	Olumlu/ Olumsuz	

Bu belge,güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.